www.diyanetvakfi.org.tr

Türkiye Diyanet Vakfı

Ekim - Kasım - Aralık 2009 • Sayı: 99

HABER BÜLTENİ

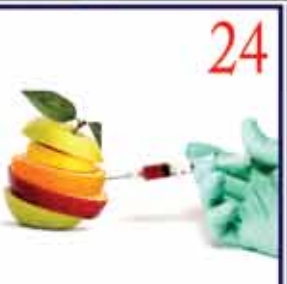
24

RÖPORTAJ

GDO (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar)

31

PANEL

Nerede Yanlış Yaptık?

82

FAALİYET

Cenaze Hizmetlerinde Kalite ve Güvenin Adresi

İÇİNDEKİLER

EKİM - KASIM - ARALIK 2009 99

3 BAŞKANDAN

4 NOT DEFTERİNDEN

5 GÜNCEL
Vekâleten Kurban

8 Tüketmeden Doymayı Başaran İnsanların Ülkesi Etiyopya'dan

11 Senegal Notları

14 Sudan'a Kurban

17 Silahların Gölgesindeki Ülke Afganistan'da Bir Kurban Bayramı

20 Fakirlik, Yoksulluk ve Çaresizliğin Cömertçe Paylaşıldığı Ülke Etiyopya

24 RÖPORTAJ
GDO (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar)

30 FAALİYET
Eğitim Yardımı

31 PANEL
Nerede Yanlış Yaptık?

40 ZİYARET
İslam Alemi Birliği Vakfımızı Ziyaret Etti

42 ZİYARET
Afganistan'dan Bir Heyet Vakfımızı Ziyaret Etti

44 KAYBETTİKLERİMİZ
Gazeteci-Yazar Ergun Göze'nin Ardından

48 AÇILIŞ
Bayburt İl Müftülük Sitesi Hizmete Açıldı

50 FAALİYET
Hoca Ahmet Yesevi Camii

51 İSAM'DAN HABERLER
Yeni Çıkan Yayınlar

52 ŞUBELERİMİZ
Efeler Diyarı Aydın

56 RÖPORTAJ
Özel TDV 29 Mayıs Hastanesi

61 MAKALE
Bir İslam Sosyal Güvenlik Kurumu Olarak Vakıf

64 YAŞAYAN HATTATLARIMIZ
Hattat Hasan Çelebi

68 MEVLANA HAFTASI
Mevlana Celaleddin-i Rumi

72 ÖNEMLİ GÜNLER
Dünya İnsan Hakları Günü

74 ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER
Muhammed Hamidullah

76 FAALİYET
Gintaş Turizm ve Seyahat Acentası

78 ÖNEMLİ GÜNLER
Aşure Günü

79 AÇILIŞ
Hizmet Kervanı Sivas'a Ulaştı... Yayınevimiz Açıldı!

80 BİR AYET BİR HADİS

81 SAĞLIK KÖŞESİ

82 FAALİYET
Cenaze Hizmetlerinde Kalite ve Güvenin Adresi! Türkiye Diyanet Vakfı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI HABER BÜLTENİ

Türkiye Diyanet Vakfı Adına Sahibi
Süleyman Necati AKÇEŞME
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Arif MALKOÇ
Personel ve İdari İşler Müdürü

Yayına Hazırlayanlar
Yüksel SEZGİN
Mehmet Şükrü EROĞLU

Görsel İletişim
Mehmet ÖZTÜRK

Adres
Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - Ankara
Tel : (0.312) 417 12 35
Faks : (0.312) 417 12 45

İnternet Adresi • E-Posta
www.diyanetvakfi.org.tr
tdv@diyanetvakfi.org.tr

Yayımlanan makalelerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Para ile satılmaz.

Baskı
TDV YAY. MAT. ve TİC. İŞL.
OSTİM Örnek Sanayi Sitesi
358. Sokak No: 11 06370
Yenimahalle/ANKARA
Tel : (0.312) 354 91 31
Faks : (0.312) 354 91 32

Tarih boyunca birlikte yaşamanın en güzel örneğini vermiş olan milletimiz, İslam'ın rahmet prensibini beşeri ilişkilerin olmazsa olmazı haline getirmiş, insanlar arasındaki farklılıkları ayrıştırıcı bir unsur olarak görmemiş, aksine bunu zenginlik ve hayırda yarışma vesilesi olarak algılamıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı da, barış ve huzur içinde birlikte yaşama ihtiyacının gerekleri doğrultusunda, halkımızın birlik ve beraberliğine hizmet amacıyla faaliyetlerine yoğun bir şekilde devam etmektedir. Toplumsal huzuru, dayanışmayı, barış ve birlikteliği sağlayan her çabayı, toplumun dinî, sosyal ve kültürel gelişmesine yönelik her faaliyeti önemseyen Türkiye Diyanet Vakfı, sosyal sorunlar karşısında duyarsız kalmamayı, bunların giderilmesi ve şartların iyileştirilmesi yönünde çok yönlü ve uzun soluklu bir çaba göstermeyi insanî ve dinî bir görev saymaktadır.

Bu duygular ekseninde birlik, beraberlik, kardeşlik, yardımlaşma ve paylaşma kültürüne bir nebze olsun katkı sağlamak, vatandaşlarımıza ibadetin hazzını ve onun sonsuz bereketini yaşatmak amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı olarak müştereken yurt içinde ve yurt dışında 1993 yılından bu yana sürdürdüğümüz Vekâlet Yoluyla Kurban Kesimi Organizasyonumuz, 2009 yılında da halkımızın yoğun iştiraki ile başarıyla sonuçlanmıştır.

Vekâlet Yoluyla Kurban Kesimi Organizasyonunda, vekâleti alınan kurbanın dinî usüle uygun şekilde kesilmesini ve etinin ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasını dinî bir vecibe, emanete riayet, kul hakkı ve sorumluluğu olarak kabul edip bu konuda son derece hassas davranan Türkiye Diyanet Vakfı, kendisine güven duyup vekâlet vermiş olan vatandaşlarımızın kurbanlarını, yurt içinde ve yurt dışında dinî esaslara uygun olarak görevlilerimiz nezaretinde kestirerek bu ibadetin ifâsını sağlamıştır. Kesilen kurbanların etleri, yurt içinde değişik bölgelerde ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza, yurt dışında da Afrika ülkelerinde, Kafkaslar ve Türk Cumhuriyetlerinde ihtiyaç sahibi soydaş ve dindaşlarımıza dağıtılmıştır. Yurt dışında kesilen kurbanlar, önemli bir ihtiyaca cevap vermenin ötesinde o ülkelerdeki Müslümanlarla kardeşlik bağının pekişmesi yönüyle de çok büyük bir faydayı haizdir.

Bu itibarla, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nın ortaklaşa düzenlediği organizasyona vatandaşlarımızın duyduğu güvene teşekkür ediyor, kurbanlarımızın Cenâb-ı Hakk katında makbul olmasını niyaz ediyor ve organizasyonda özverili bir şekilde çalışan personelimizi de cân-ı gönülden kutluyorum. TDV

Prof. Dr. Ali BARDAKOĞLU
Diyanet İşleri Başkanı ve
TDV Mütevelli Heyeti Başkanı

"Kesilen kurbanlar, önemli bir ihtiyaca cevap vermenin ötesinde kardeşlik bağının pekişmesi yönüyle de çok büyük bir faydayı haizdir."

Süleyman Necati AKÇEŞME
Genel Müdür

Merhaba değerli dostlar, Hayatımızda önemli bir yeri olan kurban bayramını birlik ve beraberlik içinde geçirmenin mutluluğunu hep birlikte yaşadık.

Malumunuz, dinimiz kurban kesmeyi kişinin samimiyetinin bir ifadesi olarak görmüş ve kurban kesmeyi kulun Allah'a yakınlaşmasının bir vesilesi saymıştır. Kurban bir yandan insanın Allah'a yakınlaşmasına sebep olurken, öte yandan da insanları birbirine yakınlaştırır.

Bu sebeple kurban ibadetinin fert ve toplum hayatına pek çok faydaları vardır. Kurban öncelikle dinî bir ibadettir. Bu dinî ibadet ayrıca toplumda paylaşma ve kardeşlik ruhunu canlı tutarak, sosyal barış ve huzura da büyük katkı sağlar.

Kurban, mali bir ibadet olmanın yanı sıra, kesilen hayvanların etlerinin ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması sonucunda toplumda sevgi ve saygı bağlarını güçlendirir. İnsanlar yakınından uzağa doğru ihtiyaç sahibi komşusunun, komşusuda kendisinin daha çok farkına varır. Bu sayede sevinç ve mutluluk artar, insanlar birbirine faydalı hale gelir.

Şüphesiz insanlara herhangi bir şekilde hizmet etmeye, onlara faydalı olmaya ve herhangi bir suretle onları sevindirmeye, mukaddes dinimiz İslâmiyet büyük önem vermiştir.

Unutmamalıyız ki ömür kısadır. Sonsuz olan ahiret hayatında, insanın karşılaşacağı ceza ve mükâfatlar da, dünyada yaşadığı ile alakalı olacaktır. Akıllı olan, ileriyi görebilen bir kimse, kısa olan bu dünyayı ahiretin tarlası bilir ve öyle yaşar.

Değerli dostlar;

Kurulduğu tarihten itibaren kimsesizin yanında olmayı kendine şiar edinen Türkiye Diyanet Vakfı, Diyanet İşleri Başkanlığımız ile müşterek olarak düzenlediği vekâlet yoluyla kurban kesme organizasyonu ile de, sizlerin büyük destekleriyle muhtaçları sevindirmek, ağlayan gözleri güldürmek ve sizlerin mutluluğunu, onların ıstırabını paylaşmak amacında olmuştur hep.

Organizasyonumuza iştirak eden vatandaşlarımızın kurbanlarının bir kısmı yurt içinde kesilerek fakir ve muhtaçlara ulaştırılırken, bir kısmı da zor şartlar altında yaşam mücadelesi veren dindaş ve soydaşlarımızın yaşadığı ülkelerde kestirildi.

Bu amaç doğrultusunda dört arkadaşımızı fakirliğin kol gezdiği, açlığın sınırında yaşam mücadelesi veren Afrika'nın Etiyopya, Senegal, Sudan ülkeleri ile Afganistan'a görevlendirdik. Bu ülkelerde kurban organizasyonumuza nezaret eden arkadaşlarımızın izlenimlerini bültenimizde okuyacaksınız.

Siz değerli dostların güven ve destekleri ile bu yıl kurban kampanyamızın istediğimiz hedefe ulaştığını da memnuniyetle dile getirmek istiyorum. Kampanyamıza iştirak eden vatandaşlarımızın çoğalması; gülen yüzlerin artması, çekilen sıkıntıların giderilmesi, kimsesizlerin bayram havasını buruk da olsa yaşaması demektir.

Ben tekrar bize duyduğunuz güven ve gösterdiğiniz ilgiye teşekkür eder, bütün ibadetlerinizin Cenab-ı Hak tarafından kabul olmasını niyaz ederim.

Saygılarımla.

TDV

Vekâleten Kurban

Yurt içinde ve yurt dışında kurbanlarını vekâlet yoluyla kestirmek isteyen vatandaşlarımıza yardımcı olmak maksadıyla **1993** yılından itibaren sürdürdüğümüz Vekâlet Yoluyla Kurban Kesimi Organizasyonu **2009** yılında da başarıyla sonuçlandı.

Organizasyona katılan vatandaşlarımız, hem dinî bir vecibe olan kurbanlarını kestiler, hem de ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız ile zor şartlar altında yaşam mücadelesi veren dindaş ve soydaşlarımıza yardım etmenin ve onların yaralarını sarmanın mutluluğunu yaşadılar.

Vekâlet vermiş olan vatandaşlarımızın kurbanları, dinî usul ve esaslara uygun olarak görevlilerimiz nezaretinde yurt içinde ve yurt dışında kesilerek;

Etleri, yurt içinde değişik bölgelerde ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız, Kur'an kursu öğrencileri ve öğrenci yurtlarına dağıtıldı.

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Diyanet Vakfının müşterek

olarak düzenlediği Vekâlet Yoluyla Kurban Kesim Organizasyonuna iştirak eden vatandaşlarımızın kurbanlarının bir kısmı da zor şartlar altında yaşam mücadelesi veren dindaş ve soydaşlarımızın yaşadığı ülkelerde kesilerek, bayram havasını bu insanların da yaşamasına vesile olunmakta, aynı zamanda kurban etleri buralarda dağıtılarak, ihtiyaçları bir nebze de olsa giderilmektedir.

BU YIL YURT DIŞINDA;

Sudan, Senegal, Etyopya, **Afganistan** (Vardak - Mezarı Şerif - Kabil), **Gürcistan** (Ahıska - Acara), **Bulgaristan** (Sofya - Şumnu - Mestanlı - Rusçuk), **Azerbaycan**, **Kazakistan, Kırım** (Donetsk - Harkov), **Rusya** (Moskova - Adıgey - Tataristan - Kabardey Balkarya - Karaçay Çerkezya), **Belarus** (Minsk), **Arnavutluk, Moğolistan**, **Litvanya** ve **Makedonya**'da ihtiyaç sahibi, soydaş ve dindaşlarımıza dağıtıldı.

Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü Erzurum ve Van kombinalarında kestirilen kurbanların etleri **konserve kavurma** ve **konserve kıyma** yaptırılarak, yine yurt içinde ve yurt dışında ihtiyaç sahibi vatandaş, soydaş ve dindaşlarımıza dağıtılmaktadır.

Bu vesileyle; düzenlenen bu organizasyona katılmak suretiyle Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfına duyduğunuz güvene teşekkür eder, kurbanınızın Cenab-ı Hak katında makbul olmasını dileriz.

BÖLGE TOPLANTILARI

Bu yıl Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakfımız tarafından müştereken düzenlenen Vekâlet Yoluyla Kurban Kesim Organizasyonunun hedefine ulaşması amacıyla **Trabzon, Erzurum, Elazığ, Konya, Adana, İzmir, İstanbul, Ankara** ve **Sakarya** illerinde, ayrıca yurt dışında **Danimarka, Almanya, Avusturya, İsviçre, Hollanda, Belçika** ve **Fransa**'da Diyanet İşleri Başkanlığımız tarafından bölge toplantıları gerçekleştirildi. Vakfımızı temsilen, Vakfımız Mütevelli Heyeti II. Başkanı **Prof. Dr. Şerafettin Gölcük**, Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi **Mehmet Kervancı** ve Vakfımız Genel Müdürü **Süleyman Necati Akçeşme**'nin de katıldığı toplantılarda Türkiye Diyanet Vakfının yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirdiği hizmetler ile kurban organizasyonunun nasıl gerçekleştirildiği, etlerin ne şekilde değerlendirildiği, gösterilen hassasiyet ve hizmetler sunumlar halinde anlatıldı.

Toplantılarda ayrıca kurban ibadeti bütün yönleriyle dile getirilerek, özellikle kesimsiz kurbanın olmayacağı, kurbanın bir yardım kampanyası şeklinde düzenlenemeyeceği, kurbanların kesilerek ticarî amaç güdülmeden etlerinin ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasının gerekliliği sık sık vurgulandı.

"İlginiz İçin Teşekkürler..."

Vekâleten Kurban

Tüketmeden Doymayı Başaran İnsanların Ülkesi

Etiyopya'dan

Yüksel Sezgin
TDV Pers. ve İd. İş. Md. Yrd.

Yüzölçümü : 1.104.300 km^2
Nüfus : 81.053.286
Resmi Dil : Amharic
Başkent : Addis Ababa
Para Birimi : Birr

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı işbirliği ile gerçekleştirilen Vekâlet Yoluyla Kurban Kesim Organizasyonu çerçevesinde Etiyopya'da kesilecek kurbanların kesim ve dağıtım işine nezaret etmek amacıyla 24.11.2009 tarihinde gözlemci sıfatıyla Etiyopya'nın Başkenti Addis Ababa'ya hareket ettim.

Etiyopya, Afrika'nın fakir ülkelerinden biri olmakla birlikte, istikrarlı ve asayiş problemi olmayan bir ülke. Afrika Birliği'nin merkezi olan Etiyopya, **80 milyonu** aşan nüfusu ve geniş coğrafyasıyla yaklaşık **%50**'i **Müslüman** olan bir ülke.

Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti büyük bir Doğu Afrika ülkesi. Ülkenin başkenti yerel dilde *"yeni çiçek"* anlamına gelen **Addis Ababa**'dır. Addis Ababa aynı zamanda Afrika Birliği'nin de başkenti. **80 farklı dilin** konuşulduğu şehirde Hıristiyan, Müslüman ve Yahudi toplulukları yer alıyor. Deniz seviyesinden **2.500** metre yüksekte olan, caddeler ve modern yüksek binaların yanında geleneksel kulübeleri ve gecekondu mahallelerini de bulunduran Addis Ababa, yumuşak bir iklime sahip. Kentteki belli başlı yapılar göz doldurucu olsa da, büyük çoğunluğu teşkil eden baraka tipi evlerin çatıları oluklu ve teneke kaplıdır. Bu yapıların yanında yer alan çamurdan yapılmış, saz damlı kulübeler, kente büyükçe bir köy görünümü veriyor.

Addis Ababa'da bazı yüksek binalara ve alış-veriş merkezlerine rastlansa da, şehirde fakirlik, susuzluk, eğitim ve sağlık problemi çok önemli bir yer teşkil ediyor.

Beslenme adına her şeyin çok değerli olduğu ülkede, en büyük problem gıda ve sağlık. Bu sebeple ülkede üretilen yağlı tohumlar, buğday ve bakliyatın ihracı yasak. Bu ürünlerin tamamı iç tüketimde kullanılmaktadır.

Kahve, Etiyopya ekonomisi için son derece önemlidir. Aynı zamanda Etiyopya, Afrika'nın en fazla canlı hayvan varlığına sahip bir ülkedir.

SOSYAL YAŞAM

Etiyopya'nın büyük bir kesimine fakirlik ve fakirliğin beraberinde getirdiği sefalet hakim. İnsanların ileriye dönük en büyük düşüncesi akşama karnımı nasıl doyuracağım endişesi. Ülkede fakirliğin önünü kesecek idari çözümler üretilmediği gibi, fakirlere yardım eli uzatacak sosyal ve siyasi kurumların da sayısı yok denecek kadar az. İnsanların çaresizliği ile ilgilenen Müslümanların oluşturduğu birkaç sivil toplum kuruluşu da bu alanda yetersiz kalıyor.

Halkın cömertçe paylaştığı tek şey, **fakirlik, yoksulluk** ve **çaresizlik**. Onlar daima az yiyip tok kalma becerisini büyük bir başarıyla sergileyen, tüketmeden doymayı öğrenen insanlar. Hastalandıkları zaman kendiliğinden iyileşmeyi bekleyen veya ölüme uzanan yolda çaresizce kaderlerine razı olan insanlar. Hayat ortalamasının **45–50** olması da bunun en büyük göstergesi. Okumak, gelecek için planlar yapmak onlar için büyük bir lüks.

Habeşistan'a hicret eden ilk Müslümanları bağrına basan ve himayesi altına alan Necaşi'nin torunlarına, üzülerek söylemek gerekirse günümüz Müslümanları yeterince sahip çıkamıyor, kucaklarını açamıyor. Yapılan lokal yardımlar da hep yetersiz kalıyor.

Kurban Organizasyonumuz

TİKA işbirliği ile bu yıl Etiyopya'da **3.000** adet kurban kestik. Kurbanların tamamının kesimi Müslümanların yaşadığı Etiyopya'nın **Somali, Mekele, Orama, Afar** ve **Addis** bölgelerinde gerçekleştirildi. Organizasyonu sağlayan TİKA Etiyopya Koordinatörü **Abdullah Sarı** ve Yardımcısı **Halil İbrahim Okur** Bey'in gayretli çalışmaları ve mükemmel organizasyonları ile kurbanları; fakirlik içerisinde yaşam mücadelesi veren Müslümanlara ulaştırma imkanı bulduk.

Bayram sabahı, Bayram Namazını kıldıktan sonra kurban kesim yerlerine gittiğimizde, kurbandan pay almak için kesim merkezlerinin önünde yığılmış insanları bekliyor olarak gördük. Kurban kesim organizasyonuna iştirak eden vatandaşlarımızın **isimlerinin tek tek okunması** ve vekâletlerinin kasaplara verilmesini müteakip kurban kesim işleri başladı. Kesilen kurbanlar Etiyopyalı Müslümanlara dağıtıldı.

Kurbandan bir parça pay almak ve karnını doyurmak için sıraya giren, kadın çocuk ve yaşlı insanların içinde bulundukları durum karşısında üzüntü duymamak mümkün değil. Çaresizlik içinde bekleyen bu insanların hepsine yardımda bulunamamak büyük bir ıstırap olarak insanın içine çöküyor. Mehmet Akif Ersoy'un **"Seyfi Baba"** şiirindeki: ***"Ya hamiyetsiz olsaydım, ya param olaydı."*** mısraları tam olarak anlamını buluyor burada. Kurbandan bir pay alan ve poşeti sırtlayıp giden insanların yüzlerindeki sevinci görmek ise buruk ta olsa bir mutluluk veriyor insana.

Diyanet İşleri Başkanlığı ile Türkiye Diyanet Vakfının işbirliği ile gerçekleştirilen kurban organizasyonuna iştirak eden vatandaşlarımızın kurbanlarının dinî esaslara uygun olarak kestirilip ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasında en küçük ayrıntıyı dahi gözden kaçırmamak için TİKA Koordinatörü Abdullah Bey ve Yardımcısı Halim İbrahim Bey'le birlikte büyük bir dikkat ve hassasiyet gösteriyoruz. Bizlere güven duyan ve kurbanlarını vekâletle kestirmek üzere bizlere müracaat eden vatandaşlarımızın emanetlerini yerine getirmek, onların Necaşi'nin torunlarına bir bayram hediyesi olarak gönderdikleri kurbanları yerine ulaştırmak, bizlerin mutluluğu oluyor.

Organizasyonumuza katılan vatandaşlarımız için; Etiyopya'da fakirlikle pençeleşen Müslüman kardeşlerine bayram sevincini buruk da olsa yaşatmak, belki de hayatında hiç et yememiş insanlara kurbanlarını sunmak her halde mutlulukların en büyüğü olsa gerek. Biz de onlar adına seviniyor, bu işe vesile olmaktan dolayı Mevla'ya şükrediyoruz.

Yoksulluk ve fakirlik içerisinde çırpınan bu kardeşlerimizin dualarını almak her halde insanın dünyada alacağı en büyük hediyedir. Vekâletle kurban kesim organizasyonuna katılan ve onların yokluğuna bir nebze de olsa çare olan vatandaşlarımıza bu kardeşlerimizin selamlarını ve gönüllerinden gelen dualarını getirdik.

Bizde kampanyamıza katılarak, bizlere duydukları güvenden dolayı bütün vatandaşlarımıza teşekkür ediyor, **kurbanlarının kabul olmasını Yüce Mevla'dan niyaz ediyoruz.**

Senegal Notları

Abdullah AYDOS
TDV Dış İlişkiler Md. Yrd.

Yüzölçümü : 196.190 km
Nüfus : 12 milyon
Resmi Dil : Fransızca
Başkent : Dakar
Para Birimi : CFA Frankı
Din : %92 İslam, %8 Diğer

“ Afrika dediğin bir garip kıta
El bilir alem bilir
Ki şekli bozulmasın diye Akdeniz’in
Hala eskisi gibi çizilir
Haritalarda ”

Kara kıtanın en batısındayız. Amerika’ya en yakın noktasında, bir Kurban Bayramında **Senegal**’deyiz.

İstanbul’dan uçağa binerken THY’nin 2009 yılı Nisan ayından itibaren haftada üç gün İstanbul-Dakar seferlerine başladığını, uçaktaki doluluk oranının diğer zamanlarda da değişmediğini öğreniyoruz. Birkaç Avrupa ve Arap ülkesi vatandaşı dışında yolcuların büyük bölümünün kendi vatandaşlarımız olduğunu, diğerlerinin ise iş ve öğrenim amaçlı Türkiye’de yaşayan Senegalliler olduğunu anladığımızda yabancısı olmadığımız bir diyara gidiyor hissine kapılıyoruz.

Senegal semalarından aşağıya baktığımızda Dakar’ı da içine alan Cape Verde denilen yarımadanın batıya doğru bir dost eli misali uzandığı gözümüze çarpıyor. Ancak tarihi süreçte Batılının uzatılan bu ele karşılığı zincir halka olmuş, köle tacirleri Afrika’ya ilk buradan giriş yapmış, üç asır boyunca yaklaşık **20 milyon köle**, Avrupa ve Amerika’ya buradan gönderilmiştir. Kölelerin gemilere bindirilmek üzere getirildiği yer olan Dakar yakınlarındaki Gore Adası, utanç adası olarak tarihteki yerini almıştır.

Sular yükseldikçe balıklar karıncaları yer,
sular çekilince de karıncalar balıkları…
Kimse bugünkü üstünlüğüne güvenmemeli…
Çünkü kimin, kimi yiyeceğine suyun akışı karar verir…
Afrika Atasözü

“İlginiz İçin Teşekkürler...”

Son 50 yıllık süreçte suyun artık Afrikalının lehine akmaya başladığı görülüyor. Bir zamanlar Afrika'nın sömürgeleştirilmesinin başladığı yer olan Senegal'in, Afrika'nın gelişmesi için model ülke olmaya doğru gittiği görülüyor. Japonya'dan sonra dünyanın en çok balık üreten ve tüketen ikinci ülkesi konumunda. Zengin fosfat yatakları, pamuk, balık, yer fıstığı ve petrol ürünleri önemli ihraç kalemleri arasında yer alıyor.

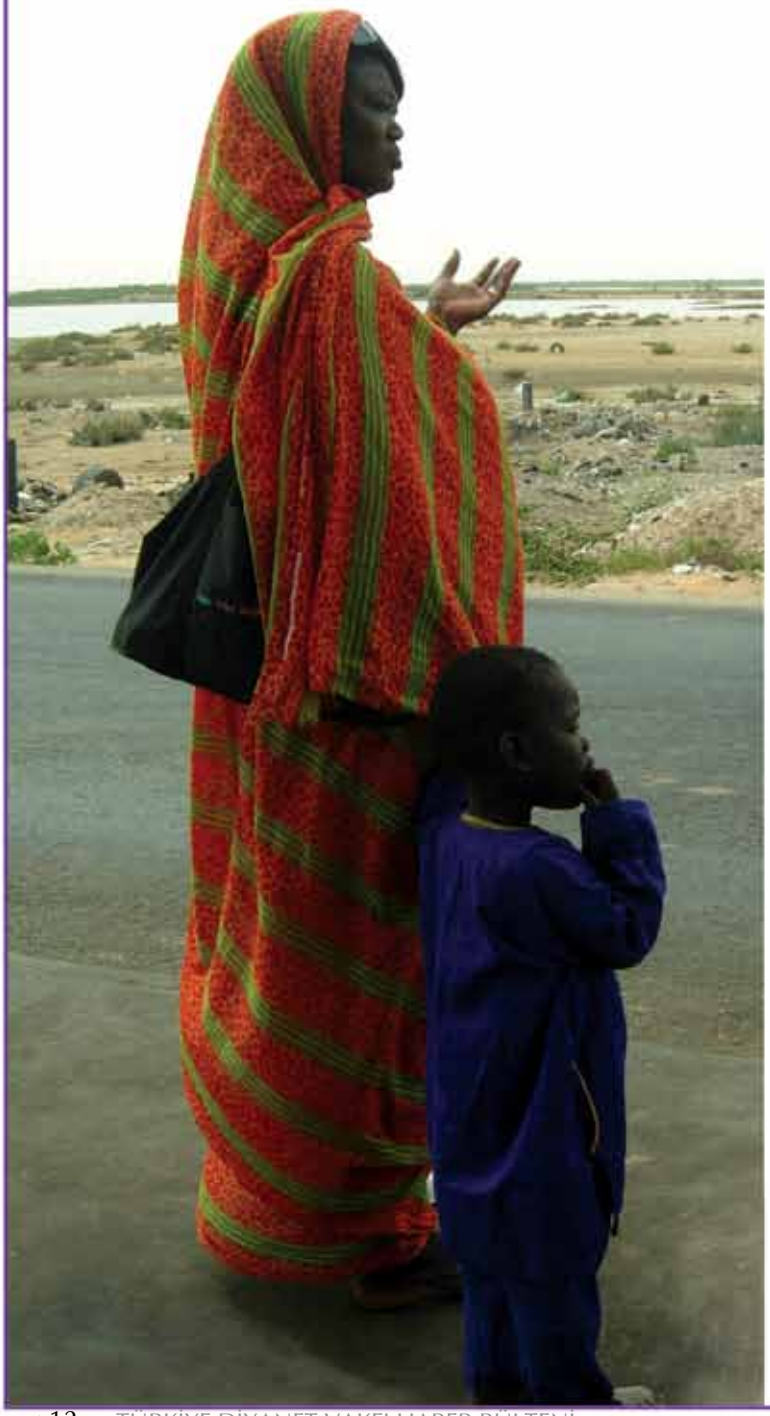

Bütün bu olumlu gelişmelere rağmen nüfusun üçte biri **1,25.- $** olarak belirlenen yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Yoksul halkın genelde şehir banliyölerinde, köy ve kasabalarda geniş ailelerden müteşekkil küçük kulübeler topluluğu şeklinde komün hayatı sürdürdüğü görülüyor. 20-25 kişiden oluşan bu ailelerin geçimini, aile fertleri arasında iş imkanı bulabilen bir iki kişinin üstlendiği gözleniyor.

12. yüzyılda Araplar aracılığıyla İslam'la tanışan Senegal, 17. yüzyılın ortalarından itibaren sırasıyla Portekiz, Hollanda ve Fransa'nın hakimiyetinde kalmış, 1960 yılında ise bağımsızlığını kazanmıştır. Ülkenin adı balıkçılar tarafından kullanılan kanolardan geliyor. Bugün parlak, boyalı, özel olarak tasarlanmış kanolarla yapılan yarışlar ülkenin ulusal sporları arasında yer alıyor. Paris-Dakar arasında 30 yıldan beri 40'a yakın ülkeden yarışmacının katıldığı uluslararası motor yarışları organizasyonu literatürde "Dakar Rallisi" olarak ülke tanıtımına büyük katkı sağlıyor. Futbol, Senegalli gençlerin en büyük tutkusu. 2002 Dünya Kupasında ülkemizi yarı finale taşıyan Türkiye-Senegal maçı hafızalardan hala silinmemiş. Tercüman aracılığıyla gençlerle sohbetimizde, maçla ilgili kritik yapıyor ve "rövanş ne zaman" diye soruyorlar.

Dakar iki milyonu bulan nüfusuyla Afrika'nın en büyük şehirlerinden birisi durumunda bulunuyor. Kent merkezinde Fransız mimarisi tarzında modern binalar göze çarparken, merkezin yanıbaşında çöp, toz ve moloz yığını sokaklar, mucize eseri çalışan eski taksi ve dolmuşlar, iç burkan dilenci çocuklar hemen dikkat çekiyor.

Bir veya iki lamba hariç hiç trafik lambası bulunmayan cadde ve sokaklarında saatler süren trafik sıkışıklığı şehrin başka bir yüzünü ortaya koyuyor.

Bağımsızlığını kazanmasından üç yıl sonra Senegal'de büyükelçiliğimizin açılması ikili ilişkilere ivme kazandırmış, iki ülke arasında yapılan ticaret ve işbirliği anlaşmaları ile karşılıklı ihracat ve ithalat oranları gün geçtikçe artmaktadır. Çok sayıda Türk müteşebbisin iş yaptığı ülkede küçük ölçekli sanayi sektörünün önemli bölümünü Türkler oluşturmaktadır. 6 Türk okulunun hizmet verdiği, TİKA tarafından da 2007 yılında ofis açıldığı ülkede iki yıldan beri kurban organizasyonu ve gıda yardımı kanalıyla Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakfımızın da adı duyulmaya başlanmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakfımız işbirliğiyle Senegal'de ilk defa **2008** yılında **1.000** hisseyle gerçekleştirilen organizasyonun bu seneki ayağında **2.000** kurban kestirilmesi sağlanmıştır. **Başkent** dahil **Saint Louis, Kaolack, Thies, Mbour** olmak üzere beş ayrı şehirde kurban kesilmiş, ayrıca **Senegal Sosyal Yardım Bakanlığı** eliyle bu beş şehir dışında da kesim yapılarak Senegal'in geneline hitap eden organizasyona, Senegal televizyon ve gazetelerinde geniş yer verildiği görülmüştür. Senegal halkının ülkemize ve teşkilatımıza yönelik büyük bir takdir ve şükran hisleri, tarafımızdan bizzat müşahede edilmiştir.

Sıcak iklimin sıcak insanlarını geride bırakarak Aralık soğuğunda Ankara'ya dönerken Senegal'de kurban keserek iki ülke arasındaki gönül bağını güçlendiren Türk halkına şükranlarımızı sunuyoruz.

Vekâleten Kurban

Sudan'a Kurban

Halil ÖZKIRLI
TDV BİM Müdürlüğü - Programcı

Coğrafi Konumu	:	Afrika kıtasının kuzeydoğusunda yer alan Sudan; kıtanın en geniş ülkesidir.
Yüzölçümü	:	2.505.813 km²
Başkenti	:	Hartum
İklimi	:	Kuzeyinde çöl bölgesinde tropik karasal, güneyinde ekvator tipi iklim sürer.
Dil	:	Resmi dili Arapça, bunun yanı sıra Nil-Sahra, Nijer Kordofan ve Hami-Sami dil ailelerine giren yaklaşık 30 ayrı dil konuşuluyor.
Para Birimi	:	Sudan Dinarı
Dini	:	Nüfusun %75'i Müslüman, %5'i Hıristiyan, %20'si diğer (Animizm ve yerel dinler)

Tarihi ve Politik Bilgiler

Tarihi kaynaklarda Sudan ismi, Arapların Afrika'ya girdikten sonra siyahların yaşadığı Kızıldeniz kıyılarından başlayarak, Batı Afrika'ya kadar uzanan geniş bir alana Biladu's – Sudan (Siyahlar Ülkesi) adını vermelerinden kaynaklanmaktadır. Daha sonra **"Bilad"** kelimesi atılarak bu bölgeye Sudan denmiştir.

Mısır'ın 639 yılında Amr İbnu'l As tarafından fethedilmesinden sonra bu bölgeye yerleşen Müslümanlar kısa süre sonra ticaret için Sudan pazarlarına gitmeye başlamış, Sudanlılar da İslam'ı ilk olarak bu tüccarlar sayesinde tanımışlar. Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa Sudan topraklarını 1821 yılında fethetmiş, 1881 yılında Muhammet Ahmet El-Mehdi önderliğinde ayaklanan Sudan halkı Osmanlı ordularını yenip, bağımsızlığını kazanmış. Ancak, 1889 yılında bu kez İngiliz işgaline uğramış ve işgal 1956 yılına kadar sürmüştür. Malumunuz üzere ülkedeki savaş bir din savaşı değildir. Yerel ve Arap kabilelerinin hayvancılık ve tarımla geçindiği bu bölgede; su kaynakları ve otlakların paylaşımı ile son yıllarda zengin petrol ve doğalgaz kaynaklarının paylaşımı konusunda uyuşmazlıklar nedeniyle 2003 yılında yerel bir isyanın ardından, Arap kabileleri ile hükümet tarafından kurulan ve desteklenen milis kuvvetleri (Janjavid) arasında çatışmalar başlamış, çok sayıda insan ölmüştür. Sudan başta A.B.D. olmak üzere büyük devletlerin yoğun baskısı altındadır. Sivil savaş sonrası 9 Ocak 2005 tarihinde Sudan'ın güney bölgesinde Güney Sudan devleti, defacto olarak özerkliğini ilan etmiştir. Ancak, Kuzey Sudan tarafından tanınmamaktadır. Petrol endüstrisi olarak dünyanın en hızlı gelişen ülkelerinden birisi olan Sudan, yine dünyanın en büyük gaz rezervlerine sahip ülkeleri arasındadır. Halkı hayvancılık

ve ilkel tarımla uğraşmakta, seracılık yapılmaktadır. Fakat bizim bildiğimiz ve uyguladığımız sistemlerden çok daha farklı uygulamalar yapılmaktadır. Buna tersine seracılık diyorlar. Yani sıcak bir ülke olduğu için, ürünlerini soğutma sistemiyle o muhteşem Nil Nehri kıyısında yetiştiriyorlar. Bu şartlar altında da Hartum'da hayat daha pahalı...

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakfımızca yürütülen **2009** yılı **Vekâlet Yoluyla Kurban Kesimi Organizasyonu**'nda bizlere kurban bağışında bulunan tüm vatandaşlarımızın kurbanlarının, gerek yurt içinde çeşitli illerimizdeki ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza, Kur'an kursları ve yurtlarımızdaki öğrencilerimize, gerekse yurtdışında Balkanlar'da, Kafkasya'da, Afganistan'da, Ortadoğu'daki Türk Cumhuriyetleri ile Afrika (Sudan-Etyopya-Senegal), Kuzey Irak'ta; bu ülkelerin farklı şehirlerinde dinî vecibelere uygun olarak kesilmesi ve dağıtılmasına iştirak etmek üzere Başbakanlık Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi (TİKA) Başkanlığı'nın Sudan'daki koordinasyonu dahilinde Vakfımızca görevlendirildim.

Türkiye'den gelen sivil toplum kuruluşları ile Avrupadan gelen Türkler ve diğer ülkelere ait sivil toplum kuruluşları bu ülkede (Sudan) kurban kesim kampanyası düzenlediler.

Oradaki insanların yaşadıklarına şahit oldukça, organizasyonu tertip eden Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakfımızın saygıdeğer yöneticilerinin nasıl hayırlı bir hizmete vesile olduğunu orada bizzat yaşayarak gördüm.

Öncelikle sizlere iletmek istediğim; ***Sudan'lı Müslüman kardeşlerimizin şükranları, duaları ve selamları...***

Bizler ülkemizdeki ihtiyaç sahiplerine ulaşma gayreti içerisindeyken, Sudan'da muhtaç olmaktan ziyade aç insanlar olduğunu müşahede ettim. Bu kardeşlerimle bayramlaşmak, onların yılda bir defa da olsa et yediklerini, karınlarını doyurduklarını hissetmek, yüzlerindeki mutluluğu görmek tarif edilecek gibi bir şey değil... Allah hepimizden razı olsun.

Sıkıntı ve problemleri olan ülkede (can güvenliği, ulaşım vb.) başkent Hartum dışında elektriği olmayan birçok yer var. İçme suyunu binek hayvanlarıyla çok uzak yerlerden taşıyan, alt ve üst yapısı hiç olmayan, yaşadıkları yerdeki kerpiç evleri bir yağmurla eriyip dağılan, tekrar kerpiç toprakla yaptıkları camsız pencereleri olan, tavanları dal parçaları ve naylonla örtülü daracık odalarda en az 6-7 kişi bir arada yaşayan bu Müslüman kardeşlerimize, bağışlamış olduğunuz ve abartısız ertesi gün sabaha biten kurbanlarınızı, zor şartlarda da olsa ulaştırmanın mutluluğunu, sizler adına hizmet etmenin bana verdiği huzuru inanın tarif edemiyorum.

Sudan'da bağışçı vatandaşlarımız adına **1.980** adet kurban kesimi gerçekleştirilmiştir. Kesimi yapılan bu kurbanların **138** adedi büyükbaş (966 hisse), **1.014** adedi küçükbaştır.

TİKA Hartum Koordinatörü Sayın Dr. Enver ARPA'nın titizliği, dinî vecibelerimize uygun kurban kesilmesi ve dağıtımı konusunda göstermiş olduğu hassasiyete sizler ve şahsım adına teşekkür ettim. TİKA, kurban kesim ve dağıtımına eşlik eden temsilcilerini, Sudan'da açmış olduğu Türkçe kurslarındaki Sudan'lı öğrenciler (Türkçe bilen) ve kendi imkanları ile Sudan'ın çeşitli üniversitelerinde okuyan Türk öğrencilerden (Arapça bilen) oluşturmuş. Bu ekiple birlikte bazı arkadaşlarımız ulaşımın güçlüğü nedeniyle arife günü, bizler de bayram namazımızı kıldıktan sonra, kurban kesiminin gerçekleştirildiği yerlere, ellerimizde adlarına kurban kesimi yapılacak vatandaşlarımıza ait isim listeleri, Türk Bayrağı, altına Arapça tercümesi yapılmış **"Bu kurbanlar Türk halkı tarafından Sudan'lı kardeşlerimize hibe edilmiştir"** yazılı afişlerimizle ulaştık. Vatandaşlarımız adına Sudan'da, 10 sivil toplum kuruluşu, 2 kurum (Yetimler Yurdu ve Güçsüzler Yurdu), 2 Türk kuruluşunun işbirliğinde, 23 ayrı bölgede kurban kesimi yapılmıştır. Vatandaşlarımız adına kesilen kurbanların bu bölgelerde yaşayan yoksul ve ihtiyaç sahibi ailelere, fakir öğrencilerin bulunduğu 72 öğrenci yurduna, yetim ailelere, cezaevlerinde bulunan mahkum ve ailelerine dağıtımı sağlanmıştır.

Kurban etlerinin gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması için gayret sarfedilmiş, bu amaçla farklı şehirlerde ve mahallelerde imkanlar ölçüsünde en fazla bölgeye ulaşılması hedeflenmiştir. Hedefimize de Rabbimin izniyle ulaştık ve vekâletinizi yerine getirdik. Yüce Rabbim yapmış olduğunuz bağışlarınızı kabul ve makbul etsin.

Dağıtılan kurban etlerini teslim alan Müslüman kardeşlerimiz; Türkiye'ye büyük bir minnet duyduklarını, binlerce kilometre ötede bulunan Müslüman kardeşlerinden gelen bu desteği şükranla karşıladıklarını ifade etmişlerdir.

Yaşadığım yoğun duygu dolu ortamda, mümkün olması halinde bu Müslüman kardeşlerimize yaptıklarımızdan çok daha fazlasını yapabilme arzusu ve idealiyle onların hayalini bile kuramayacağını düşündüğüm nimetlerle dolu ülkeme ve sıcak yuvama döndüm.

Güveninize layık ve vekâletinize sadık kalarak tamamlamış olduğum görevimle ilgili organizasyona katkıda bulunan herkese saygı ve sevgilerimi sunar, birlikte gerçekleştirdiğimiz bu kutsal saydığım görevdeki hizmetlerimizin kabul ve makbul olmasını yüce Allah'tan niyaz ederim.

Silahların Gölgesindeki Ülke Afganistan'da Bir Kurban Bayramı

Nurettin UZUNER
TDV Levazım Md. Yrd.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakfımız işbirliğiyle düzenlenen *"Vekâlet Yoluyla Kurban Kesimi"* kampanyası çerçevesinde vatandaşlarımız tarafından Vakfımıza emanet edilen kurbanlar gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında dinî esas ve usullere göre kestirilerek bu kurbanlardan elde edilen etler kurbanların kestirildiği yerdeki fakir ve ihtiyaç sahibi insanlara ulaştırılmaktadır.

Bu yerlerden bir tanesi de yıllarca savaşlar ve işgaller sebebiyle yokluklara ve ızdıraplara maruz kalmış Afganistan'dır. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı olarak 2009 yılı Vekâlet Yoluyla Kurban Kesimi Kampanyasında Afganistan'da toplam **2.400** kurban kestirerek belki de aylarca hiç et yüzü görmeyen çoluk çocuk, kadın-erkek Afgan halkına ulaştırmaya çalıştık. **2.400** kurbandan **1.190** adedi **Vardak**'ta, **1.000** adedi **Mezar-ı Şerif**'te ve **210** adedi de Başkent **Kabil**'de Büyükelçiliğimiz ve konsolosluklarımızın himayelerinde kestirilerek dağıtım işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Afganistan'da bu tür hizmetleri yapmak elbette kolay olmamaktadır. Ülke tam bir işgal altında kalmış görüntüsü vermektedir. **Uluslararası Güvenlik Destek Gücü ISAF** (International Security Assistant Force) askerleri ve bunlara ait zırhlı araçlarının yanında yerel birlikler ve yerel polisler her yerde göze çarpmakta. Başkent Kabil'de neredeyse insanların yarısı uzun namlulu silahlarla gezmektedir. Bunların tamamına yakını güvenlik görevlisi olabilir ama bu hiçbir şekilde güvenliğin sağlandığı anlamına gelmiyor. En önemli gündem, güvenlik sorunu. İşte bu yüzden bizden hiçbir yardımını esirgemeyen Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği, yaptığımız çalışmalarda hep yanımızdaydı ve güvenliğimizi bir dakika dahi ihmal etmedi. Bize gösterdiği yakın alaka ve himmetinden dolayı **Büyükelçimiz Sayın Basat ÖZTÜRK Beyfendi**'ye teşekkürü bir borç biliriz.

"İlginiz İçin Teşekkürler..."

Vekâleten Kurban

Vardak'ta Kurban Bayramı

Yukarıda da bahsedildiği gibi kurbanlardan bir bölümü de Vardak Vilayetinde kestirildi. Vardak'ta kurbanların kesilmesi ve dağıtım işlemleri, Türkiye'nin Vardak'taki **İl İmar Ekibi** (PRT) tarafından organize edilmiştir. Kesilen kurbanların etleri Vilayet merkezine getirilerek, Vilayet yetkilileri ve PRT yöneticilerinin de katılımı ile bu etlerin dağıtım işlemleri gerçekleştirildi. Kesimler ve dağıtımlar bayramın ilk üç günü boyunca devam etti. Yerel yönetim tarafından önceden tespit edilen en muhtaç **5.000** aileye kurban etleri ulaştırıldı.

Yapılan bu faaliyet Afgan basınında da yer alırken, yerel yönetim yetkilileri ve yöre halkı tarafından büyük bir memnuniyetle karşılandı. Her fırsatta ülkemize karşı olan samimi ve içten sevgilerini iletirlerken bu tür yardımların bundan sonraki yıllarda da davamı konusunda temennilerini belirttiler.

Vardak vilayeti Kabil'in 46 km güneybatısında konumlanmıştır. Sekiz tane ilçesi bulunan vilayetin merkez ilçesi Meydan Şehir'dir. 8 938 km² yüzölçümündeki vilayetin nüfusu 413.000'dir. Halkın büyük bir kısmı kırsal arazide yaşamlarını sürdürürken tarım temel geçim kaynağıdır. Vilayet halkının büyük bir kısmını (%70) Peştunlar oluştururken, bu etnik grubu Tacikler ve Hazaralar takip etmektedir. Ayrıca göçebe olarak hayatını sürdüren Kuçiler de bu bölgede yaşamaktadırlar. Kabil Vardak arası ulaşım; güvenli zamanlarda özel harekata ait araç konvoyu ile, güvenlik problemi olduğu zamanlarda ISAF'a ait Türk askeri helikopterleri ile sağlanmaktadır.

Türkiye'nin Vardak'taki Faaliyetleri

Türkiye'nin bölgedeki faaliyetleri uluslararası toplumun bir üyesi olarak katkıda bulunmaktan öte **Mustafa Kemal Atatürk ile Emanullah Han**'ın da yakın dostlukları ile güçlenen tarihi bir dostluğun günümüzdeki tezahürüdür. Türkiye'nin Vardak'ta sivil yönetimli bir **İl İmar Ekibi** (PRT-Provincial Reconstructon Team) bulunmaktadır. Bu ekibin amacı, Vardak ili sınırlarında bulunan Afgan halkının kalkınmasına destek vermek, altyapı faaliyetlerine yardımcı olmak, ilin idari ve güvenlik kapasitesini geliştirmek ve etkinliğini artırmaktır. Bölgede bulunan farklı ülkelere ait 26 PRT'den sadece Türk PRT'si bir sivil diplomat tarafından yönetilmektedir ve bu farklılık da Türk PRT'sinin bölge halkı ile daha yakın ilişki kurmasını kolaylaştırmıştır. PRT'nin güvenliğini Türk askeri sağlarken, PRT'deki sivillerin dışarıda yaptığı çalışmaların güvenliğini Özel Harekat Ekipleri sağlıyor. Halk arasında yabancı askerlere karşı bir antipati oluşturmuşken sivil görevliler bu *"dostluk politikası"* sayesinde bölge halkının güvenini kazanmayı başarmışlar.

Türk PRT'sinin bölgede yaptığı faaliyetler arasında tamamlanmış 5 adet okul ve devam etmekte olan 16 okulun ise inşaası yer almaktadır. Ayrıca sağlık alanında kadınlara yönelik tam donanımlı bir klinik hizmete sokulmuş ve bir çok sağlık kuruluşunun donanımı tamamlanmıştır. İçme suyu depoları ve dağıtım şebekesi, tarım ürünleri için soğuk hava depoları, yol ve köprü çalışmaları, polis istasyonları ve kontrol noktaları ve bir radyo istasyonu da tamamlanan çalışmalar arasındadır. Ayrıca polis eğitim ekibi ile Türkiye, modern polislik metodları ile yüzlerce polisi ülkenin her yerinde dünya standartlarında polislik yapabilecek kapasitede yetiştirmiştir.

Genel Olarak Afganistan

Yüzölçümü (647.500 km²) : Yaklaşık Fransa kadar olan Afganistan'ı Hindukuş ve Pamir sıradağı zincirleri kuzey ve güney olmak üzere iki bölüme ayırır. 1979'da, Sovyet-Afgan Savaşı öncesi yaklaşık 15 milyon nüfusu bulunan Afganistan'ın 2006 itibariyle tahmini nüfusu 31 milyondur.

Başkent Kabil ülkenin en büyük kentidir; diğer önemli kentler batıda Herat, güneyde Kandahar ve kuzeyde Mezar-ı Şerif'tir. Yerel ve ulusal düzeyde bütünleşmenin

zayıf olduğu Afganistan'da coğrafi engellerin yanında toplumsal hayatın da büyük sorunları vardır. Okuma yazma oranı yüzde 10 civarında olan Afganistan fert başına düşen gelir bakımından da dünyanın en yoksul ülkeleri arasındadır.

Uluslararası Güvenlik Destek Gücü: ISAF

Afganistan'da görev yapan on binlerce yabancı askerin büyük bölümü Uluslararası Güvenlik Destek Gücü ISAF'ın komutası altında. ISAF, Afganistan'ın geleceğinin şekillendirildiği Bonn Anlaşması'nın ürünlerinden biri. 2001 Aralık ayında imzalanan anlaşma doğrultusunda Birleşmiş Milletler'in yetki vermesiyle oluşturulan güç, 2003 Ağustos ayından bu yana NATO komutasında faaliyet gösteriyor. BM yetkisiyle kurulmasına rağmen, ISAF mavi berelilerden oluşan bir barış gücü değil. Başlangıçta gücün temel görevi güvenlik ve kalkınmayı desteklemek olarak tanımlanıyor, bu şekilde yeni yönetimin kök salmasına imkan sağlayacak asayiş ve istikrar ortamı sağlanması hedefleniyordu. Son yıllarda ise öncelik, Afgan Ulusal Ordusu ve polis gücünün eğitimine veriliyor. Çok uluslu güç 2002 Ocak ayında İngiltere'nin komutası altında toplanan 21 ülkeden 5 bin kadar askerle yola başladı. Türkiye aynı yıl Haziran ayında komutayı sekiz ay süreyle üstlendi. 2003 Nisan'ında yapılan NATO toplantısında, ittifakın 19 üyesi komutanın NATO'ya devri için Almanya ve Hollanda'nın getirdiği öneriyi oybirliğiyle kabul etti. NATO 2003 Ağustos ayından bu yana ISAF'ı süresiz olarak yönetiyor. Halen ISAF Kabil Bölge Komutanlığı bir Türk general tarafından yürütülmektedir.

KAYNAKLAR: Wikipedia, BBC

Fakirlik, Yoksulluk ve Çaresizliğin Cömertçe Paylaşıldığı Ülke

Etiyopya

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından müşterek düzenlenen Vekâlet Yoluyla Kurban Kesim Organizasyonuna katılan vatandaşlarımızın kurbanlarının bir kısmı yurt içinde bir kısmı da yurt dışında kesilerek ihtiyaç sahiplerine dağıtıldı.

Yurt dışında kurban kestiğimiz ülkelerden biri de Afrika'nın çilekeş ülkelerinden Etiyopya idi. Etiyopya'da kurban kesme işimizi organize eden ve bu kunuda büyük destek sağlayan TİKA Etiyopya Koordinatörü Abdullah Sarı ile Etiyopya'yı tanıtmak amacıyla bir röportaj gerçekleştirdik.

Halil Bey üç yıldır TİKA Etiyopya Koordinatörü olarak bu ülkede görev yapıyorsunuz. Öncelikle Etiyopya hakkında bize kısa bir bilgi verebilir misiniz. Örneğin Etiyopya'da ne kadar Müslüman yaşıyor?

Elbebete. Etiyopya; 9 eyalet, 2 de özerk şehir yönetiminden oluşuyor. Mesela Adis Ababa ile Dire Dawa şehir yönetimi, ayrı bir statü, özerk bir statü yani. Her eyaletin kendi bayrağı var. 80 taneden fazla dil konuşuluyor, 200'den fazla lehçe var. Resmî dil genelde Amharikçe. Ayrıca her bölgenin kendi resmî dili geçerli. Buna rağmen İngilizce de yaygın diyebiliriz, eğitimli insanların çoğu İngilizce de biliyor.

Etiyopya'nın nüfusu 82 milyon civarında, bu nüfusun da yarısının Müslümanların oluşturduğu değişik kaynaklarda görülmektedir.

Müslümanlar daha çok, buranın en büyük eyaleti Oroma Eyaletinde yaşıyor; Oroma Eyaleti'nin nüfusu 32 milyon, bunun herhalde yarısından fazlası Müslüman. Burada, ünlü İslâm şehri olan Harar var, orada da yüzde 90'dan fazla Müslüman var. Özellikle Harar'da Osmanlıya karşı büyük bir

sevgi ve alaka var; Türkleri çok seviyorlar; ayrıca, Türk soyundan olan insanlar da var; aslen Anadolu'dan gelmişler, Harar'lı olmuşlar. Dinlerini falan unutmuşlar ama en azından Murat, Faruk gibi yaygın isimleri var; ataların da Türk olduğunu söylüyorlar.

Yine diğer eyaletlerin tamamında Müslümanlar yaşıyor, ancak diğer dinlere mensup insanlar da var; bir mahallede hem cami hem de kiliseye rastlamanız mümkün.

Peki Müslümanlar ile Hıristiyanların birlikte yaşamaları problem oluşturuyor mu?

Hayır; Etiyopya'da çok büyük bir hoşgörünün olduğunu söyleyebilirim. İki yıldan fazla buradayım; hiçbir zaman bir Müslüman – Hıristiyan çatışması ne duydum ne gördüm. Birbirlerine son derece saygılılar, kimse kimseye inancından dolayı karışmıyor. Müslümanlar ve Hıristiyanlar iç içe yaşıyor demiştim. Müslümanlar genelde ticaretle uğraşıyorlar. Onun için okuma–yazma oranları maalesef çok düşük ama zenginler. Hıristiyanlarda okuma–yazma oranları yüksek fakat ticarette daha zayıflar.

Etiyopya'nın idari yapısı hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

Yönetim Hıristiyanlarda ama kabine içinde Müslüman bakanlar da var. Yani Başbakan, Cumhurbaşkanı Hıristiyan ama kabinede Müslüman bakanlar da mevcut. Her bölgenin temsilcileri kabinede bulunuyor. Ancak yönetim direkt ne kiliseye yardım ediyor, ne de camiye yardım ediyor. Bunlar, vakıflar aracılığıyla, kendi özel organizasyonları ile gelirlerini elde ediyorlar.

Etiyopya'daki eğitim durumundan biraz söz edebilir misiniz?

Son zamana kadar üniversiteler Devlet Üniversitesi idi; örneğin Adis Ababa Üniversitesi bu statüdedir. Fakat son zamanlarda özel üniversiteler de açılmaya başladı. Ama bizim bildiğimiz anlamda bir üniversite şeklinde değil. Adis Ababa dışındaki, birkaç üniversite dışındaki üniversiteler sadece bir bina, birkaç branştan mevcut, eğitim alanında çok yetersiz olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Ülke genelinde üniversite eğitimi görmüş insan sayısı da çok düşük

İnsanlar geçimlerini ne ile sağlıyor?

Ortalama bir memurun geliri 60 Dolar civarındadır, bir milletvekili maaşı 200 Dolardır. Bu da gelir seviyesinin ne kadar düşük olduğunu gösteriyor. İnsanların çoğu günde bir öğün yemek yemektedirler. İhtiyaçlarını da tamamen geleneksel olarak ürettikleri tarım ürünleri ile hayvanlardan sağlamaktalar.

Zaten burada şişmanlık zenginliğin göstergesi, yani bir insan şişmansa hemen anlıyorsunuz ki zengindir. Onun için, insanların büyük bir kısmı maalesef açlık sınırı civarında yaşıyorlar. 82 milyon nüfus varsa, bunun 80 milyonu için beslenme sorunu var diyebiliriz. Bunun da 40 – 50 milyonu açlık çekiyor.

Şehirlerde evlerin yüzde 50'sinden fazlası tenekelerden oluşuyor. Kırsal kesimde de geleneksel otlarla ve ahşapla yapılan evler bulunmakta. Bu evler 20–30 metrekareden

oluşmakta ve içinde bir aile ile evcil hayvanları barınıyor. Bu küçük mekanda yemek için ateşini yakıyor, keçisi, tavuğu ve aile bireyleri bu mekanı paylaşıyor.

Etiyopya'da büyük bir oranla, özellikle kırsal kesimlerde kapalı ekonomi hakim. Zaten nüfusun yüzde 70'i ya da 80'i kırsal kesimlerde yaşıyor. Genellikle muz, soğan, patates üretiyor ve kendileri tüketiyor yani pazara sunma durumları yok, ya da çok az. Ancak hayvancılığın çok saygın olduğunu söyleyebiliriz. Dünyada hayvancılık bakımından 8'inci sırada, fakat hayvancılıkta modern teknikler uygulanmıyor, besicilik yok, doğal olarak hayvanlar besleniyor. Hayvan cinsleri de genellikle küçükbaş hayvanlardan oluşuyor. Ancak cinslerinden dolayı verimleri çok düşük.

Tarım alanında, başta gelen gelir kaynakları kahve. Kahvenin yanında mısır, susam da önemli yer tutuyor ama kahveyi çok büyük oranda ihraç ediyorlar. Bir de yörenin Incıla dedikleri bir bitkisi var, ekmek yerine ikame ederek onu kullanıyorlar, buğdaydan tamamen farklı, değişik, buraya özgü bir bitki, çok yaygın olarak kullanılıyor.

Etiyopya yeraltı kaynakları açısından nasıl?

Etiyopya'da çıkarılan petrol yok, belki yer altında var ama şu ana kadar burada bir petrol rezervi keşfedilip, çıkarılıp, satılmamaktadır. Doğalgaz da keza öyle. Burada asıl yer altı zenginliği altındır. Altın da birkaç firmanın elinde, onlar kullanıp işletiyorlar. Mesela bir Arap firması var. Şeyh El Amudi, dünyanın sayılı zenginidir, annesi Etiyopyalıdır. Bu firma altını çıkarıp işliyor ve piyasaya sunuyor.

Etiyopya'yı dünyanın en çok yağmur alan ülkelerinden biri olarak biliyoruz., buna rağmen neden tarımsal alanda verimlilik az oluyor?

Evet Etiyopya dünyada belki en çok yağmur alan ülkelerden biri. Etiyopya'yı ikiye ayırmak lazım; rakımı yüksek olan ve rakımı düşük olan yerler. Rakımı yüksek olan yerlerde özellikle yağmur sezonunda çok fazla yağmur yağıyor. Fakat Etiyopya'nın toprak yapısından dolayı zemin suyu tutmuyor, yağmur hemen yerin 150-250 metre civarında aşığı inmektedir. Dolayısı ile yağmuru çok almasına rağmen faydalanmak mümkün olmuyor.

Bir de akarsular var. Bu akarsular da çok derin kanyonlardan gitmektedir, 100, 150, 200 metrelik kanyonlar mevcut burada. Suyu o kanyonlardan çıkarıp işlemek için enerjiye ihtiyaç var, bu da büyük maliyetler getirdiğinden maalesef bu su kaynağından da faydalanamıyorlar.

Rakımı düşük olan yerlerde ise bazen iki-üç sene yağmur yağmıyor. Yağmur yağmadığı için kuraklık baş gösteriyor, buna bağlı olarak da hayvanlar, insanlar açlıktan ölebiliyor. Su sıkıntısının Etiyopya'da hat safhada olduğunu söyleyebiliriz.

Peki bu suyu çıkarma noktasında hiç girişimde bulunmuyorlar mı?

Bu konuda Türkiye'nin aktif olduğunu söyleyebilirim. Biz TİKA olarak burada 100'e yakın su kuyusu açtık. Bunun piyasa maliyeti belki 4-5 milyon dolardır. Ama biz İstanbul Büyükşehir Belediyesiyle işbirliği halinde bir su sondaj kamyonu getirdik, bu kamyonda çalışacak teknik elemanları getirdik, 43 tane su kuyusu açtık. Bunların her birinin derinliği 150 ila 250, 300 metre arasında değişmektedir. Bunun sondajını, boru döşenme işini hepsini tamamen biz yaptık; 1 milyondan fazla insana içme suyu sağladık. Yine Dire Dawa'da 50 kilometre mesafe, Harer'de 50 kilometre mesafede bir yerde 8 köye 11 kilometre borularla, jeneratörle suyu depoya gönderip, depodan da borularla 11 kilometre civarında bulunan bütün köylere suyu dağıttık. Bu suyla biz sadece temiz içme suyu sağladık, fakat zamanla gördük ki, aradan üçbeş ay geçmeden bu insanlar bu suyu tarımda da kullanmaya başladılar ve

ürettikleri meyve sebzeyi özellikle Cubuti'ye ihraç etmeye başladılar. Ben de aslında bunu duyduğumda çok sevindim, insanlar böylece gelir elde ettiler. Aslında amacımız, sadece temiz içme suyu sağlamaktı, fakat böyle bir netice de görünce ayrıca sevindik.

Etiyopya'da ticaret yapan Türk iş adamları var mı?

Son zamanlarda özellikle tekstille ilgili 3-4 tane firmamız geldi. Türkiye'de orta düzeyde sayılabilecek firmalar bunlar. Bir tanesi üretime başladı, diğerleri de yeni yeni makinelerini, alet ve edevatlarını getirmektedirler. İki-üç sene içinde 4-5 tane büyük firma olacak. Bunun her biri muhtemelen 8-10 bin civarında insan çalıştıracaktır. Etiyopya'ya dışarıdan böyle büyük çapta bir yatırım ilk defa Türk iş adamları tarafından yapılıyor, bu yatırımlar da sanayi ağırlıklı yatırımlar.

Son zamanlarda tarımla ilgili de bir kaç yatırım yapılmaya başladı. Yine küçük sektörler de iş adamlarının yatırımlarından söz edebiliriz. Örneğin inşaatla ilgili, doğrama, PVC gibi alanlarda da insanlar yatırım yapmakta. Türklerin sayısı özellikle son iki-üç yılda 2-3 kat arttı.

Şunu da belirtmek isterim. Bir kaç yıldır kurban bayramlarında Türkiye'den buraya sivil toplum kuruluşları gelerek kurban kesmekte, fakir vatandaşlara dağıtmaktadır. Bunlardan bir tanesi de Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'dır. Biz de TİKA olarak iki senedir Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı ile ortaklaşa olarak burada bu organizasyonu gerçekleştiriyoruz. Kesilen kurban etlerini de ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyoruz.

Sağlıkla ilgili nasıl bir uygulama var, özellikle insanların yaşadığı sağlık problemleri genellikle nelerdir?

Maalesef, sağlık burada çok büyük bir problem teşkil ediyor. Bütün ülkede, tam teçhizatlı hastane sayısı 2 veya 3'ü geçmiyor. Buna paralel olarak ülkedeki doktor sayısı ve hemşire sayısı çok az denilebilecek miktarda. Çok eğitimli doktorlar da beyin göçüyle Amerika'ya ve Avrupa'ya gitmektedirler. Burada hastalanan insanın hastaneye giderek tedavi görmesi büyük lüks.

Genellikle tüberküloz yaygındır burada, çünkü insanlar yeterince beslenemiyor ya da bağışıklık sistemleri zayıf. Bunun dışında katarakt çok yaygın. Katarakt, yine bahsedildiği gibi vitamin eksikliğinden kaynaklanıyor. Etiyopya'nın tamamında 500 bin katarakt hastasının olduğu söyleniyor. Bizim bir katarakt projemiz var. Biz Tigrey Eyaleti'nde, Mekele'de İnsan Hak ve Hürriyetleri

Vakfıyla ortaklaşa bir protokol yaptık, 10 bin katarakt ameliyatı planlıyoruz.

Bir de Etiyopya AİDS hastalığı var. Dünya sıralamasında yüzde olarak 17'inci sırada yer alıyor. Fakat son zamanlarda CIA'nın 2007 ülke raporları sayfasına göz attığınızda bunun yüzde 3 – 4 civarı olduğu tahmin edilmektedir. Ama tabii bu da hızla artmaktadır. Özellikle yoksulluktan dolayı çoğu insanlar kötü yollara başvurmaktadır, bunun neticesinde maalesef bu hastalık da yaygınlaşmaktadır. Etiyopya'da sağlık alanında önemli yatırımlara ihtiyaç bulunmaktadır.

Halil Bey Etiyopya hakkında verdiğiniz bilgiler için çok teşekkür ediyoruz. Özellikle Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfının müştereken düzenlediği kurban organizasyonuna verdiğiniz destek ve gösterdiğiniz gayret için şükranlarımı sunuyorum.

Ben çok teşekkür ederim. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfının düzenlediği kurban organizasyonuna iştirak eden vatandaşlarımızın dinî ibadetlerini yerine getirme noktasında yardımcı olmak bizlere ayrıca bir mutluluk vermiştir. TDV

GDO

Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar

Prof. Dr. M. Saim Yeprem
TDV İlim, Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanı

GDO'lar (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar) son yıllarda insanlığı en çok meşgul eden, zaman zaman insanları ürküten, üzerinde pek çok spekülasyonların yapıldığı bir konu.

Biz de Türkiye Diyanet Vakfı Haber bülteninde bu konuyu ele alarak insanlarımızın tereddütlerini giderme noktasında bir katkımız olması amacıyla Vakfımızın İlim, Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanlığını da yürüten Prof. Dr. M. Saim Yeprem'den **GDO**'nun ne olduğu, daha çok da İslam dininin bu konulara nasıl baktığı ile ilgili bilgi aldık.

Bir çoğumuzun da yakından bildiği gibi Prof. Dr. M. Saim Yeprem **"Genetik"** konusuyla 30 sene öncesinden ilgilenmeye başlayan bir ilim adamı; bu konuda bir çok makalesi, ulusal ve uluslar arası bir çok tebliği bulunan ve bu konuda Dünya literatürünü çok yakından takip eden; olayın diğer yönlerinin yanında dinî boyutunu da yakından bilmesi sebebiyle, **GDO** konusunu çalışan bilim adamlarının da bilgisine başvurduğu bir bilim adamı.

Bu itibarla biz de Prof. Dr. M. Saim Yeprem'e **"GDO"** nedir? Diye sorduk ve hocamızın yaptığı çok değerli ve faydalı açıklamaları sizlere kendi diliyle aktarmayı uygun bulduk.

Sayın Hocam genetik işi ile ilgilenmenizin 30 yıl öncesine dayandığını öğrendik. GDO konusuna girmeden önce, genetik yapının irade hürriyetinin oluşması yönünde rolü var mıdır, yok mudur? Bu hususta bir açıklama yapmanız mümkün mü?

Genetikle ilgili bir hayli çalışmalarımız oldu. Benim doktora tezim **"İrade Hürriyeti ve İmam Maturidi"**dir. İrade hürriyetini çalışırken, genetik yapının irade hürriyetinin oluşmasında birinci derecede rolü olduğunu gördüm. İradeyi etkileyen hür irade olabilir mi? Mekanik yapı belirli kapasiteler içinde çalışırsa, insan bir otomattır, hür iradeden söz edilemez; makinedir, ona verilen program istikametinde yürür. Ama o zaman sorumluluk insana yüklenemez. Sorumluluğun yüklenebilmesi için iradenin hür olması lazım. Bunun anlamı da şu: Bir şeyi yapacağımız zaman, onu yapmak ile yapmamak arasındaki bizim gücümüz eşit olmalı ki yapma istikametini yahut yapmama istikametini seçtiğimiz zaman, bu seçimden dolayı sorumluluk üstlenebilelim. Eğer bizim genetik yapımız bir tarafı zorunlu tutuyorsa, ondan dolayı bizim sorumluluğumuz olamaz.

O zaman kuantum fiziği çıkıyor karşımıza. 1905'te Plank ile 1927'de Incertitude (belirsizlik) kanunlarıyla gelişiyor. Özellikle bu insertitude kanunları, mikrofizik, kuantum fiziği alanında *"iki kutup arasında serbest bırakılan bir elektronun hangi yönde, ne hız kazanacağını önceden tespit mümkün değildir"*. İşte bu bize, irade hürriyetine imkân veren bir şeydir; yani determinist yapı değil, mikrofizik dünyasında indeterminist yapı hâkim.

Genler ise her biri bir moleküldür; Deoksiribonükleik Asit molekülü. Ribonükleik asit, deoksiribonükleik asit. Her ikisi de hem bir gendir, hem de fizik yapı itibarıyla bir moleküldür. Atomik yapıya dayanıyor netice itibarıyla. O zaman, genlerin bile yapısında, geni meydana getiren atomlardaki elektronların hareketleri önceden belirlenemeyeceğine göre, o hâlde bizim genetik yapımızın bizi ancak genel karakterlerimizle sınırlayabileceği, ama o genel yapı içindeki mikrofizik, kuantum fiziği açısından ele alınabilecek hareketlerde tam bir serbestinin bulunduğu sonucuna varılabilir idi. Ancak, inançlar açısından bunun ne gibi sonuçlar verebileceğinin bir doktora tezi seviyesinde işlenmesi gerekir. Ben sadece irade hürriyeti açısından olaya baktım.

Efendim GDO konusu, İslam dini açısından hangi yönleriyle ele alınabilir?

Olaya İslam Dini açısından bakmadan önce, bu tartışmanın hangi zemin üzerine oturduğunu bilmek gerekiyor. Konunun bilimsel yönünden ziyade, politik ve ticari yönü ön plana çıkmış. Yani, Türkiye'de bugünkü yapısıyla GDO'lar üzerindeki tartışma, bilimsel anlamda genetiği değiştirilmiş organizmalar -ki buna bitkiler ve hayvanlar giriyor organizma dendiği için- bunların ne olduğu, ne olması lazım geldiği, ne olabileceği konusunda hiçbir yan etki nazarı itibara alınmadan, sırf bilimsel maksatla bir tartışmadan ziyade, siyasi yönü ön planda tutulan, ticari kaygıları ön planda olan uluslararası bir kavganın ülkemizdeki yansıması manzarasını taşıyor. Çünkü, konuyu objektif, bilimsel olarak ele alan çevreler, gerek laboratuar çalışmaları, gerekse teorik konuda fikir yürüten, görüş belirten çevrelere baktığımız takdirde, GDO'nun birkaç açıdan ele alınmasına imkân veren bir yapı taşıdığını görüyoruz.

Dinimiz açısından olaya iki açıdan bakılabilir:

1. Fert olarak veya toplum olarak insana veya tabiata zararının olup olmadığı açısından, yani fayda ve zarar açısından bakılabilir. İnsanlara faydası veya zararı, topluma faydası veya zararı, tabiata faydası ve zararı. Bir bu açıdan bakılabilir.

2. Bir de, inançlarımız açısından, doğrudan doğruya tabii bir yapıyı değiştirmeye yönelik bir faaliyet olduğu için, genetik yapıyı değiştirmeye yönelik, bizim inancımıza göre her şeyin yaratıcısı Allah olduğundan, acaba Allah'ın yarattığı bir yapıyı değiştirme olarak mütalaa edilebilir mi? Tabii bu değiştirme olarak mütalaa edileceği için, Kur'an-ı Kerim'in temel mantığı açısından

dindeki değeri ne olabilir bu değiştirmenin? Yani Allah'ın yarattığı bir yapıyı biz değiştirebilir miyiz, değiştiremez miyiz? Fizik olarak değiştirdiğimiz ortada ama sorumluluk olarak bizim böyle bir yetkimiz var mı, yok mu? Yani, düz ifadeyle, bu değiştirme caiz midir, değil midir? Biz, olumsuz bir sorumluluk yüklenemeyiz.

Buradan başladığımız zaman olaya, gerek içinde yaşadığımız tabiat itibarıyla, gerek toplum itibarıyla, gerekse fert itibarıyla yaptığımız işlerin hemen hemen hepsinin, geniş perspektiften baktığımız zaman, Allah'ın yarattığını değiştirmekten ibaret olduğunu görüyoruz. Yani yaptığımız zaten tabiatı değiştirmektir. Şehirlerde yol yapımından tutun, derelerin nehirlerin mecralarını değiştirmeye kadar yaptığımız iş tabiatı değiştirmektir: Sakallarımızı traş ediyoruz, tabiatı değiştiriyoruz; erkek çocukları sünnet ediyoruz, tabiatı değiştiriyoruz. Hatta daha geniş çaptan bakın, hastalandığımız zaman tedavi olmak da tabiatı değiştirmektir. Tabiata bıraktığımız zaman, hastalanınca öleceksiniz, ölmeyeceksiniz, ölenlere Allah rahmet eylesin, ölmeyenler sağ olsun. Tabiat bu. Biz hep tabiatı değiştirmekle mücadele ediyoruz.

O zaman, mücerret anlamda Kur'an-ı Kerim'in Allah'ın yarattığını tebdil, hilkati tebdil anlamında bir tebdilin belirli şartlarda sorumluluk meydana getirdiğini, mutlak olarak Allah'ın yarattığını değiştirmenin, mutlak olarak bir hükmü bulunmadığını göreceğiz. Yani bir olaya sadece tabiatı, yaratılışı değiştirmek olduğu için haramdır dememiz mümkün değildir. O değişikliğin niçin yapıldığı önemli. Eğer o değişikliğin yapılmasındaki maksat meşru bir maksatsa bu serbesttir, hatta sevaptır da.

GDO tabiatı değiştirmektir diyorsunuz. Bu değiştirmek hangi yönde serbest, hangi yönde yasaktır?

Ben, değiştirmek olduğu için yasak olmadığını söylüyorum. Yaptığımız zaten hep değiştirmektir, vazifemiz budur, ortalığı değiştirmektir, park, bahçe yapmak da tabiatı değiştirmektir. Orayı yıkıp, tahrip etmek de tabiatı değiştirmektir. Ama biri, tashih ve geliştirme yönünde değiştirmektir, biri tahrip ve bozma yönünde değiştirmektir; ama değiştirmektir.

O zaman değiştirmenin maksadına bakacağız. Ne için yapılıyor bu değiştirme? Eğer değiştirme dinin meşru gördüğü istikamette ise… Ki dinin beş temel maksadı vardır. Bakınız, bu Makâsıdu'ş-Şeriati'l-İslamiye: İslam Şeriatının Maksatları, gayeleri demek. Kur'an'da açık nas bulunmayan yerlerde makâsıdu'ş-şeriaya bakılır. Dinin beş temel maksadı vardır: Canı muhafaza, nesli muhafaza, aklı muhafaza, malı muhafaza, dini muhafaza. Bu beş şeyi ihlal edip etmediğine bakacağız. Bunları ihlal ediyorsa, önce maksat itibarıyla, niyet itibarıyla bu beş şeyden birini ihlal maksadıyla yapılıyorsa, buna cevaz vermek mümkün değildir. Maksat bu olmamakla beraber, sonuç bunlardan birini tahribe yönelikse, o zaman yine cevaz vermek mümkün değil.

O zaman, tabiatın tağyiri, eğer dinin korunmak üzere ön planda tuttuğu beş temele mugayirse yasaktır, beş temele mugayir değilse mübahtır, serbesttir. İlmin geliştirilmesi için yapılıyorsa, her halukârda serbesttir. Yani, birini tahrip sonucunu doğuruyorsa bile, bu zararı öğrenip ondan kaçınmanın tedbirlerini sağlamak için yapılacaksa o zaman yine mübah olur, çünkü maksat burada daha büyük bir maksat için küçük bir zararı göze almak anlamına gelir.

Genetik değiştirme, organizmanın tabiat tarafından, Müslüman mümin tabiriyle Allah tarafından yaratılmış şeklini mutlak anlamda değiştirmeye bir hüküm veremeyeceğimize göre, yasak olan veya serbest olan hangi tip değiştirmeler olabilir?

Genel hükmünü biraz önce söyledim. Şimdi, özel hükmüne gelelim, örnekleriyle verelim. Mesela mutlak yaratılışta katır diye bir hayvan var mı? Yok böyle bir hayvan. Ama atla eşek birleşiyor, anası at babası eşek, anası eşek babası at, iki tipi var onun da, biri çok yaygın, öteki yaygın değil. Arap dilinde bunların isimleri farklı ama ikisi de katır. Bakınız, tabiatı değiştirmek bu işde; mesela şu anda Tarım Bakanlığı, Anadolu'da yerli sığırların döllendirilmesini tamamen yasaklamıştır mesela. Hep Hollanda Holştayn cinsi ineklerde suni döllenme yapılıyor. Bakınız, bu işde tabiatı değiştirmektir. Ama tabiatı değiştirmek, bir cinsin ıslahı istikametinde, daha yüksek verim almak, daha faydalı olmak istikametinde yapılıyor. Bir şeyin dejenere olması, bozulması maksadıyla yapılmıyor.

Şimdi, yerli bir ineğimize Hollanda menşeli Holştayn bir boğanın spermleri zerkedildiği zaman, o bizim yerli ineğimiz bir süre sonra Hollanda ineği haline gelmeye başlıyor. Onun yavrusu melez, o melezin bir daha yavrusu oluyor, baba yine hep Hollanda. Bir bakıyorsunuz ki, 200 - 300 kiloluk hayvan, 1 tonluk, 2 tonluk dev hayvan haline geliyor, günde 30 - 40 kilo süt verir hale geliyor. Peki, acaba bunun eti ve sütü zararlı mı, faydalı mı? Bunun neticesini alabilmek için, belirli bir prosedür, uzun bir zamana ihtiyaç var; beş sene, on sene, yirmi sene. Suni döllenmeyle elde edilen ineklerin etini yiyenler şöyle oldular, sütlerini içenler böyle oldular, 10 bin kişide, şu kadar kişide şu görüldü… Bilimsel verilerle bunun ortaya konulması lazım.

İkinci unsur, dedik ki, fayda veya zarar istikametinde. Bunun da, fayda veya zararın iki yönden ele alınması gerekiyor: Biri, hemen o anda acil fayda veya zarar. Hemen bakıyorsunuz birdenbire sonuca varılebiliyor. Ama bir de ileride nereye varır bu? Ona da hemze ile ecil diyoruz, buna ayınla acil diyoruz, ötekine hemze ile ecil diyoruz, tecil edilmiş yani. Modern tabirle, kısa vadeli, orta vadeli, uzun vadeli. Tabii bugün elimizde bulunan verilerden yararlanarak ileriye bir bakış yapmamız gerekecek. O bakışı yapabilmek için de elimizde yeteri kadar veri olması lazım.

GDO'larla ilgili, genetiği değiştirilmiş ürünlerle ilgili veriler, bugün literatürü takip ettiğimiz takdirde,

hemen hemen iki yönlü geliştiğini görüyoruz. Mesela Afrika yerlilerinin temel gıda maddesi sarı renkli pirinç. Bu sarı pirinçte A vitamini yok. A vitamini olmadığı için, küçük yaşlardan itibaren hemen hemen bütün Afrikalılarda göz hastalığı var. 7-8 yaşlarındaki çocuklara bile katarakt ameliyatı yapıyorlar. Hâlbuki katarakt ameliyatı, bizim bildiğimiz, ileri yaşlarda insanlarda görülüyor. Orada çocuklarda var. Neden? İçerisinde A vitamini olmayan sarı pirinçten kaynaklanıyor.

Şimdi, tutmuşlar sarı pirincin genetiğine, beyaz pirinçte bulunan A vitaminini eklemişler; bir gen eklemişler. A vitaminli sarı pirinç üretmişler. O A vitaminli sarı pirinç, bununla beslenen Afrikalıları göz hastalığından kurtarmış.

Peki, şimdi **GDO**'lu pirinç zararlı diyebilir misiniz? O zaman şu sonuca varıyoruz: **GDO**'lu bitkiler veya canlı varlıklar, gıda maddeleri açısından zararlıdır veya faydalıdır sonucuna varabilmek için, önce siyaset ve ticaret endişelerinden kurtulmuş, objektif bilimsel bir veri tabanına ihtiyaç vardır. Bilim adamları, baştan şartlanmamış bir yaklaşımla, mesela domates'in **GDO**'su şu istikamette değiştirilirse bunun faydası vardır, şu istikamette değiştirilirse bunun zararı vardır diyebilmeleri için, prosedüre göre dört kademe testi var bunların, şu kadar yıl alıyor o. Yeni ilaçlarda da bu aynı. Bilimsel anlamda, ısrarla üzerinde belirtiyorum, siyasi ve ticari tartışmalardan uzak olmalı. Çünkü olayın, tamamen askerî maksatlarla, tamamen müstemlekeci maksatlarla yürütülmesini sağlayan çevrelerin de olduğunu biliyoruz. Mesela, dünyada belirli tröstlerin elinde bazı şeyleri tutmak için, tabii olan, dünyanın her tarafında elde edilen ürün-

lere alternatif olarak, daha güzel, daha renkli ve kısırlaştırılmamış tohumlar, hayvanlar, damızlıklar üretmek üzere geliştiriyorlar. O zaman bir süre sonra sizin memleketinizdeki tabii şeyler gelişmez hale geliyor, devamlı surette o gelişmişleri üretenlere mahkûm olmuşsunuz bu sefer.

Şimdi, bakınız, **GDO**'ların mutlak anlamda faydası veya zararı diye tartışmanın konusu olamaz bu. Burada **GDO** olması değil, önemli olan **GDO**'nun ne maksatla kullanıldığıdır.

Şimdi, Atomun keşfedilmesi faydalı mıdır zararlı mıdır? Bunun tartışmasına benzer bu. Eğer siz atomu bomba yapmakta kullanırsanız, insanlığı tahrip için kullanılır. Ama atom teknolojisini hastalıkların tedavisi için kullanırsanız, insanlığın hayrı için kullanmış olursunuz. Genetiği değiştirilmiş organizma kavramı da nötr bir kavramdır. Kullanma maksadına göre ve vardığı sonuca göre değer taşır. Kullanma maksadı ve vardığı sonuç, insana, tabiata, topluma zarar veriyorsa, İslam Dini buna cevaz vermez. Kullanım maksadı ve vardığı sonuç ferde, topluma ve tabiata zarar vermiyor, onun gelişmesini sağlıyor, arızalarını gideriyorsa, o zaman İslam Dini'ne göre mübah ve helaldir.

GDO'lu ürünlerin açlığa çare olduğunu gösteren, açlığa mahkûm eden uygulaması da var. Bakın, o uygulamadaki maksat önemlidir. Siz bir silah yapıyorsunuz, o silahla o güne kadar avlayamadığınız zararlı canavarı öldürürseniz faydalıdır ama onu insanları imha için kullanırsanız zararlıdır. Şimdi, silahın bir kabahati var mı bunda? Silahın bir kabahati yok, önemli olan

silahı kullananın ne maksatla kullandığı ve kullandığı zaman ne sonuç elde ettiğidir. Hükme tabi olan budur. Bu da öyle, bilimsel bir gelişmedir. Evet, ucube yaratıklar çıkarılabilir mi? Çıkarılabilir. Tek gözlü insanlar, kolu başından çıkan yaratıklar yapılabilir mi? Teorik olarak yapılabilir. Ama bunda teknolojinin ne kabahati vardır?

Ben kelamcıyım, esas branşım usulü fıkıh ve kelamdır. Bunların hepsi Allah'ın yaratmasıdır. Senin yaptığın bir şey yok. Sen bir araya getiriyorsun, seyrediyorsun. Ana ile baba birleşiyor, yaptığı iş bundan ibarettir. Ondan sonra seyrediyor. Yaptığı iş var mı? Laboratuarda da, alıyor bir spermi, bir de kadın yumurtasını, özel bir cihazda, özel bir mikroskop altında, titreşimden uzaklaştırılmış, mikroenjeksiyon, deliyor, yumurtanın içine bırakıyor o spermi. Bizim yaptığımız bundan ibaret. Ondan sonra bekliyoruz, bakıyoruz ne olacak acaba? Ertesi gün eğer etrafında bir tabaka oluşmuşsa, ha bu döllendi diyoruz, bakıyoruz hücre de ikiye bölünmüş zaten, bir gün sonra dörde bölünmüş. Şimdi, biz mi yaratıyoruz bunu? Hayır. Biz sadece spermi aldık, buradan buraya koyduk. Sadece vesile olduk biz buna. Ondan sonra yaratma işlemi başlıyor, bizim yaptığımız sadece seyretmekten ibaret.

Hangi genin ne iş yaptığı konusunda bugün tespit edilebilen hastalık olarak 5 bin hastalık var listede. Bu genlerden kaynaklanan hastalık tipleri. Çözülebilen bu kadar daha, çözülemeyen neler var. İşte ALS hastalığını çözemiyorlar mesela, Şizofreniyi hâlâ çözebilmiş değiller, hangi genetik bozukluktan kaynaklanıyor? Alzheimer'i çözebilmiş değiller, genetik bunlar, hangi genetik arızadan? Ama günün birinde bulurlar bunu. Bunları buldukça bulamadıkları artıyor, daha başka tipleri fark edilmeye başlıyor.

O zaman, bizim Kur'an-ı Kerim'deki ifade, her şeyi yaratan Allah'tır; Eğer bizim yaptığımıza yaratma deniyorsa veya yaratılışa müdahale deniyorsa, bu ciddi bakımdan dinî bir arıza demektir. Bu terim, Allah'ın kudreti yanında ona denk başka kudretler var anlamına gelir ki, İslam inancı buna izin vermez. O hâlde, kafasından çıkan kolu, gözünün biri boğazında olan varlığı yaratan gene Allah, biz onu yaratmıyoruz. Biz o yaratma sürecinde bize verilen hür irademiz içinde sadece sebepleri başlatıyoruz, sorumluluğumuz buradan itibaren başlıyor bizim. Niyetimiz, bizim o sebepleri başlatma istikametinde ve bizi sorumlu tutan o. Ondan önce demiş ki, ben seni bir yol ayrımına getirdim, buradan itibaren ikiye ayrıldı yol. Şimdi, dedik ki, buradan gidersen kurtuluştasın, buradan gidersen ziyandasın. Burada serbest bıraktık; yani *"artık, dileyen inansın dileyen de kabul etmesin"*.

Şimdi, eğer, ben bana verilen emrin doğru olduğunu kabul edersem -burada hiçbir etki yok-, inanırsam, bana buradan gidersen kurtuluş var dedi, bu doğrudur, buraya gittim. Ben hür irademi bu istikamette kullandığım için sevap kazınıyorum, hür irademi bunu reddedip şu istikamette kullandığım için günaha giriyorum veya kâfir oluyorum. İşte, buradaki hürriyet.

Yaratılış da böyle, getiriyoruz biz, şuradan bu yolun başına koyuyoruz geni. Burada konduğu zaman yolu bu, şöyle bir gelişme meydana getiriyor. Şimdi, bu yolu çizen ben değilim. Tabiat kanunu dediğimiz kanun, Allah'ın kainatı yürütmekteki âdetidir, o kuralları koymuş. Buraya girerse şöyle gider, buraya girerse böyle gider, bu kuralları koymuş. Ama şuraya mı gidecek, buraya mı gidecek bana bırakmış onu. Benim fiillerim olarak bana bırakmış. Ben bunu buraya koyduğum zaman o yine yaratmasına devam ediyor, benim gösterdiğim istikamette yaratılış yine Allah'a ait. Bundan dolayı Allah bunu yarattığı için sorumlu değil, Allah'ın bunu yaratmasını istediğim için ben sorumluyum. Akrebi yaratmış, soktuğu zaman öldürsün milleti diye. Ama akrebin sorumluluğu olmadığı için, niye bu adamı soktun sokmadın, ondan sorumluluğu yok.

Dolayısıyla **GDO**'lara zararlı ya da faydalı demek için bunların insanlığın faydası veya zararı istikametinde nasıl kullanıldığına bakmak gerekir. Tabii ki değerlendirmenin tamamen siyasî ve ticarî kaygıların dışında, ilmin çerçevesinde yapılması da esastır. TDV

EĞİTİM YARDIMI

Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında eğitim alanında önemli başarılara imza atan Türkiye Diyanet Vakfı, 2009-2010 eğitim-öğretim döneminde de; eğitim alanında gençlerimizin daha iyi eğitim-öğretim almalarını sağlamak ve yetişmiş insan gücü kaynağımızı zenginleştirmek amacıyla eğitimlerine katkıda bulunmak üzere **15.871** öğrenciye eğitim yardımında bulunmaktadır.

Bütün toplumlarda eğitimin en önemli amacı, yeni kuşaklara bir kültür birikimini aktarmak, gençlerin davranışını yetişkinlerin hayat tarzı yönünde biçimlendirerek, onları gelecekteki toplumsal rollerine doğru yöneltmektir.

Eğitimin öznesi insandır. İnsan olmadan eğitimden söz edilemez. Bir öğrencinin eğitim hayatını devam ettirmesi için, ailesine, kendini destekleyecek kişi ve kurumlara ihtiyacı vardır. Çünkü eğitim ve öğretim hayatını tek başına yerine getirmesi neredeyse mümkün değildir. Örneğin, barınma, beslenme, giyinme, ulaşım, sağlık, eğitim, eğlenme, gezme… vs bunlar insanın temel ihtiyaçları ve bunları karşılamalarının da mali bir külfeti bulunmaktadır. Bu sebeple öğrenim gören gençlerden bu ihtiyaçlarını tek başına karşılamalarını beklemek büyük hata olur. Bu alanda öğrenciler en büyük desteklerini ailelerinden, Devletimizin verdiği destekten, şahıslardan ve sivil toplum kuruluşlarından görmektedirler.

Maddî imkânı zayıf olan gençlere, yurt içi ve yurt dışı öğrenimleri sırasında karşılıksız burslar vermek suretiyle yardımcı olmak Türkiye Diyanet Vakfının en önemli faaliyet konularından biridir. Vakfımız tarafından kurulduğu yıl olan 1975 yılında burs verilmeye başlanmıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı yurt içinin yanı sıra, özellikle Türk Cumhuriyetleri ve Topluluklarından gelen Türk ve Müslüman öğrencilere de karşılıksız burslar vermektedir.

Gençlerimizin sağlam karakterde, vatana ve millete bağlı bireyler olarak yetişmesini sağlamak amacıyla bu güne kadar;

5.081	Ortaöğrenim
90.933	Yükseköğrenim
3.413	İlahiyat Fakültesi
566	Özürlü, Yetim/Öksüz ve Gazi/Şehit Çocuğu
2.603	ÖSYM Puanına Göre Verilen Burslar
4.940	Yurtlarımızda Barınan Öğrenciler
2.680	Yabancı Uyruklu Öğrenci
326	Asistan
52	Master ve Doktora
177	Araştırma Görevlisi
195	Yabancı Dil Kursu
44	Üniversite Harç Ücreti olmak üzere toplam
111.010	öğrenciye burs imkanı sağlanmıştır.

Diğer taraftan, sahasında uzman elemanlar yetiştirmek amacıyla Vakfımıza bağlı İSAM aracılığı ile yurt dışında doktora ve araştırma yapan araştırmacılara da önemli ölçüde burs verilmektedir. TDV

Nerede Yanlış Yaptık

Kültürümüzü evrensel alanlara taşımak, bir oluşum içerisinde bulunan müşterek dünya kültürü içerisinde Türk-İslâm varlığının en geniş manada temsilini sağlamak amacında olan Türkiye Diyanet Vakfı, gerçekleştirdiği kültürel faaliyetler çerçevesinde **"Nerede Yanlış Yaptık?"** konulu bir panel düzenledi. Açılış konuşmasını TDV Kadın Faaliyetleri Merkezi Müdürü **Ayşe Sucu**'nun, Oturum Başkanlığını **Hilmi Yavuz** (Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi - Edebiyatçı - Yazar)'un yaptığı panele konuşmacı olarak; **Prof. Dr. Kenan GÜRSOY** (Galatasaray Üniversitesi Öğretim Üyesi), **Prof. Dr. Ethem Ruhi FIĞLALI** (Muğla Üniversitesi Sıtkı Koçman Vakfı Başkanı) ve **Prof. Dr. Ahmet İNAM** (ODTÜ Felsefe Bölümü Başkanı) katıldı. Panelde ayrıca TDV İlksay Başkanı **Prof. Dr. M. Saim Yeprem** de kısa bir konuşma yaptı.

Ayşe SUCU

"Din ve inanç insanın ve toplumun hayat felsefesini oluşturan en temel değerdir" diyerek sözlerine başlayan Ayşe Sucu *"Yakın dönem Batı tarihi pozitivist aklın taçlarındaki incilerin bir bir dökülmesi ve en seküler toplum mühendislerinin bile tıkandıkları noktada dinî referanslarda çözüm aradıkları bir ters alan açma girişiminin tarihi oldu. Şu konuda artık hepimiz mutabıkız ki dinlerin hedefi ahlaklı bireylerden oluşan bir toplum oluşturmaktır. Ama bugün maalesef başka bir konuda da mutabıkız... Dindarı, Ateisti, muhafazakârı, laiği insanlık sınavımızı başarıyla veremediğimizi itiraf etmekteler. Kimilerinin çağdaşlık, modernite, bilimsellik adına tamamen göz ardı ettiği, kimilerinin ise hikmet ve etik boyutunu dikkatlerden kaçırdığı din ya da dindarlık, yeterince anlaşılamadığı için olmalı ki fonksiyonunu icra edemedi. Buna rağmen hâlâ bazı hakikatleri konuşmaktan kaçıyoruz. Belki de kendimizle yüzleşmekten korkuyoruz."* dedi.

İslam dünyasının irili, ufaklı bağımsızlığını kazanmış devletler bünyesinde birbirinden oldukça farklı bir biçimde İslâm'ı yaşamakta olduğunu ve kendi kültürel, tarihsel yapılarıyla rejimlerini oluşturduklarını söyleyen Ayşe Sucu *"Ancak Batıya kendi medeniyetini kurma imkânını veren o muhteşem İslam medeniyeti bugün maalesef kendini gösterememektedir. İslam ülkelerinin büyük çoğunluğu siyasi, ekonomik, kültürel sıkıntılarla boğuşmakta, az gelişmişliğin çilelerini çekmektedir."* dedi.

İslam medeniyeti ile ilgisi olmayan; ilkel, toplumsal geleneklerin İslam içine sokulmaya çalışılmakta olduğuna vurgu yapan Ayşe Sucu *"Bugünün İslam ülkelerinin çoğunun kadınları Hazret-i Aişe'de kendini gösteren, ordu kumandanlığı yapan, ilim irfan sahibi, hikmeti yaşayan, yaşatan ve nesillere aktaran Müslüman kadın modelinden oldukça uzaktır."* dedi.

Tüm topluma bakıldığında sıkıntılı bir tablo ile karşı karşıya kalındığını belirten Ayşe Sucu *"Sevgisiz, tahammülsüz, hoşgörüsüz, istikrarsız, vefasız, tatminsiz en önemlisi de güvensiz bir toplum oluşturduk."* dedi.

Din adına yapılan uygulamalar ile dinin gerçek rotasından çıkartılmış durumda olduğunu vurgulayan Ayşe Sucu *"Eğer bugün İslâm'ın esasları ile Müslümanların yaptıkları yani davranışlar ve işler birbirlerinden ayrı şeyler gibi görülüyorsa ki görülüyor, bir yerlerde ciddî yanlışlar var."* dedi.

Dinin en önemli işlevinin insanın kendi inşasını gerçekleştirmek olduğunu ifade eden Ayşe Sucu, bunun oluşabilmesi için de dinin en sade haliyle insanlıkla buluşması gerektiğini belirterek *"Çünkü ancak doğru bilgilenme ile sahih bir dindarlık oluşturabiliriz; anlaşılabilir bir dil, anlaşılabilir bir üslup ile. Ancak bugün görüyoruz ki dinî kavramlar toplumla buluştuğunda büyük ölçüde anlam kaybına uğramakta."* dedi.

Doğal ve önlenemez süreçlerden birinin değişim olduğunu belirten Ayşe Sucu *"Buna kimsenin itirazı yok, ancak değişimi yönetemediğimiz bütün çıplaklığı ile ortada. Bu değişim içinde neden bir din dili oluşturamadık?"* dedi.

Dinî semboller ve fikirler üzerinden tartışmak meselesinin her şeyden önce bir kalite sorunu olduğunu belirten Ayşe Sucu *"Klasik temel eserlerde avam, havas, havas'ül havastan bahsedilir. Yani halk, seçkinler ve seçkinlerin de seçkinleri tasnifleri yapılır. Bu tasnife göre bakış açıları bugün yapılabiliyor mu? Farklı anlayış ve kültürlere sunulacak bakış açıları neden oluşturulamadı ya da neden her kültürü kucaklayacak bir şekilde anlaşılamadı din?"* dedi.

Yaşayan dindarlık anlayışına bakıldığında ise reel olana bağlanıp kalmışlığın söz konusu olduğunu belirten Ayşe Sucu *"Yani olması gerekenin gündeme getirilmesi söz konusu iken, olgusal olanın içinde sınırlı kalınmaktadır. Hatta saplanıp kalmaktayız. Birinde ceht, çaba, dinamizm söz konusu iken diğeri pasif bir teslimiyeti getirmektedir."* dedi.

Kur'an metninin hayatımıza nüfuz ediş biçiminin çok önemli bir konu olduğuna vurgu yapan Ayşe Sucu *"Bu nüfuz biçimi dayatmacı mıdır yoksa var olan kültür kodlarını dikkate alan bir özelliğe mi sahiptir? İslam daha çok uzlaştırıcı ve kuşatıcı bir bakış açısını öngörürken nasıl oldu da insanın kendi iradesini, toplumun yapısını dikkate almadan dikte edilen, dayatmacı din ya da dindarlık anlayışları ortaya çıktı? İslam tarihi tek bir tarih değil. Hakikat bu iken hem Batı, hem biz tek bir bakış açısını İslam'ın metni ile özdeşleştirme hatasına nasıl düştük? Çoklu doğrulara fırsat veren dinin bağlıları 'Benim bildiğim en doğrudur' noktasına nasıl geldi? Yine çok boyutlu bakış açısına sahip, dini hayatla buluşturan, bütünleştiren bir anlayışı neden oluşturamadık? 7., 8. ve 9. yüzyıllarda yaşayan alimlerin hiçbir korkuya kapılmaksızın Hakkı ve hakikati ortaya koymak için, bazen canı pahasına gösterdikleri ilmi çaba ve inandıklarını söyleme cesareti bugün neden gösterilememektedir? Yoksa bir şahsiyet sorunu mu yaşanmaktadır?"* diyerek sözlerini tamamladı.

Prof. Dr. M. Saim YEPREM

Nerede yanlış yaptık diye yola çıkınca kendimizi bir yere koymak, o açıdan kendi bulunduğumuz yeri doğru kabul etmek, geriyi yanlış olarak değerlendirmek gibi bir ön fikirden hareket etmenin doğru mu yanlış mı olduğunu sorgulayarak konuşmasına başlayan Prof. Dr. M. Saim Yeprem *"Acaba nerede yanlış yapıyoruz derken doğru mu yapıyoruz, yanlış mı yapıyoruz hakikaten?"* dedi.

Panelin afişindeki *"Nerede Yanlış Yaptık?"* cümlesinin 'ş' harfinin özellikle yanlış yazılmasının doğru mu yanlış mı olduğunu sorgulayan Prof. Dr. M. Saim Yeprem *"Şimdi, biri çıkıp yanlış yapılan 'ş' harfini eksenine oturtsa, yanlış mı yapmış doğru mu yapmış olur? O yanlış eksene oturtulduğu zaman doğru mu olur yani? Yanlışa yanlış demek yanlış mıdır doğru mudur? Bugün yanlış dediğimize acaba dünün şartları içinde baktığımız zaman gene yanlış mı diyecektik? Bugün doğru dediğimiz yarın başkaları tarafından doğru mu mütalaa edilecek yanlış mı mütalaa edilecek? Bu kadar ciddî bir panelden önce benim burada konuşmam doğru mu yanlış mı?"* diyerek dinleyicilerin dikkatlerini daha da yoğunlaştırdı.

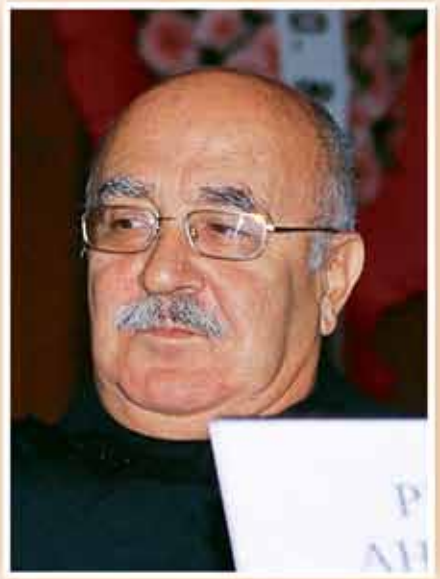

Prof. Dr. Ahmet İNAM

Nerede yanlış yaptık sorusuna geçmişle hesaplaşma olarak baktığını ve bunu bir gelecek projesi olarak gördüğünü belirterek konuşmasına başlayan Prof. Dr. Ahmet İnam, tebliğinde geleceğin resmini çizmeye çalışacağını belirtti.

Bugün ülkemizin çok ağır bir mana problemi olduğunu belirten Ahmet İnam *"Mana problemi içinde elbette anlam problemini de, anlaşma problemini de barındırıyor ve elbette içinde değerlerimizi idrak edebilme, kavrama, yaşayabilme problemini de içinde taşıyor. Ben buna genel olarak mana problemi diyorum."* dedi.

Mana probleminin büyük ölçüde bir iletişim problemi olduğuna vurgu yapan Ahmet İnam, birbirimizi anlamada ağır sorunlarımızın olduğunu belirterek *"Ülkemiz çok büyük bir iletişim travması geçirmektedir. Büyük ülkemizin düşünen insanları bir güven sorunuyla karşı karşıyadır. Güven sağlıklı bir iletişimin olmazsa olmaz koşullarından biridir. Farklı dünya görüşleri, farklı hayat tarzları içinde hep bir arada bu ülkede yaşayacağız. Anadolulu olmak böyle bir zenginlik içinde yaşamak demektir. Binlerce yıllık geçmişi içerisinde bu topraklar farklı inanç, farklı düşünme, farklı hayat tarzı içinde olan insanları bir araya getirmiş. Bu zenginlik ile bir arada yaşamayı başarmış olmanın getirdiği büyük bir tecrübe var bizim düşünce damarlarımızda, bizim hikmetimizde. Böyle bir zenginlik içindeyiz ama bu zenginliği idrak etmede, bu zenginliği dile getirmede, bu zenginliği anlamada ve dolayısıyla bu zenginliği yaşamada ağır problemlerle karşı karşıyayız. Çünkü içinde bulunduğumuz belki dış şartlar da bizi böyle bir problemin içerisine gark ediyor ister istemez."* dedi.

Kaygılı insanların giderek sayısının arttığı bir ülkede yaşadığımızı belirten Prof. Dr. Ahmet İnam, birtakım insanların bundan çok memnun olabileceğini ifade ederek *"Belki bazılarımız değişme sancıları yaşadığımızı söylemektedirler ama nereye doğru bir değişme yaşamaktayız, gidiş nereye bunu bilmek istiyoruz."* dedi.

Yoğun bir iletişim probleminin yaşandığına dikkat çeken Prof. Dr. Ahmet İnam *"Kendimizi anlayamadığımız, insan olarak kendi derinliklerimizi fark edemediğimiz, yaşadığımız kültürün geçmişini, değerlerini iyi anlayamadığımız için sanıyorum büyük ölçüde bu zelzeleyi, bu fırtınayı yaşamaktayız. Bununla birlikte, değerleri yaşamadaki sorunlarla birlikte ağır anlaşamama, anlatamama, anlayamama problemleriyle de malül vaziyetteyiz. Onun için özellikle insanımıza her*

kesimden anlatmamız gereken şeyin hikmetimizin derinlikleri olduğunu, hikmetimiz ile gelen binlerce yıllık geçmişimiz içinde mana alemimiz olduğunu düşünüyorum." dedi.

Herkesin potansiyel olarak mana alemine doğru bir seyir yapmayı başarması halinde birbirimizi anlamaktaki ağır sorunların da ortadan kalkacağını ifade eden Prof. Dr. Ahmet İnam, bu durumda güvenememe probleminin de ortadan kalkacağını iddia etti. İnsanların; inancının derinliklerindeki manevi alemle temas etmeden, sırf şekli olarak yaşıyor olmasının, kendisi gibi o şekle uymayan insanlara düşman olmasına yol açtığını belirten Prof. Dr. Ahmet İnam *"Oysa bu ülkede, bu Anadolu topraklarında yüzlerce yıldan beri süren hayatın hepimizi ortak kıldığı çok derin değerler var. Çok derin değerlerle donanmışız ve onlara yazık ediyoruz. Birbirimize yaptığımız eziyet ve bu çeşit anlama, anlaşma, anlatma, iletişim ve bu ülkenin manevi değerleriyle dünyada yerini alması yerine bizim kamp, sizin kamp mücadelesi ve inanılmaz stratejik davranışlar egemen oluyor. Biz anlaşmak istiyoruz, birbirimizi sözde anlamak istiyoruz, farklı insanların görüşlerine başvurmak istiyoruz ama bu istediğimiz strateji kullanmaya ve kendi hedeflerimize varmak amacıyla yapıldığı sürece sağlıklı iletişim kurulamaz.*" dedi.

Anlaşmak için anlamaya, dinlemeye, farklı inançlara tahammül etmeye, onların zenginliği ile ancak kendi zenginliğimizi yaşayabileceğimize kanaat getirmemizin lüzumuna dikkat çeken Ahmet İnam, *"Bizim insanımızın ruh darlığının çok tehlikeli olduğunu söylüyorum. Bizim insanımız mangal gibi yüreği olan, değişik ateşleri, değişik görüşleri içerisine alabilen bir okyanus gibi, derya yürekli ve düşünceli insanlarız; dolayısıyla nerede yanlış yapmaktayız?"* dedi.

Nerede yanlış yaptığımızı anlayabilmemiz için mangal yürekliliğe ihtiyacımızın olduğunu belirten Ahmet İnam *"Bizim tahammüle ihtiyacımız vardır. Dolayısıyla bu yaşadığımız güven travmasından ve bir iletişim travmasından kurtulmak için şu an ne yapmamız gerektiğini sorgulamalıyız diye düşünüyorum; yani nerede yanlış yaptığımızı anlayabilmek için, şu anda ne gibi yanlışlar yaptığımızı öne getirmek lazım, ama bunu da yine geçmiş ile bağlantılı, yine gelecek beklentisi içinde yaptığımızda sanırım şu anki bakışımıza göre olabildiğince az hatalı ve ileride yapacağımız hataları da düzeltmeye her zaman hazır bir tavırla davranmış oluruz.*" dedi.

Prof. Dr. Ethem Ruhi FIĞLALI

İlk vahiyden itibaren Kur'an-ı Kerim'in bizi getirmek istediği nokta ile şimdi bulunduğumuz nokta çerçevesinde bir tebliğ sunacağını belirten Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı, İslam dediğimiz ve adı bizzat Cenab-ı Allah tarafından verilmiş olan bir dinin mensupları olarak üzerinde ittifak edilmesi gereken hususları dile getirerek *"Bu İslam 610 ile 632 yılları arasında; seçilmiş olan, Allah'ın sevgili kulu olan ve bu sıfatı dolayısıyla da peygamberlikle görevlendirilmiş olan Hazret-i Muhammed'in şahsında bütün insanlığa artık son din olarak yürümesi gerekli olan yolu, kazanması gerekli olan vasıfları söyleyen ve gösteren bir dindir."* dedi.

İslam dininin temel özelliğinin toplumun ciddi anlamda sosyal, kültürel, ahlaki, hatta ekonomik bütün olguları içinde, onlarla birlikte ve zaman zaman onlara rağmen vücut bulmuş olmasının olduğunu söyleyen Ethem Ruhi Fığlalı *"Allah katında din olarak seçilmiş olan bu dinin bu yirmi üç yıllık süre içerisinde o günkü*

Arap toplumunun çok yabancı oldukları bazı temel kavramları çaka çaka ve sarsılmayacak, değişmeyecek bir biçimde ortaya koyar. Bunlardan birincisi tevhittir. Tevhit inancı esas itibariyle Cenab-ı Allah'ın Hazret-i Adem'den itibaren bütün peygamberlere emrettiği temel akidedir; Allah'ın birliği. Kesinlikle O'na eş koşamazsınız, her ne şekilde olursa olsun O'na eş olarak düşündüğünüz varlıklardan medet umamazsınız; yani putlar ya da benzeri putlarınız sizin için birer yardımcı olamaz, tanrı hiç olamaz. İkincisi, Allah insanlarla peygamberler aracılığıyla konuşur, vahyini onlara indirir ve indirilmiş olan o vahiylerle peygamberler insanlara Allah'ın emrettiklerini, buyurduklarını harfiyen, fiilen yaşayarak intikal ettirirler." dedi.

Peygamberin varlığının fevkalade önemli olduğuna vurgu yapan Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı *"Çünkü Allah'ın sözünü o yolda yaşayan esastır, söz olarak söyleyen değil. İşte, buna da zaten Allah'ın kemal olarak varlığının insanda tecelli etmesinin beklendiği söylenirken kastedilen budur. Allah'ın sözünü tekrar etmek değildir, onu fiilen yaşar kılmaktır.*" dedi.

Üçüncü esasın Ahirete iman olduğunu belirten Fığlalı, yaşadığımız hayatın bu dünyadan ibaret olmadığını, hayatın sonunda yapıp ettiklerimizden dolayı hesap vereceğimiz bir alemin olduğuna işaret etti. Kur'an-ı Kerim'in ahlaksızlıktan, ataletten, şirkten, her türlü kötülükten arınmış sosyal adaletin ve dayanışmanın, insanların eşitliğinin egemen olduğu ahlaki bir modern toplum oluşturmak amacında olduğunu ifade eden Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı, *"Kur'an-ı Kerim'e eğildiğimizde onun insan üzerine farz kılınmış olan günlük emirleri, namazı, orucu v.b. de dahil olmak üzere emir ve yasaklarındaki temel amaç, birinci amaç, hiç vazgeçemediği ve geçmeyeceği amaç adaletin sağlanmasındır. Allah insana adaleti emreder, ihsanı emreder. İhsan meveddet karşılığı orada, sevgi karşılığı, iyilik karşılığı, hayır karşılığı kullanılmış olan bir terimdir. Zulüm ve kötülüğün ortadan kaldırılması da onun Kur'an-ı Kerim'deki emir ve yasakların temel amaçlarından biridir… ve kolaylaştırmak. Hayatta karşılaşabileceğimiz ya da günlük hayatımızda her zaman karşı karşıya olduğumuz meselelerde daima kolaylığın ihtiyar edilmesi, seçilmesi onun tercih edilmesi.*" dedi.

Toplumun bir bütün olduğu hesap edilerek yapılacak olan ve yapılmakta olan bütün işlerde maslahat-ı amme dediğimiz kamu yararının gözetilmesinin ön planda tutulan emirler arasında yer aldığını belirten Fığlalı, *"Bu sebepledir ki biz Kur'an-ı Kerim'de kendisiyle ilgili olmak üzere Kur'an-ı Kerim'in vasfıyla ilgili olmak üzere, onun insanları doğru yola ileten bir kitap olduğunu öğreniyoruz. Allah'ın bütün insanlık için seçtiği bu dinin bir fıtrat dini olduğunu, yani bütün doğal şekillerde hayata uygun olduğunu ve hayali ve ideal hiçbir tarafının bulunmadığını ve fevkalade gerçekçi olduğunu öğreniyoruz. Kısaca bütün bunlardan İslam vahyinin mutlak ve mutlak adalete ve meveddete, yani sevgiye dayalı olduğunu görüyoruz.*" dedi.

Dinimizde evrensel olan değerlerin kesinlikle tartışılamaz olduğunu ifade eden Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı *"Dün de tartışılmadı, bugün de tartışılmaz, yarın da tartışılmamalıdır. Evrensel değerlerin içerisinde sadece iman değil, ibadet esasları da geçerlidir, o da tartışılmaz.*" dedi.

Kur'an-ı Kerim'in fiilen yaşanır olarak yaşayabilmesi ve sürdürebilmesi için dinin anlaşılmasının ve anlatılmasının çok iyi yapılması gerektiğine işaret eden Fığlalı, *"Ancak insanoğlu garip. Daha İslâm'ın doğuşundan itibaren bu garabet yaşanmış. Çünkü Cenab-ı Allah bütün üstün vasıfları dolayısıyla kendisine elçi olarak, dost olarak Resulullah'ı seçmiş, Muhammed Mustafa'yı seçmiş. Mustafa; Kureyş kabilesinin; Haşim soyuna mensup olan bir genç, bir yetim, bir öksüz ve peygamberliği almakla o gün ikinci sınıf ya da daha ikinci durumdaki, zenginlik açısından, yönetim açısından ikinci sınıf durumundaki Haşim kabilesi İslam ile öne geçmiş. Yine Kureyş kabilesini ikinci kullanan Ümeyye soyu ise iktidarı kaybetmiş.*" dedi.

Konuşmasının sonunda Müslüman olmanın kolay olmadığını ifade eden Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı *"Müslüman olmak kolay değil. Müslüman olabilmek için Resulullah gibi sabırlı olmak lazım, Resulullah gibi sevebilmek lazım, Resulullah gibi kol kanat açmak lazım, Resulullah gibi engin ve zengin bir gönüle sahip olmak lazım ama biz ihtiraslarla dolu günlük heyecanlarla yaşayan insanların Müslüman olması da kolay değildir. O halde yine bu sıfatı yani Müslüman sıfatını taşıyalım.*" dedi.

Prof. Dr. Kenan GÜRSOY

İnsanlığın bir şahsiyet problemi yaşadığını bunun yanında bir de evrensellik probleminin olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Prof. Dr. Kenan Gürsoy, *"Bir evrensellik konumuz var. Eğer son dinin salikleri isek değerlerimizin evrensel olması gerekiyor. Bugün inandığımız, bağlandığımız değerlerin evrensellik seviyesinde sınamasını, sağlamasını yapabiliyor muyuz? Sadece davranışlarımız, alışkanlıklarımız açısından değil, genel anlamda temel prensipler olmaları itibariyle onların evrenselliklerinin sağlamasını yapabiliyor muyuz? Buna ne derece muktediriz? Ne dereceye kadar bizim yanlış yaptığımızı, yapmakta olduğumuzu yine bize ifade edecek o şeylerle karşı karşıya gelebilmek cesaretini gösterebileceğiz? Türkiye içinde ve dünya üzerinde Müslümanlar arasında ve Müslüman olmayanlarla olan ilişkimizde ne dereceye kadar bu evrensellik hükmünü gerçekleştirmiş oluyoruz?"* dedi.

Allah indinde dinin İslamiyet olduğuna vurgu yapan Prof. Dr. Kenan Gürsoy *"Biz sadece darlaştırılmış ve kendimizinki olan tarihsel bir dönemde belli bir yöredeki İslamiyet'i mi Allah indindeki İslamiyet olarak alacağız, yoksa kendimize bu eleştiriyi yöneltip Allah indindeki dinin İslam olduğuna inanarak, onun şimdi nasıl olması gerektiğini mi konuşacağız? Böyle bir mecburiyetimiz, böyle bir mükellefiyetimiz, böyle bir sorumluluğumuz, vicdan sorumluluğumuz var. Eğer bunu göz ardı ediyorsak o zaman İslâm'ın ön planda bize aktarmaya çalıştığı ahlaklılığı da göz ardı ediyoruz demektir."* dedi.

Dinî alanın bir iktidar alanı halinde, ya da sadece bir iktidara indirgenmiş alan halinde düşünülmemesi gerektiğini belirten Prof. Dr. Kenan Gürsoy, *"Burada ilk yapılması gereken o şey dinî tecrübenin şimdi ne manaya geldiğinin, dünden bugüne ve yarına doğru tartışabilmektir. Dinî tecrübe şimdi ne manaya gelmektedir? Bu dinî tecrübenin bilgi anlamında muhtevası elbette vardır ama bu dinî tecrübenin insanı insan kılan bir tarafı var. Onun bugün adına yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir ki, biz yarına doğru yürüyebilelim. Dinî alanın bize kazandırmak durumunda olduğu bir ahlak, kendini sorgulayan bir ahlaktır."* dedi.

İktidarlık konusunda açıklamalarda bulunan Gürsoy, *"Bir yönetmelik neden yapılır? O sahadaki insanların hayatını kolaylaştırmak ve uygulamayı gerçekleştirmek için. O halde yönetmelik bir araçtır. Eğer siz o uygulamayı ve uygulama çerçevesinde gerçekleştirilecek işi ve o gerçekleştirilecek iş dolayısıyla oluşacak insanlık durumunu yönetmeliğe tabi tutar ve yönetmelik tutucusu olursanız, ne iş kalır ne de bu işin kendisi için gerçekleşeceği o insan. Biz yönetmelik kölesi haline geliriz. O halde eğer uygulamalar, eğer alışkanlıklar bu manada bizi gerçekleştirecek iş bakımından ve orada oluşacak insan bakımından kendimizi kendimize yabancılaştırıyorsak değiştirilmesi gerekir. Peki, bunun neye ihtiyacı vardır? Gerçek işlevin ne olduğunun fark edilmesine. Biz bilim ve ahlakla böyle bir farkındalıkla aslında insanı İslam adına var kılmaya çalışan bir medeniyet, bir uygarlık olmalıydık."* dedi.

İnsanların kendisine güvenmek zorunda olduklarını savunan Prof. Dr. Kenan Gürsoy, bunun neticesinde cesurluğun da ön plana çıkacağını ifade ederek *"O zaman sarsabilmek, düşünebilmek, düşünürken sarsabilmek ve şimdi olması gerekeni gündeme getirip bunu mücadelesini vermek gerekir. Bunu yaptığımız dönemler olmamış mıdır? Bunu hatırlamamız gerekmemekte midir? Elbette oldu ve bunu hatırlamak*

mecburiyetindeyiz. Müsterih olmak; her an tembellik ve aşırı rahatlık içinde olmak asla olmamalıdır." dedi.

Hazret-i Peygamberin konusunun, bir inkılabı gerçekleştirme olduğunu ve Hazret-i Peygamberin en büyük inkılapçı olduğunu ifade eden Gürsoy *"Çünkü o olması gerekeni gerçekleştirmek adına bir aksiyon ortaya koydu. O teslimiyet içindeki insan değil miydi? Elbette en ziyade teslim olan insan oydu ama o bir aksiyon insanıydı. Müslüman olmak adına aksiyonu unuttuğumuz o yerde her şeyi unutuyoruz. Bir evrensel olma bilinciyle aksiyon ortaya koyuyorsanız bütün bir cihan üzerine bütün bir idrakinizin olması gerekir ve hikmet Müslüman'ın yitik malıdır, nerede olunursa olunsun aranmalıdır.*" dedi.

"*İnsan olmak bakımından neredeyiz?*" diyen Prof. Dr. Kenan Gürsoy *"Efendim biz belki bilimde medreselerin gerçekleştirdiği o noktalarda çok ileri gidemedik; İslâm tasavvufu bizi, felsefe, ilim ve sanatla irfan yolunda tutmak olmalıydı. O zaman 17'inci yüzyılda bizde bilim yoktu ama ahlak vardı, bizde tasavvuf vardı demek de, bana kalırsa tasavvuf adına şu anda söylememiz gereken bir şeyi ifade etmek olur. Bir bütün halinde bu medeniyetin kendisini yeniden düşünmesi, yeniden fark etmesi ve bunu yeniden insan olmaklık adına birey ve birey yaşatması gerekiyor, bu soruların sorulması gerekiyor. Bunları, Müslümanlığı dışarıdan eleştiren, bizim medeniyetimizi küçümseyen, medeniyet konusunun ancak Batı'yla ilgili olduğunu düşünen insanlardan biri ya da birkaçı olarak sormuyoruz. Bu toplumun, bu inancın, bu ahlakın sorması gereken sorular olarak onları gündeme getiriyoruz. Belki yeniden bu idraki elde edersek, biz şimdi bir şeylerin medeniyet adına ve insan şahsiyeti adına yoluna çıkmış oluruz.*" dedi.

Hilmi YAVUZ

Üç temel hatamız ve üç temel yanlışlığımız olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Hilmi Yavuz, birinci hatanın, İslâm'ın sadece bir akaid ve şeriattan, yani dogmadan ibaret olduğu yanlılığından kaynaklandığını belirterek *"İslâm, sadece bir dogma ve akait değildir. İslâm büyük ve muhteşem bir medeniyettir. Dolayısıyla biz, hatanın büyüğünü, bunu bile bile yani İslâm'ın büyük bir medeniyet olduğunu bile bile, onun musikisiyle, onun mimarisiyle, onun şiiriyle, onun minyatürüyle, onun hat sanatıyla, onun tezhibiyle büyük ve muhteşem bir medeniyet olduğunu bile bile, İslâm'ı sadece akaide ve onun dogmalarına indirgedik. Büyük hatamız buydu. İslâm, bir akaid dini olduğu kadar, bir medeniyet dinidir de. İslâm'ı, medeniyetini göz ardı ederek, medeniyetini yokmuş gibi davranarak edinmek bence yapılmış olan hataların en büyüğüdür.*" dedi.

Müslümanların İslâm'ın bir estetik medeniyeti olduğunu unuttuklarını iddia eden Hilmi Yavuz,

"İslâm'ın bir estetik medeniyet olduğunu unuttuk ve biz böylece oryantalistlerin ekmeğine yağ sürdük. Çünkü onlar, İslâm'ın sadece bir din olduğunu ve bir medeniyet olmadığını, bir medeniyet üretmediğini söylüyorlar. Biz, farkında olmadan kendi medeniyetimizi göz ardı ederek, kendi medeniyetimize sahip çıkmayarak oryantalistlerin ekmeğine yağ sürdük." dedi.

İkinci hatanın İslâm'ı sadece bir form olarak görmek olduğunu söyleyen Hilmi Yavuz, Bugün formun öne çıkıp, İslâm'da biçimin öne çıkmadığını söyleyerek *"Çünkü İslâm hakiki muhtevasını, ahlaki içeriğini kaybediyor da ondan. İçerik, muhteva ne kadar boşaltılırsa, biçim o kadar öne çıkar. Biçim ile muhteva arasında, şekil ile muhteva arasında böylesine bir asimetrik ilişki var. Dolayısıyla ne oldu? İkinci hatamız, ikinci büyük ve vahim hatamız İslâm'ın içeriğini boşaltmak oldu"* dedi.

Üçüncü hatanın da Cumhuriyeti, Osmanlının mefhumu, muhalifi olarak görmek olduğunu belirten Hilmi Yavuz *"Osmanlıda ne yapıldıysa, Osmanlı ne ise, neyi ürettiyse, neyi ortaya koyduysa Cumhuriyeti onun tam tersi olarak algılamak ve böyle bir inşa sürecine girmek de üçüncü hatamız oldu. Dünyanın hiçbir ülkesinde modernleşme, geleneksel hamulenin bütünüyle tasfiyesiyle gerçekleşmez. En radikal modernizasyon projelerinde bile gelenek belli ölçüde bir süreklilik ve devamlılık göstermek durumundadır. Biz ne yaptık? Cumhuriyeti, Osmanlının mefhumu muhalifi olarak tanımladık. Üçüncü hatamız buydu."* dedi.

Yanlış olarak değerlendirdiği konuları örneklerle açıklayan Hilmi Yavuz dünyanın hiçbir ülkesinde modernliğin köylülük üzerine inşa edilmediğine vurgu yaparak *"Böyle bir şey yoktur. Modernleşme sanayileşme demektir, modernleşme köylülüğün tasfiyesi demektir. İngiltere'de de böyle olmuştur bu, Fransa'da da böyle olmuştur. Biz ne yaptık? Biz, modernleşmemizi köylülük üzerinden inşa etmeye kalktık, köy enstitüleri açtık. Vahim yanlışlıklarımızdan biri şuydu: Biz, köy enstitüleri değil, kent enstitüleri açmalıydık, insanlara kentleşmeyi öğretmeliydik, modernleşme kentleşme demektir; çünkü, medeniyet Medine sözünden gelir. Medine site demektir, kent demektir. Biz ne yaptık? Vahim bir yanlışlık yaptık, modernliğimizi köylülük üzerinden inşaya kalktık."* dedi.

Yapılan yanlışlardan birinin de Batı'dan aldığımız kavramların hiçbirini tanımlamadan tarif etmenin olduğunu belirten Hilmi Yavuz, *"Kavramlar tanımlanır, tarif edilirler, Aristoteles'ten bu yana bildiğimiz budur. Herkesin zihninde farklı olan imajlar, imgelerse tasvir edilirler, betimlenirler. Birtakım kavramlar alındı, tanımları var mı? Hangi kavram diyeceksiniz, söyleyeyim; kamusal alan mesela, bugün karşı karşıya kaldığımız alan. Kim çıkıp bugün kamusal alanın tanımını yapabilir? Nedir kamusal alan? Kamusal alan devletin alanı mıdır, yoksa sivil toplumun alanı mıdır, mesela. Bunlar soruldu mu, bunlar konuşuldu mu? Herkes kendi kafasına göre bir kamusal alan imajı üretiyor. Benim zihnimdeki imaj ile sizin zihninizdeki imaj örtüşmez. Gözünüzü kapayın, gözünüzün önüne bir ağaç getirin. Siz bir çınar ağacını getirirsiniz, ben bir salkım söğüdü getiririm. Salkım söğüt ile çınarı ayrı ayrı zihinlerde ayrı ayrı imgeler olarak tahayyül ettiğimiz için de anlaşmamız mümkün olmaz. Dolayısıyla, bizim zihinsel olarak çok ciddî bir maluliyetimiz ve vahim bir yanlışlığımız vardır. Hiçbir şeyi tarif etmedik, tanım yok. Sadece herkes kendi kafasındaki imgeye göre anlaşmaya çalışıyor, iletişim kurmaya çalışıyor. İletişim kurulamıyor."* dedi.

Konuşmasının sonunda bu tür zihinsel maluliyetlerin, bu tür yanlışlarda ısrar edildiği sürece devam edeceğini belirten Hilmi Yavuz *"Yapmamız gereken şudur: Oturacağız ve baştan başlayacağız. Yaptığımız hataları ve yanlışlıkları yeniden gözden geçireceğiz ve onların nedenleri üzerinde duracağız. Dolayısıyla, hataları ve yanlışlıkları tekrar etmeden, hatalarda ve yanlışlıklardan bir farkındalık göstermeden var olmaya devam etmemiz, bizi mana aleminden uzaklaştıracak ve düpedüz bir manasızlığa mahkum edecektir."* dedi. TDV

İSLAM ALEMİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VAKFIMIZI ZİYARET ETTİ

İslam Alemi Birliği Genel Sekreteri Abdullah Bin Abdulmuhsin Al Turkı ve beraberindeki heyet Vakfımızı ziyaret etti.

Türkiye Diyanet Vakfının idari yapısı ve faaliyetleri hakkında bilgi almak amacıyla ziyarette bulunan Heyete bilgi vermek amacıyla bir toplantı düzenlendi. Toplantıya; Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi Prof. Dr. Mehmet Görmez, Mütevelli Heyeti II. Başkanı Prof. Dr. Şerafettin Gölcük, Mütevelli Heyeti Üyesi Dr. Tayyar Altıkulaç ve Mehmet Kervancı, Vakfımız Genel Müdürü Süleyman Necati Akçeşme, Vakfımız İLKSAY Üyesi Prof. Dr. Bünyamin ERUL katıldılar.

Toplantıda Prof. Dr. Mehmet Görmez tarafından Vakfımızın yurt içinde ve yurt dışında yürüttüğü faaliyetler bir sunum eşliğinde anlatıldı. Prof. Dr. Mehmet Görmez; Türkiye Diyanet Vakfının 1975 yılında kurulduğunu ifade ederek *"Vakfın gayesi; İslâm Dini'nin gerçek hüviyeti ile tanıtılmasında, toplumun din konusunda aydınlatılmasında Diyanet İşleri Başkanlığı'na yardımcı ve destek olmak, gereken yerlerde cami yapıp donatmak, fakir hastalar için tedavi kurumları açıp işletmek, zekat, fitre gibi Müslüman vatandaşlarımız tarafından yapılacak yardımları şartlarına uygun olarak toplumdaki ihtiyaç sahiplerine intikal ettirerek sosyal yardım ve hizmeti geliştirmektir."* dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının, kuruluş amacının gereği olarak Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerine önemli ölçüde destek sağladığını belirten Prof. Dr. Mehmet Görmez. *"Vakıf, Genel Merkez ve **955** şubesiyle Diyanet İşleri Başkanlığı merkezi ile il ve ilçe müftülüklerin, hizmet binası, büro mefruşatı, demirbaş, araç, kırtasiye, personelin eğitimi, Kur'an kurslarının bina, iaşe ve ibatesi vb. hizmete yönelik tüm ihtiyaçlarının karşılanmasında imkanlarıyla destek vermektedir."* dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının eğitim alanın da önemli hizmetler gerçekleştirdiğini belirten Prof. Dr. Mehmet Görmez, Vakfın bugüne kadar **100.000**'in üzerinde öğrenciye burs tahsis ettiğini, **10** adet yükseköğrenim öğrenci yurdunu gençlerimizin hizmetine sunduğunu ifade ederek *"Vakfımız tarafından Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan'da birer ilahiyat fakültesi, Sofya'da bir yüksek İslam Enstitüsü ve Romanya'da Kemal Atatürk ulusal Koleji ile Bulgaristan ve Azerbaycan'da ilahiyat liseleri açtık. Bu okullarda 3000'in üzerinde öğrenciye eğitim-öğretim vermekteyiz ve bu güne kadar **3.000** öğrenciyi de bu okullardan mezun ettik."* dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının sosyal alanda da önemli hizmetler icra ettiğine değinen Prof. Dr. Mehmet Görmez *"Vakıf her yıl Ramazan ayında kurduğu **iftar sofrası**, dinî esaslara uygun gerçekleştirdiği **vekâletle kurban kesim organizasyonu**, fakir ve yardıma muhtaçlara uzanan yardım eli bunlara birer örnektir."* dedi.

Kültür hayatımızı zenginleştirmek ve kamuoyunu aydınlatmak amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı tarafından çeşitli konularda panel, konferans ve sempozyumlar düzenlediğini belirten Prof. Dr. Mehmet Görmez *"Vakıf, ayrıca dinî, millî ve sosyal içerikli çeşitli yayınlar hazırlayarak, bunları insanımızın istifadesine sunmuştur. Vakıf; geçmişten aldığımız kültür mirasını, gelecek nesillere geliştirerek aktarmak amacıyla; kamuoyunun doğru bilgi*

edinme ihtiyacını karşılamayı hedefleyen, dinî ve sosyal birimlerde araştırma yapmak isteyenlerin başvurabileceği ciddi, kapsamlı ve kuşatıcı bir kaynak olan ***İslam Ansiklopedisi****ni,* ***500'e yakın basılı, sesli ve görüntülü yayını****, dinî ve millî muhtevalı* ***kaynak eserleri*** *kültür hayatımıza kazandırmıştır.*" dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının kültürel faaliyetlerini anlatan Prof. Dr. Mehmet Görmez **kitap ve kültür fuarı** ile **Kutlu Doğum Haftası**'nı buna örnek gösterdi.

Türkiye Diyanet Vakfının yurt içinde olduğu gibi, **yurt dışında** da Müslümanların yanında olduğunu, dinî, sosyal, kültürel ve eğitim alanında ciddi hizmetlere imza attığını belirten Prof. Dr. Mehmet Görmez, Vakfımızın yurt dışında ibadete açtığı cami, okul ve restorasyon çalışmaları hakkında bilgi verdi.

Vakfımız İlksay Üyesi Prof. Dr. Bünyamin Erul da İlksay'ın gerçekleştiği faaliyetler ile özellikle de Konulu Hadis Projesi Hakkında bilgi verdi. Konulu Hadis Projesini örneklerle anlatan Prof. Dr. Bünyamin Erul *"Hadis Projesi, hadislerde geçen konuları ayet-hadis bütünlüğü içersinde ele almayı; dolayısıyla Hz. Peygamber'in konuyla ilgili mesajının modern dönemin insanına anlayabilecekleri bir dil ile takdim etmeyi amaçlamaktadır."* dedi.

Anlam bütünlüğünü sağlayabilmek için, konuyla alakalı tüm rivayetlerin bir araya getirilmesine özen gösterildiğini belirten Prof. Dr. Bünyamin Erul, ayet-hadis ve diğer metinlerin birbirleriyle olan ilişkisinin tespitine çalışıldığını da sözlerine ekledi.

Çalışmada, tarihsel süreç içerisinde rivayetler üzerine yapılan yorumların dikkate alındığını, yanlış anlamalar söz konusu ise tashih yoluna gidildiğini belirten Prof. Dr. Bünyamin Erul *"Ancak güncel değer taşımayan mesele ve yorumlara yer verilmemektedir."* dedi.

Hadisler yorumlanırken, klasik hadis kaynaklarının yanında, İslam kültüründe ortaya çıkan şerhler, erken dönem tefsir, fıkıh, kelâm, siyer-meğâzî vb. literatürden yararlanıldığını belirten Prof. Dr. Bünyamin Erul *"İslam geleneğinin kendine özgü anlama ve yorumlama metodolojisinin esas alındığı çalışmada, rivayetlerin güncel düşünce ve bilimsel verilerle ilgileri kurulmakta; ancak bugünün algısıyla geçmişi tasavvur etmekten ya da aşırı yorumlardan sakınılmaktadır. Bu yaklaşım, bağlamından koparıldığı için yanlış anlamalara sebep olan rivayetlerin beslediği kuşku ve kaygıları bir nebze olsun giderecektir."* dedi.

İslam Alemi Birliği Genel Sekreteri ile beraberindeki misafirlere Vakfımız tarafından çeşitli hediyeler takdim edildi.

Genel Sekreter de Prof. Dr. Şerafettin Gölcük'e bir hediye takdim etti. TDV

AFGANİSTAN'DAN BİR HEYET VAKFIMIZI ZİYARET ETTİ

Afganistan'daki akraba topluluklarımız arasında değerlendirilen Hazara toplumunu temsil eden Afganistan Halkının İslami Birliği Partisi'nin (Hizb-i Vahdet Merdumu Afganistan) Genel Başkanı ve Afganistan Parlamentosu Halk Meclisi Din, Kültür, Eğitim ve Yüksek Öğrenim Komisyonu Başkanı Muhammet Muhakkik ile Afganistan'da yayımlanan *"Daily Qutlook Afghanistan"* gazetesi editörü Hüseyin Yasa ve beraberindeki Nagibullah Attari Vakfımızı ziyaret etti.

Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi Mehmet Kervancı, Denetim Kurulu Başkanı Lütfi Şentürk ve Vakfımız Genel Kurul Üyesi Rıza Selimbaşoğlu'nun katılımıyla, Afganistan heyetiyle bir toplantı yapıldı.

Afganistan'daki dini durumun değerlendirildiği toplantıda bir konuşma yapan Mehmet Kervancı, Türkiye Diyanet Vakfının organik yapısı ve faaliyetleri hakkında bilgi verdi. Türkiye Diyanet Vakfının 1975 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerini desteklemek, eğitim, kültür, sosyal ve dinî alanda faaliyetler gerçekleştirmek üzere kurulduğunu belirten Mehmet Kervancı, Vakfın bir genel kurulunun olduğunu, bu genel kurulun iki yılda bir toplanarak Mütevelli Heyetini seçtiğini, Mütevelli Heyetinin de iki yıl süreyle gerçekleştirilecek hizmetlerin belirlenmesinde kararlar aldığını ve faaliyetler gerçekleştirdiğini söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfının kuruluş amacının gereği olarak Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerine önemli ölçüde destek sağladığını belirten Kervancı *"Vakıf, Genel Merkez ve 955 şubesiyle Diyanet İşleri Başkanlığı merkezi ile bütün müftülüklerin, hizmet binası, büro mefruşatı, demirbaş, araç, kırtasiye, personelin eğitimi, Kur'an kurslarının bina, iaşe ve ibatesi vb. hizmete yönelik tüm ihtiyaçlarının karşılanmasında imkanlarıyla destek vermektedir."* dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının, toplumsal huzuru, dayanışmayı, barış ve birlikteliği sağlayan her çabayı, toplumun dinî, sosyal ve kültürel gelişmesine yönelik her faaliyeti önemsediğine işaret eden Mehmet Kervancı *"Vakfımız; sosyal sorunlar karşısında duyarsız kalmamayı, bunların giderilmesi ve şartların iyileştirilmesi yönünde çok yönlü ve uzun soluklu bir çaba göstermeyi insanî ve dinî bir görev kabul etmiş ve bu alanda önemli hizmetlere imza atmıştır. Her yıl Ramazan ayında kurduğu iftar sofrası, dinî esaslara uygun gerçekleştirdiği vekâletle kurban kesim organizasyonu, fakir ve yardıma muhtaçlara uzanan yardım eli bunlara birer örnektir."* dedi.

Kültür hayatımızı zenginleştirmek ve kamuoyunu aydınlatmak amacıyla Türkiye Diyanet Vakfının çeşitli konularda panel, konferans ve sempozyumlar düzenlediğini belirten Mehmet Kervancı; *"kültür ve medeniyet; birbirine bağlı, birbirini etkileyen ve toplumsal yapılanmanın temelini teşkil eden en önemli unsurların başında gelir. Bu sebeple kültürel değerlerimize sahip çıkıp, gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak bizler için bir görevden öte sorumluluktur. Biz bu sorumluluğun idrakinde olarak, kültürümüzü geliştirerek geleceğe taşıma bilincinde hareket ediyoruz."* dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının yurt içinde olduğu gibi, **yurt dışında** da dindaş ve soydaşlarımızın yanında olduğunu, dinî, sosyal, kültürel ve eğitim alanında ciddi hizmetlere imza attığını belirten Mehmet Kervancı *"Vakfımızın yurt dışında açtığı camiler, okullar, restorasyon çalışmaları, dinî ve millî faaliyetler milletimizin hislerine tercüman olma adına gerçekleştirilen hizmetlerdir. Bu meyanda Türk Cumhuriyetlerinde 14 caminin temelden inşası yapılarak ibadete açılmıştır."* dedi.

Afganistan'a yönelik gerçekleştirilen hizmetleri de dile getiren Mehmet Kervancı, ülkemizde okutulmak üzere Afganistan'dan toplam 166 öğrencinin getirildiğini, bu öğrencilerin halen ülkemizde eğitimlerine devam ettiklerini, bütün masraflarının da Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılandığını söyledi.

Afganistan'dan getirilen öğrencilerden bugüne kadar toplam 73 öğrencinin mezun olduğunu da kaydeden Mehmet Kervancı, eğitim-öğretim alanında verilen hizmeti önemsediklerini ve bunun artarak devam edeceğini söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Afganistan'a yapılan ayni ve nakdi yardımlardan bahseden Mehmet Kervancı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından müştereken düzenlenen vekâletle kurban kesim organizasyonu çerçevesinde Afganistan'da bugüne kadar toplam 7.190 adet kurbanın kesilerek ihtiyaç sahiplerine dağıtıldığını sözlerine ekledi.

Türkiye'de dinî hizmetlerin Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından organize edildiğini belirten Mehmet Kervancı, *"Türkiye'de dinî hizmetler politikanın dışında tutulmaktadır. Dinin toplum üzerendeki etkinliğini koruyabilmesi için siyasetin dışında tutulması gerekmektedir, bu bizim 100 yıllık tecrübemizle sabittir. Demokrasinin gereği olarak iktidar partileri değişebilir. Ancak biz Türkiye Diyanet Vakfı olarak bütün partilere aynı mesafede dururuz. Bu nedenle de din hizmetleri daima saygınlık kazanmıştır."* dedi.

Mehmet Kervancı konuşmasının sonunda; Müslümanların kardeş olduğunu belirterek *"Afganistan ile kardeşlik bağlarımız daha da güçlenerek devam edecektir."* dedi.

Muhammet Muhakkik de yaptığı konuşmada; Türkiye'de bulunmaktan büyük bir mutluluk duyduğunu dile getirerek *"Bu bizim için önemli bir anı olacaktır"* dedi.

Afganistan'da önemli miktarda Türk nüfusun olduğunu, Türkiye ile ilişkilerin de dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal ve Süleyman Demirel zamanında başladığını belirten Muhakkik, *"Afganistan'da bugün TİKA, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfının çok önemli hizmetlerini görüyoruz. Özellikle Hazar Türklerinin bulunduğu bölgede yapılan Hastane, okul, vb. hizmet binaları bizleri çok mutlu etmiştir."* dedi.

Hazar Türklerinin sağlam bir millet olduğunu, kardeşlik ve dostluğun kadim olacağına vurgu yapan Muhakkik *"Sizlerin kardeşliğine ve dostluğuna ihtiyacımız var. Afganistan'da dinî alanda büyük desteğe ihtiyacımız var. Biz hem siyasi hem de dinî alanda Hazar halkını bir tutma gayretindeyiz. Sizlerin destekleri ile de dinî alanda önemli mesafeler kat edeceğimize inanıyorum. Bizim din adamlarımızın Vakfınız tarafından Türkiye'ye davet edilmesi ve buradaki dinî hayatı görmeleri de çok verimli olur diye düşünüyorum."* dedi.

Mezarı Şerif'de Kocatepe Camiine kardeş bir caminin inşa edilmesi talebinde bulunan Muhakkik, bu yönde girişimde bulunulması durumunda gerekli arsayı tahsis edebileceklerini sözlerine ekledi.

Muhammet Muhakkik konuşmasının sonunda gösterilen ilgiye teşekkür ederek, Hazar Türklerinin dinî alanda gelişebilmesi için, Türkiye Diyanet Vakfının bu güne kadar yaptığı faaliyetlerden memnun olduklarını, bundan sonra da bu hizmetlerin artarak devam etmesini ümit ettiklerini ve beklediklerini söyledi. TDV

Gazeteci-Yazar Ergun Göze'nin Ardından

Ahmet UZUNOĞLU
Türkiye Diyanet Vakfı
Kurucu Genel Kurul Üyesi

Fikir hayatımızın ve basınımızın seçkin temsilcilerinden Ergun Göze geçen Ekim ayında aramızdan ebediyen ayrıldı. Türkiye Diyanet Vakfı camiası olarak kendisine Yüce Allah'tan rahmet, muhterem eşi H. Hicran Göze hanımefendiye, çocuklarına ve diğer yakınlarına başsağlığı dileriz.

1968 yılında Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra, İstanbul adliyesinde avukatlık stajına başlamıştım. O zaman bir yıl süreli olan stajın 6 ayının adliyede, 6 ayının da bir avukatın yanında yapılması gerekiyordu.

Ben stajımı rahmetli Said Bilgiç'in yanında yapmak istemiş, o da bu isteğimi kabul etmişti.

Sait Bilgiç'in avukatlık bürosu Sirkeci'de Büyük Postahanenin karşısında bir iş hanının birinci katındaydı. Aynı iş hanının birinci katında Av. İsmet Tümtürk ile Av. Ergun Göze'nin de avukatlık büroları vardı.

İşte Ergun Göze ile Av. Said Bilgiç'in yanında staja başladığım zaman tanışmış oldum. O zamana kadar onu Tercüman Gazetesinin fıkra yazarlarından biri olarak tanırdım.

Orada ilk dikkatimi çeken husus, Said Bilgiç, İsmet Tümtürk ve Ergun Göze'nin birbirlerine karşı olan saygıları ve sevgileriydi.

Ergun Göze'yi bir çok insanî meziyetleri yanında zeki ve muhakemesi güçlü bir avukat olarak tanımıştım. Dava dilekçelerini ve cevaplarını kısa yazar, keskin zekası ile dava konusunun püf noktalarını yakalayıp davayı kazanırdı. Avukatlıkla birlikte Tercüman Gazetesinde günlük fıkralar da yazardı.

Bürosunda eşi Hicran hanımın da avukatlık ruhsatnamesi asılıydı. Fakat Hicran hanım fiilen avukatlık yapmazdı.

Onun avukatlık yaptığı yıllarda Türkiye'de sağ-sol tartışmaları en şiddetli günlerini yaşamaktaydı. Bu sebeple vatan, millet ve din ile ilgili davaları, ihtiyacı olmasına rağmen bedava takip ederdi.

Ergun Göze Kimdir?

Onu bütün yönleriyle anlatmamıza bu sütunumuz yetmez. Bu sebeple sütunumuzun müsaade ettiği nispette onu anlatmaya çalışacağım.

Ergun Göze 1931 yılında Sivas ilinin merkez Çarşıbaşı Mahallesinde doğdu. Liseyi bitirdikten sonra 1950 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine girdi. Fakülteyi bitirdikten sonra avukatlık stajı yapıp avukat oldu.

"YAŞASIN HATIRALAR" adı altında 2007 yılında Kubbealtı İktisadi İşletmesi tarafından basılmış olan ve Onun hayat hikayesini anlatan kitabında kendisi hakkında şunları yazmış.

"Babamın hakkımdaki hükmü şuydu: Ergun, zeka fena değildir, bu bakımdan seni pek kimse kandıramaz. Fakat seni nasıl kandırırlar biliyor musun? Allah, vatan, millet…"

Babamın ne demek istediğini hayatımızın ilerlemiş safhalarında anlayacaktım.

Yine **"YAŞASIN HATIRALAR"** adlı kitabında kendisi hakkında şunları da yazmış.

"Hukuk fakültesini bitirdikten sonra avukatlığa geç başladım. Çünkü fakültede sağcılar, solcular ve çaycılar üçgeninin sağcılar köşesinde yer almış, Milliyetçiler Derneğine girmiştim. Ben derneğin manevi patronlarından Doç. Dr. Nurettin Topçu'nun, kendisi ise Abdülaziz Bekkine'nin mistik havası içindeydik."

Bu sözleri Ergun Göze'nin nasıl bir fikir atmosferi içerisinde yetiştiği hakkında bize fikir vermektedir.

Onun önemli vasıflarından biri de gazetecilik ve fıkra yazarlığıdır.

İlk yazılarını Sivas Lisesinde öğrencilerin çıkardığı duvar gazetesinde yazmıştır. İlk makalelerini de 1949 yılında lise öğrencisi iken Sivas'ta çıkan **"HAKİKAT"** gazetesinde yazmıştır.

O esas makale yazarlığına 1965 yılında İstanbul'da çıkan **"BAB-I ÂLİ DE SABAH"** gazetesinde başlamıştır.

Bu gazetedeki ilk fıkrasının başlığı da **"BİSMİLLAH"** idi. Böylece Bab-ı Ali'de esas fıkra yazarlığına **"Besmele"** ile başlamıştır.

1969'dan itibaren Tercüman gazetesinde fıkra yazarlığına devam etmiştir. Bu gazetedeki fıkra yazarlığı 20 yıl sürmüştür. Bu süre içerisinde rahmetli Ahmet Kabaklı ile birlikte komünist ideolojiye karşı kalemleriyle çetin bir mücadele vermişlerdir.

Daha sonraki yıllarda Günaydın ve Türkiye gazetelerinde yazmıştır.

O hukukçuluğu ve gazeteciliği yanında aynı zamanda bir fikir adamıydı. Bu sebeple gazetelerde günlük olarak yazdığı fıkralar dışında çok değerli kitaplar yazmış ve Fransızcadan tercümeler yapmıştır.

Ergun Göze'nin 34 adet telif kitabı ile 10 adet Fransızcadan terceme edilmiş kitabı bulunmaktadır. Bu kitapların listesi **"YAŞASIN HATIRALAR"** adlı kitapta yer almıştır.

Onun hayatındaki önemli hizmetlerinden biri de Vakfımızca yayımlanmakta olan İslam Ansiklopedisi ile ilgilidir.

1980'li yıllarda gerek Diyanet İşleri Başkanlığı üst yönetiminde, gerekse Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan ve üyelerinde İslam Ansiklopedisi adı altında bir eser hazırlama düşüncesi yoktu.

Bu konudaki ilk teklif 1980 yılı ortalarında Ergun Göze tarafından Vakfımıza yapıldı.

Bu sebeple Vakfımızca da yayımlanmakta olan İslâm Ansiklopedisi'nin ilk fikir babası Ergün Göze'dir.

O zaman Tayyar Altıkulaç başkanlığında, Ahmet Uzunoğlu, Sami Uslu, İsmail Hakkı Yılanlıoğlu, İsmet Selim, Lütfi Şentürk ve Fikri Gültekin'den meydana gelen Mütevelli Heyetini İslâm Ansiklopedisinin bir ihtiyaç olduğuna o ikna etti. Çünkü Türkiye'nin basın ve fikir hayatını yakından takip ettiği için bu ihtiyacı görmüş ve Vakfımıza teklif getirmiştir.

Teklifi ile ilgili olarak kendisinden fizibilite raporu istedik. 04.11.1980 tarihli dilekçesinin ekinde fizibilite raporunu Mütevelli Heyetine sundu.

Bunun üzerine Ergün Göze ile işbirliği halinde İslâm Ansiklopedisi hazırlama çalışması başlatmaya yukarıda adları yazılı Mütevelli Heyeti 22 Kasım 1980 tarih ve 142 sayı ile karar verdi.

Bu karardan bir gün sonra 23 Kasım 1980 tarihinde Vakfımız ile Ergun Göze arasında sözleşme yapıldı. Bu karar Vakfımız tarihinde çok önemli bir olaydı.

15 ay kadar İslâm Ansiklopedisi metinlerini hazırlama çalışmalarını baş redaktör olarak Vakfımız adına o yürüttü ve ilk fasikülü 31.3.1982 tarihinde Vakfa sundu.

İşin bu safhasından sonra İslâm Ansiklopedisi yönetiminde bazı değişiklikler yapılmasına ihtiyaç olduğu anlaşıldı.

Ergun Göze ile Vakfımız arasında yapılan 23 Kasım 1980 tarihli sözleşmeyi feshedip Ergun Göze'ye Ansiklopedi çalışmalarında farklı bir rol verecektik.

Bundan sonra cereyan eden olayları, içinde bizzat yaşamış bir kişi olarak anlatmadan geçemeyeceğim.

Ergun Göze Vakıf tarafının bu talebini nasıl karşılayacaktı? Çünkü aramızdaki sözleşmeye göre her cilt için %5 (%5 x Üst Fiyat x Tiraj) üzerinden teklif ücreti ödemeyi Vakıf tarafı kabul etmişti. 15 aydan beri epeyce malzeme hazırlamıştı.

Ergün Göze ile yapılan sözleşmenin feshinin görüşüldüğü günlerde İstanbullu iş adamlarından biri Bekir Topaloğlu'na, Ergun Göze çetin bir avukattır. Sizi çok uğraştırır, işiniz zor, mealinde sözler söylemiş.

Başkan Tayyar Altıkulaç bana, Ergun Göze ile eskiye dayanan dostluğunuz var. Onunla Vakıf adına sözleşmeyi sen imzalamıştın. Sözleşmenin feshi konusunda Ergun bey ile sen görüş, sözleşmeden doğan hakları ne ise onu da verelim, dedi. Ben İstanbul'a gidip Cağaloğlundaki Yeşilay'a ait binada Ergün beye durumu anlattım ve ne düşündüğünü sordum. Cevaben bana şöyle dedi: *"Ahmet Bey, mademki Vakıf Mütevelli Heyetindeki arkadaşlar böyle düşünmüş. Benim karşımda bir Vakıf var. Bunun için problem çıkarmam. Önemli olan İslâm Ansiklopedisi ile ilgili çalışmalara devam edilmesidir"* dedi.

Ben de, sözleşmeden doğan bir takım mâli haklarınız var. Onları da ödemek isteriz. Ne istiyorsunuz dedim.

Ahmetciğim, ben birşey istemeyeceğim, sen ne teklif edersen, kabulümdür, dedi.

Mali hakları konusunda benimle çetin bir pazarlığa gireceğini beklerken, hiç itiraz etmeyip benim takdirime bırakması hayretimi mucip oldu.

O zaman bende size 3 maddelik bir teklif sunacağım, dedim. O teklifim şunlardı:

a) 23 Kasım 1980 tarihli sözleşme ile Ergun Göze'ye verilen görevleri Vakıf tarafı kendisi üstlenecek ve Ergun Göze ile imzalanan İslâm Ansiklopedisi sözleşmesi feshedilecek.

b) Ergun Göze Vakıf adına Başmüşavir olarak ansiklopedi çalışmalarına devam edecek ve kendisine 60.000 TL (o zamanki döviz kurları üzerinden bu para 430 dolar eder) aylık ödenecek,

c) 15 aylık çalışmaları sırasında hazırladığı maddeler bir ciltlik malzeme olarak kabul edilip ilk çıkacak ciltten sözleşmenin 10. maddesine göre bir defaya mahsus olmak üzere %5 telif ücreti ödenecek,

diğer ciltler için herhangi bir ödeme yapılmayacak.

Teklifini aynen kabul ediyorum, dedi.

Bu şartları ihtiva eden sözleşme taslağını daktilo ettirdim ve imzalaması için önüne koydum.

Ahmetciğim, şimdi bu hakları Vakıf adına bana tanımayı kabul ettiniz mi? Bunlar benim hakkım olumu, diye sordu.

Ben de evet bu hakları size tanıyoruz, dedim.

Sözleşme taslağını aldı ve kendi el yazısı ile sözleşmenin alt tarafına şunları yazdı.

İşbu anlaşmanın 1. maddesinin (c) fıkrasında bana bırakılmış olan %5 telif hakkımı ebeveynimin hayrı olarak Türkiye Diyanet Vakfına bırakıyorum.

10.08.1982 İmza-Ergün Göze

Bundan sonra,

Bana başmüşavir olarak 60.000 TL aylık vermeyi de teklif ediyorsunuz. Teşekkür ederim. Ben fiilen çalışmadan oturduğum yerde Vakıftan ücret almam. Bu sebeple 60.000 TL. maaş teklifinizi kabul etmiyorum. Bana danışırlarsa yardımcı olurum, fakat para almam dedi ve para almadan İslâm Ansiklopedisi ile ilgili çalışmaların yönetimini Vakfa bıraktı.

Bizzat yaşadığım bu olay, rahmetli Ergun Göze'nin nasıl bir gönül adamı olduğunu, ihtiyacı olduğu halde Vakıf malı karşısında ne kadar hassas ve müstağni olduğunu açıkça göstermektedir.

Din ve hayır yolunda çalışacakların ve Vakıfların yönetiminde görev alacakların ibret ve örnek almaları için, bizzat yaşamış olduğum bu olayı rahmetli, Ergun Göze'nin vefatı vesilesiyle anlatmadan geçemedim.

Ergun Göze ile yapılan İslâm Ansiklopedisi sözleşmesi feshedildikten sonra Ansiklopedi ile ilgili çalışmalara Bağlarbaşı'nda satın aldığımız binada devam edilmiştir.

Bu sebeple, merhum Ergun Göze'nin hayatındaki en önemli hizmetlerinden biri de İslâm Ansiklopedisi çıkarma fikrini ilk defa ortaya atması, bu hizmetin fizibilitesini hazırlaması ve o gün görevde olan Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan ve üyelerini İslâm Ansiklopedisine olan ihtiyaç konusunda ikna edip işe başlanmasını sağlamasıdır.

"YAŞASIN HATIRALAR" adlı kitabının 165. sayfasında, 1. cildin %5 telif hakkını almamasını bizim tarafın teklif ettiğini yazmış. Aradan uzun zaman geçtiği için yanlış hatırlamış. Ben kendisine teklif ettim. Evvela kabul etti. Sonra bana tanıdığınız bu hakkı bağışlıyorum, dedi. İşin doğrusu budur. Çünkü olay ikimizin arasında cereyan etti. Ruhu şad olsun, mekanı cennet olsun. TDV

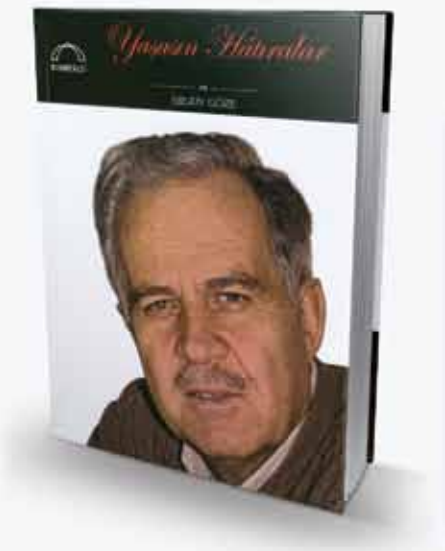

BAYBURT

İl Müftülük Sitesi Hizmete Açıldı

Mülkiyeti Vakfımıza ait Bayburt İl Müftülük Sitesinin açılışı düzenlenen bir törenle yapıldı. Turgut Özal Bulvarı üzerinde yapılan Müftülük Sitesinin açılışına Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Fikret Karaman, Din İşleri Yüksek Kurul Üyesi Zeki Sayar, Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti II. Başkanı Prof. Dr. Şerafettin Gölcük, Vakfımız Genel Müdürü Süleyman Necati Akçeşme, Bayburt Valisi Kerem Al, Bayburt Milletvekilleri Ülkü Gökalp Güney, Fetani Battal, Belediye Başkanı Hacı Ali Polat, İL Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Peyami Güngör, çevre il müftüleri, daire amirleri ve vatandaşlar katıldı.

Kur'an-ı Kerim okunmasıyla başlayan açılış programında, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi Doç. Dr. Fikret Karaman bir konuşma yaptı.

Diyanet İşleri Başkanlığının 89. kuruluş yıldönümünü kutladıklarını belirterek konuşmasına başlayan Doç. Dr. Fikret Karaman *"600 yıl boyunca Osmanlının dünyaya hoşgörü ve medeniyet götürmesi Şeyhülislamlık Makamıyla olmuştur. Osmanlıdan sonra bu fonksiyonu Cumhuriyet dönemine Diyanet İşleri Başkanlığı taşımış, toplumun harcını ve dinamiklerini oluşturarak bu güne kadar gelmesini sağlamıştır."* dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığının Türkiye'de olduğu kadar dış ülkelerde de din hizmetleri verdiğine dikkat çeken Doç. Dr. Fikret Karaman, *"Osmanlı döneminden Cumhuriyet dönemine 12 bin adet cami miras kalırken, Cumhuriyet döneminde bu sayı 78 bine ulaşmıştır. Yani Cumhuriyet döneminde 66 bin yeni cami ibadete açılmıştır. Osmanlı döneminde 15 milyon insana 12 bin 500 cami, yıl 2009, Cumhuriyet döneminde nüfus 70 milyon, camii sayısı 78 bin, bu da gösteriyor ki ibadethaneler nüfus ve iskan büyümesiyle orantılı bir biçimde büyümüştür."* dedi.

İtikat, ahlak ve ibadet gibi toplumu organize eden unsurların sosyal hayatta hava ve su gibi ihtiyaç olduğunu belirten Doç. Dr. Fikret Karaman, bu unsurların iyi anlaşılması için Kur'an kurslarına ve eğitim yuvalarına ihtiyaç olduğunu vurgulayarak *"Bu ihtiyaçların giderilmesinde Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı en önemli ve zor görevi layıkıyla yerine getirmek için yoğun çaba sarf etmektedir."* dedi.

Bayburt İl Müftüsü ve Türkiye Diyanet Vakfı Bayburt Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Peyami Güngör de yaptığı konuşmada; müftülük hizmetlerinin daha verimli bir şekilde yürütülmesi için fiziki bakımdan daha uygun bir mekana ihtiyaç duyulduğunu ve bu ihtiyacı karşılamak üzere Türkiye Diyanet Vakfı Bayburt Şubesi olarak 2006 yılı sonunda hizmet binasının temelinin atıldığını belirterek *"Müftülük Hizmet Binası 2008 yılı sonunda tamamlanmıştır. 2009 yılı başından beri bu binada hizmetlerimizi yürütmekte olup, resmi açılışına bugün sizlerin teşrifleriyle yapılacaktır."* dedi.

Bayburt ilinde din hizmetlerinin İl Müftülüğüne bağlı 177 camide 181 kadrolu, 10'u sözleşmeli olmak üzere 191 din görevlisi ile yürütüldüğünü belirten Peyami Güngör *"Yine İl Müftülüğümüze bağlı 1 erkek yatılı, 1 kız yatılı, 1 kısmi yatılı, 33 gündüzlü olmak üzere toplam 36 Kur'an kursunda 4 kadrolu, 24 sözleşmeli, 18 geçici olmak üzere toplam 46 Kur'an kursu öğreticisi ile de Kur' an kursu hizmetlerimiz yürütülmektedir."* dedi.

555 m²'lik arsada 300 m²'lik temel üzerine inşa edilen Müftülük Hizmet Binasının müştemilatı hakkında da bilgi veren Peyami Güngör *"Hizmet binamızın bodrum katında sığınak, kazan dairesi, ve kapalı otopark, zemin katında 250 kişilik konferans salonu ve Diyanet yayınevi, 1. ve 2. katlarında müftülük hizmet birimleri 3. katında 2 adet lojman, çatı katında misafirhane ve yemekhane bulunmaktadır."* dedi.

İl Müftüsü Peyami Güngör, konuşmasının devamında hizmet binasının yapılmasında destek veren Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfına, Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu'na Bayburt Valisi Kerem Al'a, yardımlarını esirgemeyen il ve ilçe müftülükleri ile isimleri kayıtlı olan ve olmayan hayır sahiplerine teşekkür ederek sözlerini bitirdi.

Site yapımına maddî ve manevî katkı sağlayan hayır sahibi vatandaşlara teşekkür plaketi verilmesi ile program sona erdi. TDV

Hoca Ahmet Yesevi Camii

Vakfımız tarafından Kazakistan-Çimkent Türkistan'da **"Hoca Ahmet Yesevi Camii"** inşa ediliyor.

Kazakistan'ın Türkistan Şehrinde *"Hoca Ahmet Yesevi Türbesi"*nin bulunduğu alana Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından bir cami yaptırılması için 9. Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel ile 10. Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer'in girişimleri neticesinde, Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler Dairesi ve Teknik Hizmetler Müdürlüğü ile koordine edilerek Hoca Ahmet Yesevi Caminin Vakfımızca inşa edilmesi uygun görülmesi üzerine gerekli hazırlıklar yapılmış ve caminin temeli atılmıştır. İnşaat çalışmaları hızla devam eden camiinin kısa sürede bitirilerek Türk halkının bir hediyesi ve Hoca Ahmet Yesevi'ye duyulan bir vefa borcunun yerine getirilmesi düşüncesiyle ibadete açılması planlanıyor. TDV

Hikmetler

Dem bu demdir, başka deme dem deme,
Dünyadan gamsız gidersen, gam yeme.

Hem canın ve gönlün, hem de bedenin yanmazsa,
Gözyaşının akması ile sen nem deme.

İsterse yansa, ağlasa âşık takımı,
Kırmızı çehresini görüp gamsız deme.

Aslın neslin bir damla meni suyu,
İyiyi görürsen kendinden eksik deme.

Adem oğlunda zerre kadar mânâ olmazsa,
Sen onu adam şeklinde görüp adam deme.

Duymazsa mânâ sırrından, adam değildir,
Sen onun suretini görüp adam deme.

Yüreğimde bu dert yarası olmasa,
Sakın, çekin, ona dost deme.

Su saçan hançer kaşları, ok gibi kirpikleri değse,
Can ver de canına merhem deme.

Dostlar, divâne imiş her kişi,
Şeref ve arzudan geçmezse adam deme.

Deniz üzerinde gezinen çer-çöp gibi,
Hayhuy diyenle birlikte adam deme.

Ey Ahmet, kalk, bu nefesin ganimettir,
Yârsiz geçen zamanına zaman deme.

İSAM (YENİ ÇIKAN YAYINLAR)

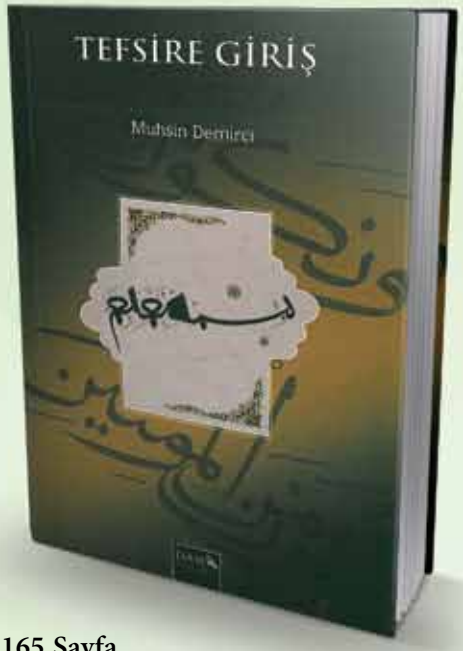

Kur'ân-ı Kerîm "ideal bir toplum" oluşturmak için öncelikle itikadî ve ahlâkî konular üzerinde durarak muhataplarının uygulaması maksadıyla birtakım ilkeler koymuştur. Böyle bir gayeyi gerçekleştirmeye yönelik ilâhi mesajın muhatabı olan insanın sorumluluğu da, Kur'an'ın öngördüğü istikamette yürümek için onu doğru anlamaya gayret etmektir. Bilindiği gibi söz konusu anlama faaliyetini üstlenen bilim dalı da tefsirdir. *Tefsire Giriş* başlıklı bu eser, esasen bir taraftan geçmişten bugüne Kur'an tefsiriyle ilgili bireysel faaliyetlere, diğer taraftan da günümüzde Kur'an'ın nasıl anlaşılması gerektiğine dair bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

165 Sayfa
ISBN 978-975-389-594-1

Memlük Devleti (648-923/1250-1517) Mısır, Şam ve Hicaz gibi önemli bölgelerin hâkimiyetini elinde tutan ve İslâm tarihi boyunca kurulan en büyük müslüman Türk devletlerinden biridir. Memlükler tarihteki bu önemli konumlarını ve şöhretlerini, Moğol istilâsını durdurarak İslâm dünyasının batısını büyük bir tehlikeden kurtarmaları, Abbâsî hilâfetini Mısır'a getirmeleri ve Suriye ile civarındaki Haçlı prensliklerini ortadan kaldırarak bölgedeki müslüman hâkimiyetini kesinleştirmeleri gibi siyasî, dinî başarılarıyla sağlamışlardır. Ayrıca bunlara, Osmanlı Devleti'nin de birçok bakımdan faydalandığı güçlü bir askerî teşkilât kurmaları da eklenmelidir.

Memlük Devleti ağırlıklı olarak Selçuklu-Eyyûbî çizgisinden miras aldığı siyasî ve askerî teşkilâta bazı müdahalelerle kendi damgasını vurmuştur. Nitekim vezirlik hususunda farklı bir uygulamaya gitmiş, saltanat nâibliği gibi bazı askerî görevleri öne çıkararak vezirlik müessesinin yetki ve sorumluluk sahası oldukça sınırlandırılmıştır. Bu çalışmada, bahsedilen farklı vezirlik uygulaması çeşitli yönleriyle derinlemesine ele alınmaktadır.

262 Sayfa
ISBN 978-975-389-597-2

İSAM Yayınları İçin

Tel: İSAM (0216) 472 12 02-03, Cağaloğlu (0212) 511 44 32 no'lu telefonları arayabilir,
www.diyanetyayinlari.com.tr web adresinden on-line satın alınabilir veya
istek@isam.org.tr e-posta adresinden istekte bulunabilirsiniz.

Efeler Diyarı AYDIN

İlin tarihi M.Ö. 2500 yıllarına kadar uzanmaktadır. Hititler zamanında gelişmiş, VII. Yüzyılda, Lidyalılar zamanında da en parlak çağına ulaşmıştır. Yöre sırasıyla Neolitik, Kalkolitik, Tunç Çağları ile Frigya, Lidya, Pers, Roma ve Bizans uygarlıklarını, 1171-1270 yıllarında Selçuklular, 1270-1307 yıllarında Menteşeoğulları, 1307-1390 yıllarında Aydınoğulları, 1390-1922 yıllarında da Osmanlı dönemini yaşamıştır. Selçuklularla birlikte Türk uygarlığının kültür varlığı ve eserleriyle donatılan Aydın, sosyal hizmetler, tarım ve mimaride en uygar günlerini yaşamıştır.

Aydınoğulları zamanında şehrin adı Aydın Güzelhisarı iken, daha sonra Aydın adını almıştır. Aydın'ın Türk egemenliğinde bir yönetim birimi statüsü kazanması 1390 yılında Yıldırım Beyazıt'ın şehzadesi Ertuğrul Bey'in vali olarak buraya atanmasıyla başlamıştır.

Şehir, XIV. yüzyılda bugünkü yerine kurularak, idari kademelendirmede; 1390 yılında eyalet, 1850 yılında İzmir'e bağlı sancak olmuştur. İlin 1919 yılına kadar sancak şeklinde devam eden bu yönetim şekli, 25 Mayıs 1919-7 Eylül 1922 yılları arasında 40 aya yakın süren işgalden sonra ve Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasıyla birlikte 1923 yılında değişmiş ve Aydın ismi ile müstakil bir vilayet olmuştur.

İDARİ DURUM

Merkez İlçe ile birlikte 17 İlçenin yönetim merkezi olan Aydın İlinde;

53 belediye,
489 köy,
265 mahalle vardır.

İlçeler sırası ile;

Bozdoğan, Buharkent, Çine, Didim, Germencik, İncirliova, Karacasu, Karpuzlu, Koçarlı, Köşk, Kuşadası, Kuyucak, Nazilli, Söke, Sultanhisar ve Yenipazar'dır.

COĞRAFİ KONUM

Aydın İli orta ve batı kesiminde verimli ovalar, kuzeyinde Aydın Dağları, güneyinde Menteşe Dağları ile çevrili Büyük Menderes Havzası üzerinde 8007 km²'lik bir alan üzerine kuruludur. Doğuda Denizli, batıda Ege Denizi, kuzeyde İzmir ve Manisa, güneyde ise Muğla illeriyle komşudur. Akdeniz ikliminin hakim olduğu ilde yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer.

Aydın sınırları içinde büyük-küçük birçok akarsu mevcuttur. Büyük Menderes Nehri Ege Bölgesi'nin en uzun akarsuyudur. Toplam uzunluğu 435 km. il içindeki uzunluğu ise 170 km dir. Çine çayı, Akçay ve Dandalaş çaylarının sularını toplayarak Ege Denizi'ne dökülür.

İlin en büyük gölü Bafa olup, Büyük Menderes deltasının güneydoğusundadır.

İlin coğrafi konumu itibariyle demiryolu, karayolu ve havayolu taşımacılığı imkanlarına sahiptir. Bu çerçevede 1856 yılında inşa edilen ilk demiryolu Aydın- İzmir arasıdır. Yenilenen Aydın-İzmir demiryolu hattı ile iki şehir arasını 1 saat 40 dakikaya indiren yeni raybüs seferi başlamıştır.

NÜFUS VE SOSYAL KONUM

Aydın tarım ve turizmin gelişmiş olduğu bir ilimizdir. Çalışan nüfusun yarıdan fazlası tarım kesiminden geçimini sağlamaktadır. Yöre halkının kültür seviyesi yüksek düzeydedir.

2008 yılı nüfus sayımına göre ilin toplam nüfusu 946.971 olmuştur.

EKONOMİK DURUM

Aydın İli bir tarım şehridir. B. Menderes Irmağının suladığı bereketli ovalar üzerinde kurulu olan ilde, sahip olduğu toprak ve su kaynaklarının zenginliği ve Akdeniz iklimi sayesinde önemli tarım potansiyeline sahiptir.

İncir : Dünyada ve Türkiye'de 1. sırada
Zeytin : 1. sırada
Kestane : 1. sırada
Ceviz : 4. sırada yer almaktadır.

EĞİTİM DURUMU

İlde okuma ve yazma oranı sürekli artış göstermektedir. 1935 yılında erkeklerin % 31.1'i, kadınların %7.5'i okuma yazma bilirken, bu oran 2008 yılında erkeklerde % 96, kadınlarda % 86'ya yükselmiştir.

İlde ilköğretimin I. ve II. kademelerinde okullaşma oranı yeter düzeydedir. Bu ilin tahsil seviyesinin yükselmesine ciddi manada katkı sağlamıştır. Çocukların okula gönderilmesinde herhangi bir ayrım yapılmamaktadır. İlde bulunan Adnan Menderes Üniversitesi 1993 yılında eğitime başlamıştır. Halen 7 fakülte, 3 yüksekokul, 3 enstitü, 13 meslek yüksek okulu, 1 devlet konservatuarı ile on araştırma ve uygulama merkezi olmak üzere 37 birimde eğitim-öğretim, araştırma, yayın ve danışmanlık hizmetlerini sürdürmektedir.

İl genelinde 474 ilköğretim okulu ve 93 lise mevcuttur. Ayrıca 3 imam hatip lisesi bulunmaktadır.

KÜLTÜR VE TURİZM DURUMU

Antik kentleriyle açık hava müzesi görünümünde olan ilde 3 müze müdürlüğü, bu müze müdürlüklerin sorumluluğu altında 8'i (Afrodisias, Nysa, Alinda, Alabanda, Magnesia, Priene, Milet, Didim) ziyarete açık olmak üzere 21 önemli örenyeri bulunmaktadır. Bu ören yerleri ile birlikte arkeolojik, tarihsel ve kentsel sit alanlarının toplamı yaklaşık 700 civarında taşınmaz kültür varlığı tescillidir.

Büyük Menderes Vadisi, tarihin bilinen devirlerinden beri çeşitli uygarlıklara merkez olmuştur. Bu kentlerde Heredot, Afrodit, Diotrephas, gibi sayısız bilgin ve bilge kişiler yetişmiştir.

Aydın folklorik olarak efesi ile anılır, ve *"Efeler Diyarı Aydın..."* olarak bilinir. İlin folklor yaşamında yer alan efelerden Yörük Ali'yi ve Demirci Mehmet Efe, en çok bilinen meşhur efelerdendir.

İlin turizm potansiyeli yüksektir. Bunlar deniz, termal, gençlik, kültür ve sanat, ekoturizm türleri şeklinde sıralanabilir. İlin iklim yapısından dolayı son zamanlarda yayla turizmi de gelişmektedir.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI AYDIN ŞUBEMİZİN İLE KAZANDIRDIĞI ÖNEMLİ ESERLER VE GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Vakıf şubemiz 17.05.1979 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır. Bu süre zarfında bir çok dinî, hayrî, sosyal ve kültürel faaliyetlere imza atmıştır.

Bu hizmetleri kısaca sıralamak gerekirse;

İl Müftülüğümüz ve Vakıf şubemiz bir camii avlusunda Vakıflar Bölge Müdürlüğüne ait küçük bir binada hizmet vermekte iken 1987 yılında şehrin en merkezi yerinde bulunan Ramazanpaşa mahallesinden 6 katlı bir bina satın alınmış ve Müftülük hizmet binası olarak hizmete açılmıştır.

Müftülük ve Vakıf hizmetlerinde kullanılmak üzere 1999 ve 2006 yılında iki adet araç satın alınmıştır.

Vakıf Şubemizce Aydın İlindeki mülkiyeti Vakfımıza ait camii, Kur'an kursu ve lojmanların tadilat ve tamiratları Vakıf şubemizce yapılmaktadır.

İlimiz Müftülüğüne bağlı Umurlu Beldesi Bölge Yatılı Erkek Kur'an Kursu, İl Eğitim Merkezi ve Kur'an kursu ile bu kursta eğitim gören kursiyerin bütün ihtiyaçları şubemiz tarafından karşılanmaktadır.

Aydın iline bağlı bulunan 16 ilçede il ve ilçe müftülüklerimiz ve Vakıf şubelerimizin iştiraki ile müftülük siteleri, camiler, Kur'an kursları inşa ettirilmektedir. Aydın il müftülüğü ve vakıf şubemiz kendi binasında hizmet vermektedir. İlçelerde ise; Bozdoğan ve Karacasu ilçelerinde müftülük sitesi, camii, Kur'an kursu inşaatları bitmiş olup, kendi binalarında hizmet vermektedirler. Ayrıca, Çine, Kuyucak, Sultanhisar ilçelerinde müftülük sitesi, Kur'an kursu ve camii inşaatları da tüm hızıyla devam etmektedir.

Buharkent, Germencik, Köşk, Söke, Didim ilçeleri de Müftülük ve Vakıf hizmetlerine kendi binalarında, İncirliova, Karpuzlu, Koçarlı, Kuşadası, Nazilli, Yenipazar ilçeleri de Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya hazineye ait çeşitli binalarda hizmetlerine devam etmektedirler.

Aydın'da son iki yıl içinde 5 adet Kur'an kursu açılmış olup, toplamda halen 19 adet Kur'an kursu hizmet vermektedir.

Kız çocukları okulsuz kalmasın kampanyasında 2007-2008 eğitim ve öğretim yılında kız çocuklarına yönelik Vakfımız ve din görevlilerimiz tarafından maddi destek sağlanmış olup yine 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında da maddi destekte bulunulmaktadır.

Aydın ilinde fakir ve yoksul vatandaşlara il ve ilçe şubelerimizin gücü ve imkanları nispetinde ayni ve nakdi yardımlarda bulunmakta olup, bu konudaki çalışmalar devam etmektedir.

1989 yalından itibaren, bir gelenek halinde kutlanan Kutlu Doğum Haftası çerçevesinde, Aydın ili ve ilçe şubeleri tarafından konferans, panel ve sempozyumlar düzenlenmekte, kan bağışı kampanyaları gerçekleştirilmekte, huzurevi, yetiştirme yurtları, düşkünler evi ziyaretleri yapılmaktadır. Ayrıca, cami ve Kur'an kurslarımızda lokma, aşure, keşkek, tavuklu pilav gibi ikramlarda bulunulmaktadır.

Hıdır BAYRAK
Aydın İl Müftüsü
TDV Şube Yönetim Kurulu Başkanı

1954 yılında Çanakkale İli Bayramiç İlçesi Muratlar Köyü'nde dünyaya geldi. İlkokulu ve hıfzını kendi köyünde bitirdi. 1976-1977 eğitim ve öğretim yılında İstanbul İmam Hatip Lisesinden mezun oldu. Özel hocalardan Kur'an-ı Kerim ve Arapça dersleri aldı. 1982 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü tefsir ve hadis bölümünden mezun oldu. 1985 yılında vatani görevini asteğmen olarak tamamladı. 1989 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı İstanbul Haseki Eğitim Merkezinde Müftüler ve Vaizler 5. Dönem İhtisas Kursu'nu başarıyla bitirdi.

1977 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilatında göreve başlayan Hıdır Bayrak, çeşitli müftülüklerde Kur'an kursu öğreticiliği ve imamhatiplik yaptıktan sonra, Kayseri İli Sarız, Balıkesir İli Kepsut ve Bandırma ilçe müftülükleri ile, Balıkesir İl Müftü Yardımcılığı görevlerinde bulundu.

Bandırma İlçe Müftüsü iken 09.03.2005 tarihinde Şanlıurfa İl Müftülüğüne İl Müftüsü olarak atandı.

09.05.2007 tarihinden itibaren Aydın İl Müftülüğü görevine atanan Hıdır Bayrak, evli ve 3 çocuk babası olup, halen bu görevine devam etmektedir. TDV

TDV **29 Mayıs Hastanesi**'nin kuruluşu, hizmetleri ve geleceğe yönelik planları hakkında bilgi almak amacıyla TDV 29 Mayıs Hastaneleri Sağlık Koordinatörü **Prof. Dr. Arif Özdemir** ile bir röportaj yaptık. Kendisine; sunulan hizmetler, hastaneden kimlerin faydalandığı ve kalite yönetimi hakkında sorular yönelttik.

Prof. Dr.
Arif ÖZDEMİR

Sayın Özdemir, İlk olarak Türkiye Diyanet Vakfı ile sağlık serüveninizin nasıl başladığı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Türkiye Diyanet Vakfı, Türk Vakıf anlayışının mihenk taşlarındandır. İnsanlığa hizmet felsefesi ile yola çıkan bu vakıf, kuruluş amacına uygun olarak Türkiye'de dinî hizmet verilmesine yardımcı olmanın, eğitim ve kültürel alandaki çalışmalarının yanı sıra sağlık hizmeti de vermektedir. Bu husus vakıf senedinde yer almaktadır. Bu amaçla; toplumumuzun ekonomik gücünü de göz önünde bulundurarak, kaliteli sağlık hizmetini sunmak için 1997 yılında vakıf mütevelli Heyeti karar almış ilk kez 2 Şubat 1998'de İlker'deki hastane ile sağlık alanındaki hizmetlerine başlamıştır. 1998 yılında başladığımız hizmetimize şu anda modern teknoloji ile donatılmış, ulusal ve uluslararası belgeler ile kalitesini kanıtlamış İstanbul ve Ankara'da kurulu iki hastane ile devam etmekteyiz.

Ankara sağlık sektörünün en iyilerinden olarak, başarınızın bir ekip işi olduğunun farkındayız. Bu ekipten bize biraz bahsedebilir misiniz?

29 Mayıs 2007 tarihinde faaliyete başlayan Ankara hastanemizin kuruluş aşamasından itibaren her aşamasında titizlik ile çalıştık. Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin oluşturduğu ekip; tüm tıbbi ve idari kadronun mülakatında bizzat bulundu. Hastanemiz şu anda 160 yardımcı sağlık personeli, 38 tam zamanlı uzman hekim, 17 yarı

zamanlı uzman hekim, 36 konsültan hekim ve her bölümde akademik ünvanı bulunan bir bölüm başkanı ile tüm branşlarda hizmet veren bir kuruluştur. 29 Mayıs ailesi olarak en büyük hedefimiz verilen doğru ve etkili hizmetle hasta memnuniyetini sağlamak için ülkemiz sağlık sistemindeki en saygın hekimlerin hastanemizde yüksek kalite standartlarında çalışmasını, ameliyatlarını gerçekleştirmesini sağlamanın kıvancı ve haklı gururu içindeyiz.

Bir üniversite veya araştırma hastanesinde gerçekleştirilebilecek ileri teknoloji, tıbbi bilgi ve tecrübeye dayalı tüm sağlık hizmetlerini toplumumuza sunuyorsunuz. Bu başarınızın alt yapısını okurlarımıza anlatabilir misiniz?

Öncelikle uluslararası standartlarda sağlık hizmeti vermek amacıyla planlanan ve inşa edilen hastanemizde her türlü ileri teknolojiyle, hasta odaklı düşünmeyi benimsemiş kalifiye insan kaynağımızla hastalarımızın sağlığı için en iyisini hedefledik. Başarımızın temelini oluşturan yüksek teknolojiyi üç ana başlık altında toplayabiliriz. Fiziki alt yapımız, bilgi işlem sistemimiz ve en önemlisi sağlık hizmetlerinde gelişmiş teknoloji kullanımı; bunları biraz açmak gerekir ise;

Öncelikle fiziki koşullarımızdan kısaca söz edelim; İki blok olarak inşa edilen hastanemizde toplam kapalı alan, 13.097 m²'dir. Akıllı bina teknolojisi kullanılan hastanemiz, deprem, yangın vb. doğal afetler ve beklenmeyen tüm felaketler karşısında ulusal ve uluslararası tüm standartlara uygun biçimde inşa edilmiştir. Hastane içindeki tıbbi materyal ve belgelerin transferi Pnömatik Tüp Transfer Sistemi adı verilen bir sistem kullanılarak yapılmaktadır. 100 yatak kapasiteli hastanemizde tüm odalar, hasta ve refakatçisinin ihtiyaç ve beklentileri düşünülerek, teknolojik tabanlı sistemlerin konforunda kişiye özel olarak düzenlenmiştir. Hastanemizde hijyenik şartların sağlanmasına önem verilmiş ve bu amaçla fotoselli çöp kutuları, musluklar v.b. kişisel hijyeni en üst noktada sağlamaya yardımcı cihazlar kullanılmıştır. Tüm odalardaki elektronik kumandalı hasta yatakları, LCD televizyonları, elektronik kontrol merkezli klimaları, otomatik telefon sistemleri ile hem hastalara, hem de refakatçilerine ev konforu sunulmuştur. Genel kullanım alanlarında da hasta ve yakınlarının ihtiyaç, beklenti ve hakları göz önünde bulundurularak ferah, işlevsel ve konforlu bir yapı sunulmaya çalışılmıştır.

Bilgi işlem sistemimizin özellikleri: Hastaya ait tüm kayıtlar ve muayene bulguları bilgisayar ortamında takip edilmekte ve diğer sağlık kurumları ile de güvenli bir şekilde online olarak paylaşılabilmektedir. Tüm hastalarımıza misafirimiz olduğu süre boyunca, işlerini takip edebilmeleri ve yakınlarıyla iletişimlerini devam ettirmeleri amacıyla taşınabilir bilgisayar tahsisi yapılmaktadır. Ülkemizde yapılmaya çalışılan sağlık.net uygulaması 2 senedir hastanemizde uygulanmakta olup, tıbbi arşiv ilgili hekimlerle paylaşılmaktadır. Gerek hasta monitörizasyonu, gerekse tahlil-tetkik sonuçları hastalarımızın kendi hekimlerince 24 saat kesintisiz olarak hastane içi ve dışından takip edilebilmektedir. Tüm cerrahi ve girişimsel işlemler sanal ortamda canlı olarak paylaşılabilmektedir. Anlaşmalarımızın müsaade ettiği ölçüde hastalarımızın her türlü işlemi bilgisayarlar üzerinden yapılıp, gereksiz zaman ve kağıt israfı önlendiği gibi, gereksiz bürokratik işlemler de ortadan kaldırılmıştır. Radyoloji bölümünde kullanılan PACS sistemi ile hastaların radyolojik görüntülerinin hastane içinde

dolaşımı sağlanmaktadır. Bu yolla hem sonuçlara erişim kolaylaşmakta, hem de çevre kirliliğinin önlenmesine çalışılmaktadır.

En çok üzerinde durduğumuz konu olan sağlık hizmetlerinde gelişmiş teknolojik cihaz kullanımı amacıyla ekip olarak büyük çabalar sarf ettik. Türkiye Diyanet Vakfı ile toplumumuza en yüksek teknolojiyi en uygun fiyata sunmayı başardığımızı düşünüyoruz. Bunlardan kısaca bahsedersek günümüzün en yüksek radyoloji cihazları ile donattığımız radyoloji ünitemizde; 1,5 tesla Manyetik Rezonans GE HDX, 64 kesit Bilgisayarlı Tomografi, dijital anjiyo, sadece Avrupa'nın iki ülkesinde ve ülkemizde sadece TDV 29 Mayıs Hastanesi'nde bulunmaktadır. Kullanılan gelişmiş teknoloji ile hizmet kalitesi artmakta, tanı koyma hızlanmakta, hastalarımızın bekleme süresi kısalmakta, tetkik ve girişimler de kolayca yapılabilmektedir. Ayrıca son teknoloji ile donatılmış 5 ameliyat odamız bulunmaktadır. Bu odalardan 3 tanesi ameliyatlarda enfeksiyon riskini en az seviyeye düşürmek için laminar flow hijyenik havalandırma sistemi ile temizlenmektedir. Ameliyathane içinde ultrason, skopi ve gelişmiş mikroskoplarımız bulunmaktadır. Yapılmakta olan ameliyat dinlenme odasında seyredilebilmekte, hasta tetkikleri her ameliyat odasında bulunan plazma televizyonlardan görülebilmektedir. Ameliyat sonrası hasta bakımı yaş ve disiplinlere göre ayrılmış üç ayrı yoğun bakım ünitesinde gerçekleştirilmektedir. Her türlü girişimsel radyoloji işleminin yapılabildiği anjiyo ünitesi de ameliyathane içinde bulunmaktadır. Bunlara ek olarak Gastroenteroloji bölümümüzde çocuk ve erişkin gastroentestinal işlemlerinin hepsi yapılabilmektedir.

Hastanenizden kimler yararlanabilmektedir?

Hastanelerimizin Sosyal Güvenlik Kurumu (SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı) ile anlaşması vardır, bunun dışında yut içi ve yurt dışı özel sağlık sigortasına sahip kişilerde hastanemizden hizmet alabilmektedir. Hastanemize başvuran hastalarımızın işlemleri hasta danışmanlarımız tarafından sadece T.C. kimlik numarası kullanılarak en kısa sürede tamamlanmakta ve 24 saat kesintisiz hizmet verilmektedir.

JCI Akreditasyon belgesini aldığınız, öncelikle tebrik ederiz. Okurlarımızı bu belgesinin içeriği, sağlık sektöründeki önemi, hastalarınıza getireceği faydalar açısından bir değerlendirme yapabilir misiniz?

Akredite olan bir hastane olmayı tercih ettik; çünkü akreditasyon; tüm hastane ve polikliniklerde ortak bir dil oluşturur, sağlık hizmetleri, uygun fiziksel ortamlarda sunulur ve sürekliliği sağlanır, hasta ve çalışan güvenliği anlayışı artar, ortaya çıkabilecek tıbbi hatalar azalır, böylece tedavinin başarısı artar, ekip çalışması güçlendirilir, tıbbi kayıtlara önem verilir, hastanın tedavisinin sürekliliği ve doğruluğu

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

ÖZEL 29 MAYIS® HASTANESİ

HEDEFİMİZ

"SAĞLIĞINIZ İÇİN EN İYİSİ"

Çağdaş sağlık hizmeti ve hastane işletmeciliğinin en önemli göstergesi olan 'Joint Commission International'* (JCI) belgesi Ankara hastanemize verilmiştir. 29 Mayıs 2007'den bu güne sağlığınız için en iyisini hedefleyen kurumumuz; 8 Aralık 2007 tarihinde ISO:9001, 14 Ağustos 2009 tarihinde Joint Commission International* (JCI) akreditasyon belgesini almaya hak kazanmıştır.

Bu mutlu haberi sizlerle paylaşmanın gururunu yaşıyoruz.

Aydınlar Mah. Dikmen Caddesi, No:312 06460 Çankaya - ANKARA
Tel: (0312) 593 29 29 Faks: (0312) 593 29 98
www.29mayis.com.tr

*Joint Commission International (JCI) Sağlık Kuruluşları Uluslararası Kalite Belgesi.

sağlanır. Türkiye Diyanet Vakfı Özel 29 Mayıs Hastanesi olarak az önce bahsettiğimiz standartları iki yıl gibi çok kısa bir sürede sağlayarak JCI Akreditasyon belgesini almayı başardık.

Tüm bu standartları sağlamada sadece tıbbi alanda iyi olmak yeterli olmamaktadır. Aynı zamanda, tüm süreçlerin planlanması ve iyi bir yönetim yapısı oluşturulması şarttır. 29 Mayıs Hastanesi olarak; saygınlığın ve prestijin bir ölçüsü olarak kullanılan JCI Akreditasyonu alma düşüncesi, hastanenin ilk hasta kabul tarihi olan Haziran 2007'den de öncesine dayanır. Daha inşaat çalışmaları sürerken kurucu ekipte bu düşünce doğdu ve akreditasyon ile ilgili çalışmalara başlandı. Fiziksel düzenlemeler, personel alımı ve yapılanma da bu paralelde yapıldı. Hastanenin açılışının 8. ayında ISO 9001: 2000 Kalite Yönetim Sistemi belgesi alındı ve akreditasyon çalışmalarına hız verildi. ISO 9001:2000 ile Akreditasyon kriterlerinin birbirine entegrasyonu yapılarak 13 Ağustos 2009 tarihinde JCI Akreditasyon belgesi alınmıştır.

Son olarak okurlarımıza mesajınız nedir?

Bu soruya cevabım şöyle özetlenebilir; 29 Mayıs Sağlık Kurumları bilimsel ve evrensel değerler ışığında sağlık hizmeti sunmayı amaçlar. Bu süreçte çalışanların yenilikçi ve yaratıcı düşünceleri işbirliği ve dayanışmaları ile şeffaflık içeren katılımcı anlayışlara çevre ve insan sağlığında en iyiye ulaşmayı hedefler. Uzun dönemli hedefimiz sürekli gelişim anlayışı ile bilimsel ve teknolojik yenilikler doğrultusunda çevre, insan ve toplum sağlığında en iyiye ulaşmayı hedefleyen evrensel düzeyde bilgi ve ileri teknoloji üretebilen bir sağlık kurumu olmaktır.

Domuz Gribi Doğrular ve Yanlışlar

TDV Özel 29 Mayıs Hastanesi'nde geleneksel 29 Mayıs Söyleşi Günleri kapsamında "Domuz Gribi Doğrular Yanlışlar" konulu eğitim semineri düzenlendi. Her ayın 29'unda düzenlenen 29 Mayıs Söyleşi günlerinin bu ayki konusu **"Domuz Gribi: Doğrular Yanlışlar"** olarak belirlendi. Çocuk Sağlığı ve Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı Doç Dr. Ateş Kara'nın sunduğu tebliğde; tüm hastane personeline domuz gribi ile ilgili detaylı bilgi verildi. 29 Mayıs Hastanesi doktorlarının da katılımı ile hastalığın tarihçesi, salgına ait çeşitli istatistikler, aşı çeşitleri, aşılanmanın yararları ve olası risklerinin de tartışıldığı eğitim, tüm hastane çalışanları için son derece aydınlatıcı oldu. Doç. Dr. Ateş Kara'nın verdiği bilgiler ışığında hastalığı geçirmemiş bulunan sağlık personelinin, kronik rahatsızlığı olan kişilerin ve gebelerin aşılanmasının büyük ölçüde yarar sağlayacağı belirtildi.

Eğitimin sonunda TDV 29 Mayıs Hastaneleri Sağlık Koordinatörü Prof. Dr. Arif Özdemir tarafından Doç. Dr. Ateş Kara' ya bir teşekkür plaketi verildi. Prof. Dr. Arif Özdemir, halkın katılımına da açık olarak düzenlenen bu tür eğitimlere hız verileceğini ve her ay 29 Mayıs Söyleşi Günleri düzenleneceğini belirtti. TDV

Bir İslam Sosyal Güvenlik Kurumu Olarak Vakıf

Dr. Mustafa Hizmetli

Yazar Hakkında: 1964 yılında Sivas'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimimi Sivas'ta tamamladıktan sonra Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesini Sinema Televizyon bölümünü bitirdi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde İslam Tarihi alanında doktora yaptı.

Geçen yazımızda İslam'da sosyal güvenlik kavramı ile ilgili genel bir giriş yapmış ve Müslümanların *"komşusu aç iken tok yatan bizden değildir"* prensibinden yola çıkarak *"kendilerine rızık olarak verilenlerden infak etme"* emri doğrultusunda çeşitli araçlarla halka hizmet ettiklerinden söz etmiştik. Bu yazımızda *"halka hizmeti hakk'a hizmet"* bilen bir anlayışla yapılan bu faaliyetlerden biri olan vakıf kurumundan söz edeceğiz.

Vakıf kelimesi Arapça'da durdurmak, alıkoymak anlamındadır. Terim olarak VIII. yüzyıl ortalarından XIX. yüzyıl sonlarına kadar olan devrede İslam ülkelerinin sosyal ve ekonomik hayatında önemli rol oynayan dinî bir sosyal kurumun adıdır.

Vakıf hukuki bir akit olup, bununla bir kimse Allah'a yakın olma amacıyla taşınır veya taşınmaz mal veya mallarını dinî, hayrî veya sosyal bir gayeye ebedi olarak tahsis eder. Bu gayenin derhal ve mutlak bir şekilde gerçekleşmesi gerekli değildir. Bu sebeple vakfı üç kısma ayırmak mümkündür:

1. Gelirin tamamının mutlak bir tarzda doğrudan doğruya nihai gayeye gittiği hayrî vakıf,
2. Bütün gelirin asıl gayeye ulaşmadan önce vâkıf tarafından tayin edilen ve genellikle vâkıfın ailesine mensup kimselerin elinde kaldığı ehlî vakıf,
3. Gelirin değişik tarzlarda vâkıf ve ailesiyle dinî, hayrî, sosyal kurumlar arasında paylaşıldığı yarı ailevî vakıf.

Son iki halde faydalanma hakkına sahip kimselerin nesli tükendiğinde ehlî ve yarı ailevî vakıf hayrî vakıf haline gelmektedir.

Vakfı yapana vâkıf denir. Vâkıfın vakfettiği malın mülkiyetine ve vakıf yapma yetkisine sahip (ehil), hür, akıllı ve ergin olması, borç veya aşırı müsriflikten dolayı malını kullanmaktan alıkonulmamış bulunması gerekir.

Birkaç safhadan geçtikten sonra hükmi şahsiyet ve hukuki statü kazanan vakfın konumunu belirleyen belgeye vakfiye denmektedir. Vakıf tescilinden sonra kurucusu dahil herkesi bağlayan hukuki bir akid olup, bu akide bulunması gereken temel kuralların yer aldığı ve hakimin kararıyla hüküm ifade eden belgeye ise vakfiye denmektedir.

Vakfiyeler ait oldukları toplumun sosyal ve kültürel yapısı ile değer hükümlerini ifade eden çok önemli belgelerdir. Türk milletinin estetik zevkleri, kabiliyetleri ve sanat anlayışı sayıları 35.000'leri aşan vakfiyelerde bulunmaktadır. Vakfiyelerin en sonunda yer alan vakfiye şartlarını sonsuza kadar aynen uygulayacaklara vâkıfın (vakfı kuranın) duası, aksine davranacaklara bedduası yer alır. Bu beddualardan en serti Kanunî (1520-1566)'nin vakfiyesinde yer alan beddualardır. Kanunî vakfiyesinde şunları söylemektedir: ***"bunu herkes böyle bilmelidir ki, … inananlardan hiçbir kimseye, kararlaştırılıp yazıldığı şekilde kat'ileştikten sonra artık bu vakfı bozup değiştirmek helal değildir. Tahvil ve tağyirine yeltenen ve sırf kendi tezviri ile iptaline çalışan kimsenin Allah eğrisini, doğrusunu, farz ve nafile ibadetlerini kabul etmesin. Amellerini hüsrana, kendilerini halce ve malca kötülüğe uğrayanlar zümresine katsın. Allah'ın meleklerin ve insanların laneti onun üzerine yağsın. Yeri cehennem olsun."***

Vakfın menşei İslam prensiplerine dayandırılmakta ve Kur'an'dan ve Peygamberin hadislerinden deliller getirilerek bir İslam kurumu olduğu savunulmaktadır. Vakfa delil gösterilen ayet şudur: ***"Sevdiğiniz şeylerden Allah için harcamadıkça tam hayra erişemezsiniz"*** **(Al-i İmran, 3/92).** Peygamber ve Ömer, Ali gibi sahabilerin vakıf yaptığı belirtilerek, vakfın İslami bir uygulama olduğu vurgulanmaktadır. Vakfın menşeini çeşitli kültürlere dayandıran görüşler bulunmakla birlikte önemli olan ortaya çıkışını ve devamlılığını sağlayan sebepleri belirlemek olsa gerektir.

İlk dönemden itibaren İslam toplumunun yapısında meydana gelen siyasi ve sosyal değişmeler sonucunda İslam devletinin halka karşı zorunlu görevlerini ihmali sebebiyle bir takım ekonomik ve sosyal ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır. Yeni fetihler sayesinde zenginleşen Müslümanların, bir takım ruhi ve dinî arzularını çağdaş ve daha önceki yabancı kültürlerin benzer kurumlarının bazı unsurlarını İslami prensiplerle birleştirerek oluşturdukları vakıf kurumu yoluyla tatmine çalışmaları gibi etkenler, İslam vakıf kurumunun ortaya çıkış ve şekillenmesinde önemli rol oynamıştır.

Bir kurum oluştuğu muhitin dışına taştığında varlığını sürdürebiliyorsa, bundan kendisini destekleyen başka unsurların da varlığı söz konusudur. Mesela, bedava yemek dağıtılan imaret vakıflarının Türkler'de çok yaygın olmasını, Türkler'deki şölen adetinin devamı olarak değerlendirmek mümkündür. Aynı kurum, farklı toplumlarda farklı gayeler için kullanılabilmektedir. Mesela Araplar bu kurumu eski adetleri gereği kızları mirastan mahrum etmek için kullanabilirken, Türkler bu kurumdan, yine kendi ananeleri gereğince, mirası kız ve erkek çocuklar arasında eşit taksim için faydalanmışlardır. Bütün bunlar vakfın varlık ve sürekliliğini birkaç sebebe bağlamanın mümkün olmadığını göstermektedir.

Vakıflar faydalanma bakımından ikiye ayrılır. İlki bizzat kendisinden yararlanılan vakıflardır ki bunlara hayrî kurumlar denilir. Mabetler, medreseler, mektepler, imaretler, zaviyeler, kütüphaneler, misafirhaneler, köprüler, hastaneler, çeşmeler, sebiller, makbereler bu hayır kurumlarını oluşturur. İkincisi bunların sürekli ve düzenli işlemesini sağlayan bina, arazi, nakit para vs. gelir kaynaklarının oluşturduğu vakıflardır.

Peygamber döneminden itibaren varlığından söz edilebilen vakıf kurumları kargaşa dönemlerinde

azalmakla beraber, Büyük Selçuklular döneminden itibaren hız kazanmış ve Osmanlılarda büyük gelişme göstermiştir. Ömer Lütfi Barkan'ın XVI. Yüzyıl Osmanlı tahrirleri üzerinde yaptığı araştırmaya göre, Anadolu eyaletinden sağlanan yıllık gelerin %17 si vakıfların elindedir. Aynı araştırmaya göre, 1540 yılında sadece Anadolu Eyaleti'nde; 45 imaret, 342 cami, 1.055 mescit, 110 medrese, 626 zaviye ve hankâh, 154 muallimhane, 1 kalenderhane, 1 mevlevihane, 2 darulhuffaz, 75 büyük han ve kervansaray vakıf olarak işletilmekteydi.

XVIII. asır vakıfları arasından ihtimali sondaj metoduyla seçilen 330 vakfiye üzerinde yapılan ve genelleştirilen bir araştırmaya göre, vakıfların söz konusu asırda genel bütçe içindeki payı %26,80'dir. Aynı araştırmaya göre bugünkü Türkiye sınırları içinde kurulan ve vakfiyeleri Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde bulunan 6.000 vakıftan vakfiyeleri analiz edilen 330'u şu hizmetlere ayrılmıştır: 60 cami, 7 mescid, 49 mektep, 36 medrese, 3 darulhadis, 3 darulkurra, 26 tekke, zaviye ve hankâh, 13 kütüphane, 8 imaret, 1 fener, 1 kale, 1 iskele, 6 köprü, 4 köy odası, 1 lonca odası, 16 sebil, 94 çeşme, 6 su kuyusu, 1 buzhane, 1 abdesthane ve 4 umumi hela.

Osmanlı döneminin sonlarında devlet hizmetlerinde çalışan personelin %12'sinin, cumhuriyetin ilk yıllarında %15'inin vakıflardan aylık aldığı; 1990'lara gelindiğinde ise vakıfların istihdamdaki payının %1'lere düştüğü belirtilmektedir.

Maddî bir karşılık beklemeden başkalarına yardım etmek gibi yüce bir düşüncenin eseri olan vakıf, yüzyıllardan beri İslâm ülkelerinde büyük bir önem kazanmış, sosyal ve ekonomik hayat üzerinde derin etkiler yapmış dinî ve hukukî bir kurumdur. İnsan fıtratında mevcut olan yardımlaşma hissi, kuşkusuz insanlık tarihi kadar eskidir. Bu his, dinî emir ve hükümlerle birleşince daha da bir kuvvet kazanır. İslâm ülkelerinde vakıfların, yüzyıllarca büyük bir işlev görmesinin, Müslümanların birbiriyle yarışırcasına vakıf eserler kurmasının sebebini bu dinî histe aramak gerekir.

Vakıfların dinî bir nitelikte olması İslam âleminde onların devamlılığını sağlamıştır. Dinî inanç ve kaygıların güçlü olduğu kurumlar olan vakıflar siyasi çalkantıların ve idari istikrarsızlıkların dışında kalarak, Müslüman toplum hayatında istikrar ve devamlılığın sembolü olmuşlardır. Vakfedilen taşınmazlar herhangi bir sebeple müsadere edilemeyeceği, kullanım alanı değiştirilemeyeceği ve vakfiyedeki esaslara aykırı davranmadıkça mütevellileri değiştirilemeyeceği için bu kurumlar siyasi ve idari müdahalenin dışında kalıyorlardı. Bu durum aynı zamanda zengin veya nüfuzlu kimseler için torunlarının geleceğini müsadere kaygısı duymadan adlarına vakıflar kurarak güvenceye almanın bir yolu da olmuştur.

İnsanları vakıf kurmaya yönelten faktörleri toplumun beklentileri, elde edilen servetin müsadere veya miras yoluyla bölünüp parçalanmadan emin bir şekilde evladına intikal ettirme düşüncesi şeklinde özetlemek mümkündür.

İslâm dünyasında önemli bir sosyal güvenlik kurumu olarak vakıfların oynadığı büyük rolü, geçmiş hayatımızın bütününü kapsadığını gösteren şu ifade ne güzel anlatmaktadır:

"Osmanlı İmparatorluğu devrinde pek büyük bir inkişafa mazhar olan vakıflar sayesinde bir adam; vakıf bir evde doğar, vakıf bir beşikte uyur, vakıf mallardan yer ve içer, vakıf kitaplardan okur, vakıf bir mektepte hocalık eder; vakıf idaresinden ücretini alır ve öldüğü zaman vakıf bir tabuta konur ve vakıf bir mezarlığa gömülürdü. Bu suretle beşeri hayatın bütün icaplarını ve ihtiyaçlarını vakıf mallarla temine pekala imkan vardı."

Kaynaklar:

Bahaeddin Yediyıldız, **"Vakıf"**, MEB İslam Ansiklopedisi, XIII, İstanbul 1986, s.153-172.
Mehmet Şeker, **İslam'da Sosyal Dayanışma Müesseseleri**, Ankara 1991.
Nazif Öztürk, **Türk Yenileşme Tarihi Çerçevesinde Vakıf Müessesesi**, Ankara 1995.
Ziya Kazıcı, **Vakıflar**, İstanbul 1985.

TDV

Hattat
Hasan Çelebi

Hat sanatı; Arap harfleri çevresinde oluşmuş güzel yazı sanatıdır. Yazı sanatının İslam kaynaklarında en özlü tarifi ***"Hat, cismani aletlerle meydan getirilen ruhani bir hendesedir."*** cümlesiyle yapılmıştır. Türkler hat sanatıyla Anadolu'ya geldikten sonra ilgilenmeye başladılar ve bu alanda en parlak dönemlerini de Osmanlılar zamanında yaşadılar. Osmanlılar döneminde bir çok hat sanatçısı yetişerek çok güzel şaheserleri günümüze kadar ulaşmıştır. Günümüzde de hat sanatına ilgi duyan, bu sanatı yaşatma gayreti içerisinde bulunan ve bu işe ömür veren hattatlarımız mevcuttur.

Biz de yaşayan hattatlarımızdan, hat sanatının duayeni Hattat Hasan Çelebi ile hat sanatı üzerini bir sohbet yaptık. Kendisiyle; hat sanatına nasıl başladığını, hattın özelliklerini ve geleceğini konuştuk.

Hat sanatıyla tanışmanız, bu sanatla ilginiz ne zaman ve nasıl başladı?

Hat sanatına karşı olan sevgimin, ilgimin çok küçük yaşlarda bende mevcut olduğunu sonradan hissediyorum. Hat sanatıyla giderek tanışmam, 1964; Hamit Bey'le tanışmamla o işe başlamış oldum. Bu kadar senelik hayatta beni sürükleyen bir sevginin olduğunun farkındaydım ama bu beni nereye götürecek, ne yapacak onu keşfedemiyordum. Ama yazılara karşı, kaleme kâğıda karşı olan aşırı derecedeki isteğim… O günlerde tanımadığım için bilemiyorum ne olacağını, fakat tanıdığım zaman anladım ki hastalık buymuş ve çaresi de kalem ile mürekkepmiş.

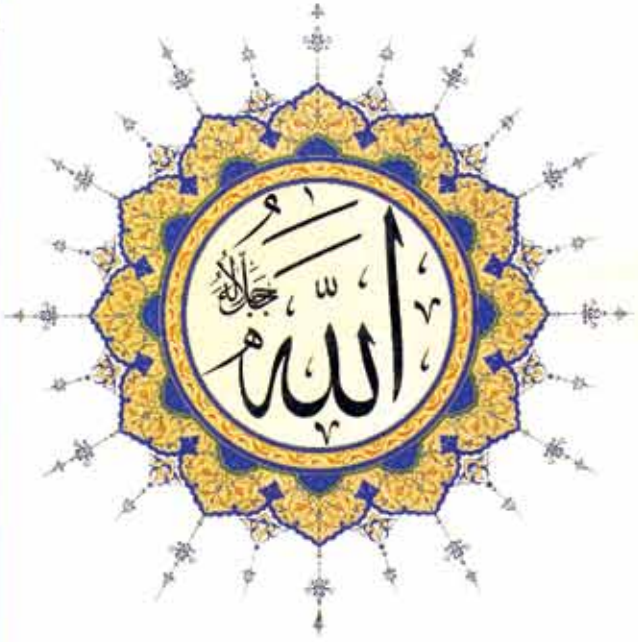

Hocam bir hattat olarak hat sanatını nasıl tarif ediyorsunuz?

İnsan, herhangi bir işi severse o iş ona kolay gelir. Bu bakımdan da onun tanıtılması da onun için zordur, nasıl tanıtayım ben bu hat sanatını?

İnsan sevdiği bir şeyi ifade edemez.

Evet, hatasını da göremezsin, sevdiğinin kusurunu aramazsın, göremezsin; bunlar da vardır…

Fakat hat sanatı, insanın içini rahatlatan ve kendisinde hakikaten ibadet ruhu olan bir sanat. Zaten ecdat da buna öyle diyor: Bu ruhi bir hendesedir. Bunun devamı İslâm'ın devamına, güzel olması da çok yazmaya bağlıdır. Böyle tarif etmişlerdir ve bu sözün Hazret-i Ali'ye ait olduğunu söyleyenler vardır ama tabii bunu tahkikat yapıp da nereden, kimden neşet ettiğini aramaya vaktim olmadı, buna imkânım da yok. Fakat, öteden beri bütün esatı zani kiram, bunu böyle söyleyegelmişlerdir, bunu biliyoruz. Bundan dolayı da bu hakikaten ruhi bir hendese.

İnsan huzurlu bir ortamda yani hat yazmaya müsait bir ortamda oturup da yazı yazmaya koyulursa, kendini çekip oraya getirebilirse huzur bulur, kıraat eder, yapmış olduğu işten dolayı da indi nahiteme cür olur, çünkü yaptığı hizmet İslâm hizmetidir.

Hat öğrenmeye kaç yaşında başlamak uygundur? Hattat olmak için ortalama kaç sene eğitim görmek gerekir?

Bu bir sorunun içinde iki soru. Bunların birincisini cevaplandırmak kolay da, ikincisini cevaplandırmak zor. Hat sanatına başlangıç tarihi 15 yaşın altında olmamalıdır, hani en az 15 yaş olmalıdır.

Tabiî bu günümüz için, geçmişte, yazıyla beraber başlamış…

Başlıyor ama istisnalar kaideyi bozmuyor, Rakım'ın erken yaşta icazet aldığını biliyoruz. Onun dışında pek fazla erken yaşta hattatlardan icazet alanı veya piyasaya çıkmış olanı hiç hatırlamıyoruz. Ama Rakım 12 yaşında icazet almış.

Günümüzde heves edenler çok ama daha henüz çocukluk bitmeden bu ciddî sanata başlamak, biraz işi tavsama olur. O bakımdan 15 yaşını geçmeli.

"Kaç sene çalışmak lazım?"a gelince: Üstatların, ecdadın vermiş olduğu ölçü üç senede ancak kemal buluyor, ondan evveli de artık kişinin çalışmasına bağlı. İcazet alanlardan yola çıkarsak eğer, iyi çalışan, mevcut yurt içinde iyi çalışanlardan sekiz seneden evvel icazet alana pek ulaşamadım. Dışarıda alanlar on seneyi geçiyor, mektupla çalışanlar on seneyi geçiyor. Onun için de bunu öğrenme, nereden baksan yine bir iki fakülte bitirme müddeti kadardır.

Peki hocam, geçmişten günümüze hat sanatını kısaca özetlemenizi isteyebilir miyiz?

Hat sanatını öteden beri özetlemek icap ederse, tarihini gözden geçirmek gerekir. İslâm öncesinde yoktu. İslâm öncesinde olan hatlara biz hat demiyoruz ama İslâm'la, bu İslâm hizmetinde olduğu için bunu kastederek, bundan başlıyoruz. İslâm'dan başlarsak 1400 sene olmuş, bugün hâlâ ilerleme ihtimali olan bir sanat. Bu arada gelip geçenlerin adedi belli değil. Çünkü Emeviler, Abbasiler, Selçuklular, Osmanlılar, bunların her birisinde binlerce bu işe hizmet eden insan gelmiş geçmiş. Bunların içerisinde ancak nirengi noktası olmuş; bugün ekol diyorlar, ekol olmuş kişileri, mektep, üslup sahibi olanları sayabiliyoruz. Bunları da saydığımız zaman 30'u, 50'yi geçmiyor, yani 1400 senelik bir müddet içerisinde 50'yi geçmiyor. Var binlercesi de, bizim kastettiğimiz manada, yani üslup sahibi olan, hakikaten bunu ileri götürmede çığır açmış olanlar 50'yi geçmiyor.

Hat çeşitleri olarak, tabii, iptidai dönemde, Emeviler döneminde daha ziyade, kufi kullanılmış; Abbasilerde sülüs nesih icadıyla, iptidai de olsa onlarda o devam etmiş. Selçuklular da aynı yolu takip etmişler. Osmanlılara gelince, Osmanlıda bir sıçrama yapıyor, Şeyh Hamdullah'la bir atlama yapıyor. Kaliteli hattatları da o devirde görüyoruz tarihe baktığımız zaman. Şeyh Hamdullah'la başlatırsak, ondan sonraki Rakım'ı, Hafız Osman'ları o dönemde görüyoruz. Ki son asırda biraz daha çoğalmış ekol sahibi olanlar, üslup sahibi olanlar ve güzel yazanlar, arkadaşlarının arasından seviye fark ederek ayrılanlar. Bunları da sayarsak isim olarak: Sami, Şevki, Şefik, Mahmut Celaleddin, Hasan Rıza Kâmil ve son Hamit Bey'i kısaca hatırlatmış olabiliriz.

Hattı güzel yapan esas unsur nedir?

Hattı güzel yapan esas unsur, insanın gönlüdür, sevgisidir. İnsan hattı ibadet aşkıyla yaparsa ve onun güzel olmasını isterse ki İslâm'ın her veçhesi güzeldir, bir İslâm hizmetidir, İslâm hizmetine yakışır bir şekilde yazmaya gayret ederse hattı da güzel olur. Ama bunu illa maişet maksadıyla, nasıl olsa kimse anlamıyor, ben bundan para kazanayım niyetiyle yaparsa, o artık onun…

Eskiye nazaran hat sanatının günümüzdeki durumunu değerlendirir misiniz?

Eskiye nazaran dediklerini, ben çok eskiye, 1928'den evvelsine gitmeyeceğim çünkü o devirle kıyaslayamayız, o devirde yetişmiş olanlarla, fakat ondan sonraki bir dönemde, bir fetret devri geçirdi, mesela 30'lardan itibaren, 1970'lere kadar olan dönemde. Eskiler birer birer tükendi, yeniler de pek fazla heves eden olmadı, çünkü kanunen men edildiği için kimse buna pek iltifat eder olmadı. Bu arada bir fetret devri geçirdi. 80'lerden sonra bu iş yeniden alevlendi ve bugün… Bu 50 yıldan sonra da şimdi gelişmeler gayet iyi, ümitliyiz ve bugünkü yetişenlerin de kanuni mani gelmeden evvelki seviyeye yavaş yavaş yaklaştıklarını görüyorum. Ümit ediyorum, inşallah o devreye ulaşacaktır.

Hocam, hat sanatının Türk tarihi, kültürü ve güzelliklerini yansıtmadaki rolünden bahseder misiniz?

Hat sanatını, şöyle tarif etmek lazım: Bazı kabiliyetler, bazı milletlerin geleneklerinin işaretidir. Bu hat sanatı da Türk

milletine mal olmuş bir şeydir. Asıl itibariyle Araplardan neşet etmiştir, Arap kökenli ama artık İslâm'a mal etmiştir ve onu Osmanlı, Türkler İslâm'a mal etmişlerdir. Arap harfleri diyorlar ama ben bu görüşe katılmıyorum, İslâm harfleri dememiz lazım. Eğer İslâm sanatı olarak düşünürsek buna da en çok hizmet eden Osmanlılar olmuştur. Öbürleri etmemiş midir? Yapmışlardır da kaliteli değildir. Bugün birçok ülkede hat sanatı icra ediliyor ve bunlar son dönemde kifayetsiz olduklarını anladıkları için, bütün bölgelerden, beldelerden gelip; Türkiye'den, İstanbul'dan bu işi öğrenme gayreti içerisindeler. Bu da gösteriyor ki bu iş burada artık noktalanmış gibi ve devam ediyor.

Fakat bunu milletimiz yani milletimiz dediğim zaman da yukarıdaki idaremiz henüz bunun farkında değil, çünkü dışarıya gittiğimiz zaman, ben dışarıdaki birçok seyahatlerimde, sergilerde onu gördüm ki bu eserlerin, bu hat sanatının eserlerinin olduğu nokta, gelen insanların merkezi oluyor, başka sanatlara pek fazla iltifat etmiyorlar ve bu da milletimize ait bir marka aslında ama nasılsa idaremiz buna birazcık üvey evlat muamelesi yapıyorlar.

Eğer bunu hak ettiği yere koyacak olsalar, turizm olarak, ticarî olarak ve memleketin tanıtımı olarak düşünseler, daha güzel olur. Çünkü resimle, vesaireyle milleti tanıtmaya kalkıyorlar. Oysa resim Avrupa'dan bize girmiştir. Avrupa'da resim yaptığın zaman, ondan aldığın malı ona satıyorsun demektir. Ne kadar da iyi yapsan, onun yaptığı daha iyidir. O bakımdan seninkine şöyle bakar. Fakat hat sanatı öyle değil, hat sanatına bugüne kadar Avrupa nüfuz edememiştir çünkü bir ciddiyeti vardır. Tabiî, İslâm'ın olduğu yerde bu neşvünema bulur. Fakat Avrupa'daki birçok sanatsever, İslâm sanatı olmasına rağmen heveslenmiş ama kabiliyetleri olmasına rağmen yapamamışlardır. Sabır işidir, gönül işidir.

Hat sanatının geleceğini nasıl görüyorsunuz ve bu sanatla ilgilenenlere ne gibi tavsiyelerde bulunuyorsunuz?

Her sanatta devam şarttır ve kaliteli olması şarttır. Kaliteli devam ettiği müddetçe mutlaka onu koruyacak, ona sahip çıkacak, onu himaye edecek kişiler bulunur ki bu da kendi kendini idare etmiş olur yani devam eder. Bunda da onu ümit ediyorum. Gelecekte daha iyi olacaktır. Çünkü insanların malî durumları gelişmesi dolayısıyla hat eserlerine daha çok önem veriyorlar.

Dünyanın her tarafı artık herkese açıldı, herkes her tarafa gidebiliyor, gezebiliyor, görebiliyor, görüyorlar. Bilhassa genç nesil, sanat eserlerini daha ayrı bir ciddiyetle tetkik ediyor, onlara o gözle bakıyor. İmkanları da olduğu müddetçe kendi sanatlarını korumak babında daha çok ihtimam gösteriyorlar. Öyle ümit ediyorum ki geleceği bugünden daha iyi olacaktır.

Peki, tavsiyeleriniz?

Tavsiyelerim: Evvela bu sanata gönül verecek olanların, gönül verenlerin iyi bir meşk usulüne, yani tedris usulüne riayet etmeleri, bir üstatla çalışıp öğrenmeleri ve yaptıkları işte kusurlu bir taraf bırakmamaları. Her ne kadar, kimse görmez, benim yaptığıma kim bakar veya kim anlar zihniyetiyle yola çıkılmamalı. Her ne kadar da öyle olsa, bir gün biri gelir, oradaki kusuru görür ve bu milletin malı olduğuna göre hıyanet etmemek lazım, en doğrusunu yapmak lazım.

İdarenin, resmî idarenin yani devletin de bu işe biraz daha sahip çıkmasını ümit ediyor, bekliyoruz. Çünkü bir evvelki sualde cevaplandırdığımız gibi, yurt dışında milletimizi temsil edecek olan en birinci marka budur. Bu sanatla çıkarsak yola, daha çok tanıtırız.

Peki hocam, çok teşekkür ediyoruz, vakit ayırıp bu soruları cevaplandırdığınız için.

Ben teşekkür ederim. TDV

Mevlana Celaleddin-i Rumi

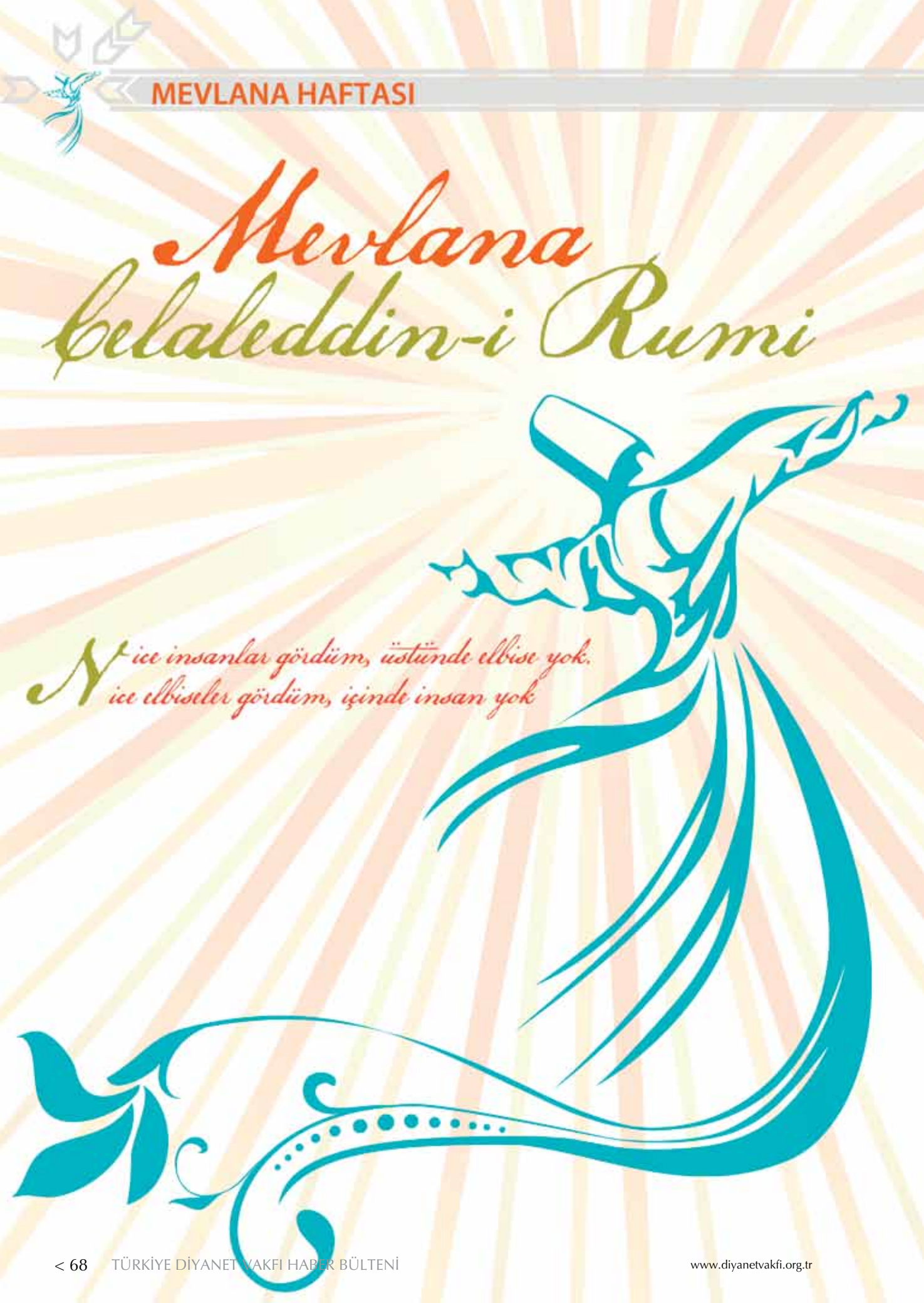

Nice insanlar gördüm, üstünde elbise yok.
Nice elbiseler gördüm, içinde insan yok

Mevlânâ Celâleddîn Rûmî;: -6 Rebiü'l-Evvel 604 (30 Eylül 1207)'de İslâm kültür ve medeniyet tarihinde önemli yere sahip- bugün Afganistan'ın kuzeyinde bir şehir olan Belht'te dünyaya gelmiştir.

Mevlânâ'nın asıl adı Muhammed Celâleddîn'dir. Hudâvendgâr, Mevlânâ, Rûmî lakabları, kendisine sonradan verilmiştir. Hudâvendgâr lakabını, zahirî ve batınî ilimlerdeki saltanatına işaretle babası vermiştir.

Mevlânâ lakabı ise; Konya'da henüz ders vermekle meşgul olduğu, çok genç yaşlarda iken kendisine verilmiş, efendimiz veya hazret manalarına gelen, ilim adamları için bir ünvan gibi kullanılan bu hitap zamanla yalnız ona has ve en meşhur ismi olmuştur.

Rûmî lakabı da, Mevlânâ'nın geçmişte Diyâr-ı Rûm adıyla anılan Anadolu'ya yerleşmesi ve hayatının büyük kısmını Anadolu'nun mümtaz şehri Konya'da geçirmesi hasabiyle kullanılır.

Mevlânâ, hem anne, hem de baba tarafından ilim ve irfanla yücelmiş asil bir aileye mensuptur. Annesi Belh Emiri Rükneddin'in kızı Mümine Hatun'dur. Anne tarafından soyunun Hz. Ali'ye ulaştığı söylenilir. Babannesi Horasan Sultanı Celâleddîn Harezmşah'ın kızı Melike-i Cihan Emutullah Sultan; büyük babası ise soyu Hz. Ebû Bekir'e ulaşan bilgin Ahmet Hatibî oğlu Celâleddîn Hüseyin Hatibî, babası da Muhammed Bahâeddin Veled'dir.

Büyük âlîm ve mutasavvıf Bahâeddin Veled (D. 1148) iki yaşındayken babasını kaybetmiştir. Horasan Sarayı'nda son derece dirayetli ve kültürlü bir hanım olan annesinin terbiyesi ile büyüyen Bahâeddin Veled, bir şehzade olmasına rağmen dünya saltanatına arzu duymamış, kendisini tamamiyle dinî ilimlerin tahsiline vermiştir.

Bahâeddin Veled 1212 ve 1213 tarihinde Belh'den ayrılarak Bağdat, Kûfe yolundan Mekke, dönüşte Şam, Malatya, Erzincan-Akşehir ve nihayet Lârende (Karaman)'ye gelmiştir. Bu uzun yolculuk boyunca vaaz ve dersler vermiş, Şahabeddin Suhreverdi, Fahrîdüddin Attâr, Muhîddin İbnü'-l Arabî gibi âlim ve mutasavvıflarla görüşmüşlerdir. Mevlânâ bu yolculuk başladığında henüz beş yaşındadır.

Mevlânâ 1226'da Karaman'da iken kendileriyle birlikte Belh'ten göç eden Semerkantlı hoca Şerafettîn Lala'nın kızı Gevher Hatun ile evlenir. O sıralarda 18 yaşlarındadır. Bu evlilikten oğulları Sultan Veled ve Alaaddin dünyaya gelirler. Yıllar sonra Gevher Hatun'u kaybeden Mevlânâ, Kerrâ (Kirâ) Hatun ile ikinci evliliğini yapmış ve bu evlilikten de Muzaffereddin ve emir Âlim Çelebi adlı iki oğlu ile Melike Hatun adlı kızı dünyaya gelmiştir. Bahâeddin Veled'in Karaman'da bulunduğunu öğrenen Sultan I. Alaeddin Keykubad O'nu Konya'ya davet eder. 3 Mayıs 1228'de Bahâeddin Veled ailesi ve dostlarıyla birlikte Selçukluların başşehri olan Konya'ya gelir. Bahâeddin Veled 24 Şubat 1231 tarihinde Konya'da vefat eder.

Mevlânâ'nın ilk mürşidi babası Bahâeddin Veled'dir. Mevlânâ daha sonra medreseye girmiş, hadis, fıkıh, tefsir, kelam gibi İslâm bilimleri okumuştur. Belh'te Mevlânâ'nın Lala veya Atabek denilen hocalarından birisi de babasının müritlerinden Seyyid Burhaneddin Muhakkik-i Tirmizi'dir. Bahâ Veled göç ettiği zaman, Seyyid Burhaneddin de Tirmiz'e gitmiştir. Bahâeddin Veled'in ölüm haberini alınca, Seyyid Burhaneddin, Şeyhinin emaneti olan Mevlânâ'yı yalnız bırakmamak amacıyla Konya'ya gelir ve O'nun mânevî terbiyesini üstlenir.

Babasının ölümünden iki yıl sonra (1233) Mevlânâ, Seyid Burhaneddin'le birlikte Halep'e gider. Orada Kemâleddin bin Adîm'den ders alır. Daha sonra Şam'a giden Mevlânâ, burada dört veya yedi yıl kalmış; Muhyiddin İbnü'l-Arabî, Evladüddin-i Kirmânî ve Sadreddin Konevî ile sohbetlerde bulunmuştur.

Şam'dan Konya'ya dönünce Seyid Burhaneddin'in yanında hücreden hiç çıkmadan kırkar günlük üç çile çıkarmış; bu süreyi yalnızca ibadet ve tefekkürle geçiren Mevlânâ, arınmış bir nefis ve ilâhî sırlara açılmış bir gönülle dış dünyaya dönmüştür. Çilenin sonunda Seyyid Burhaneddin: "Haydi yürü de insanların ruhunu taze bir hayat ve ölçülemeyecek bir rahmete boğ, bu suret âleminin ölülerini kendi mânâ ve aşkınla dirilt." sözleriyle Mevlânâ'nın eğitiminin bittiğini, artık irşad ile görevli olduğunu belirtir.

Seyyid Burhaneddin'in ölümünden sonra Mevlânâ bütün zamanını öğrencilerini eğitmek ve müritlerini irşad ile geçirmiştir. 29 Kasım 1244 tarihinde Şemsi Tebrîzî'nin Konya'ya gelip yerleşmesiyle Mevlânâ'nın hayatında büyük değişiklikler olmuştur. Şems ile Mevlânâ arasında çok büyük dostluk meydana gelmiştir. Bu dönemde Mevlânâ okutmak, öğretmek, vaaz etmekten elini eteğini çeker. İki dost başbaşa Cenâb-ı Hakk'ın nurlarına, ilâhi sohbetlere gömülürler. Ancak halk Mevlânâ'nın kendileriyle ilgisini kesmesine tahammül edemez, kıskançlıkla Şems aleyhinde dedikodulara başlarlar. Bu dostluktaki sırrı idrak edemeyenlerin düşmanca davranmaları sonucunda Şems 1246 yılının Mart ayında Konya'dan ayrılır ve Şam'a gider. Bu duruma Mevlânâ çok üzülür, derin ıstıraba gömülür ve bütün dostlarla ilgisini kesip, bir köşeye çekilir. Herkes pişmandır. Bu sırada Mevlânâ'ya Şems'den bir mektup gelir. Mevlânâ sevinçle yeniden semâ etmeye, şiirler yazmaya, dostlarına iltifat etmeye başlar. Mevlânâ Şems'e bir mektup göndererek Şems'i davet eder, Şems'de bu davete icabet eder.

Bu kez Şems'in Konya'ya gelişine herkes sevinir. Sohbet ve muhabbet dolu günler yeniden başlar. Fakat bu huzur ve sevgi dolu günler uzun sürmez. Ham kişiler yeniden kin ve kıskançlığa kapılır; Şems'e düşman olurlar ve 5 Aralık 1247 Mayıs'ında Şems aniden ortadan kaybolur.

1273 yılı kışında Mevlânâ ansızın hastalanıp yatağa düşer ve 17 Aralık 1273 Pazar günü güneş batarken Mevlânâ bu âlemden göçer.

Mevlânâ, İslâmiyetin özünü bilen; tefsir, hadis, kelâm ilimlerine vâkıf; devrindeki tefekkür cereyanlarını tanıyan; Hak yolundaki rehberliği asırlara taşan bir âlim, mutasavvıf ve sanatkârdır. Onu tarihin müstesnâ şahsiyetlerinden biri haline getiren bir diğer yönü de mütefekkir şahsiyetidir. Mevlânâ tefekkürü; din, ilim, felsefe ve tasavvuf süzgecinden geçirmiş; îman ve sevgi potasında eritmiş; neticede kelâm ilminin tartışmalarına çözüm bulan, ehl–i sünnet inancına uygun, zaman ve mekânla aşınmayan sağlam bir tefekkür sistemi ortaya koymuştur. Onbinlerce beyitlik hikmet ve irfan hazinesi durumundaki eserlerinde kelâm ve felsefenin en çok tartışma konusu hâline gelen meseleleri herkesin anlayabileceği örneklerle izah ederek, sonuçta tek bir çözüm vermiştir.

Mevlânâ, bütün eserlerinde insanı yüce bir varlık olarak görür. Zira insan yalnızca su ve topraktan yaratılan; et, kemik ve kandan ibaret bir yaratık değildir. İnsan; Allah emanetini-dini yüklenmiş, meleklerden daha üstün olan ve Cenâb-ı Hakk'ın tecellîsine ayna olarak yartılan ulvî bir varlıktır. Allah; kendi ruhundan ruf üfürerek insana can vermiş, melekler insana secde etmişlerdir. Fakat insan, yaratılışındaki yüksek gayeyi ve kendisindeki cevheri sezdiği zaman insan olur. Yoksa bu dünyadaki diğer canlılardan farkı kalmaz.

Mevlânâ'nın binlerce beyit tutan Mesnevî'si ve Dîvân-ı Kebîr'inde anlatılanların özü bu gerçeklerdir. Engin gönüllü Mevlânâ; kadın-erkek, çocuk-yaşlı, hasta-sağlıklı, müslüman-hristiyan, iyi-kötü, zengin-fakir, sultan-kul demeden; her insanı Hak nûrundan bir parça bilmiştir. İnsanlığa bu gözle bakan Mevlânâ'nın, insanlara davranışlarında hep hoşgörü ve sevgiyi buluruz. Hayatında bu konuyla ilgili çarpıcı örnekler çoktur.

"Sevgi, acıyı tatlılaştırır. Sevgi, bakırı altın eder."

"Sırrımı bir kaç kişiye dersen, artık ona veda et. Zira iki dudağı aşan sır yayılır."

"Birisini tanıyamadınsa, kime tabi olduğuna bak anlarsın."

ESERLERİ

Mevlânâ'nın ikisi manzum, üçü mensur toplam beş eseri vardır. Bu eserleri döneminin edebî dili olarak kabul edilen Farsça ile kaleme almıştır.

Mesnevî : Doğu edebiyatında mesnevî; her beyti kendi arasında kafiyeli, aynı vezinle yazılmış manzumelere verilen ortak bir isimdir. Ancak Mevlânâ'nın ölümsüz eseri yazıldıktan sonra, mesnevî denilince; yalnızca onun altı ciltlik mesnevî'si akla gelir. Yaklaşık olarak 1260-1267 tarihleri arasında yazılan mesnevî altı ciltlik dev bir eser olup, 26 bin beyittir. Mesnevî Mevlânâ'nın; insanlara sevgiyi, gerçek aşkı, örnek insan olmayı öğreten ve güzel ahlâk, dürüstlük, cömertlik, çalışmak, alçak gönüllülük, sabır, iyilik etmek, başkalarının iyiliğini istemek, doğru sözlü olmak, helal lokma yemek, Hakka şükretmek ve ibadet gibi konuların önemini anlatan talimi bir eserdir. Kıssadan hisse alınması şartıyla yüzlerce hikayeden oluşur. Mesnevî defalarca Türkçe'ye Batı dillerine çevrilmiştir. Türkçe tercümelerin bir kısmı da manzumdur.

Dîvân-ı Kebîr : Mevlânâ'nın kaside, gazel, rubâi ve diğer şiirlerini içine alır. Bütün bu şiirlerde Mevlânâ'nın duygu yüklü âlemi görülür. Bazen ıstırapla yanan bir gönlün feryatları, bazen de coşkun, heyecanlı, aşkla cezbeye varmış bir gönlün terennümleridir bu şiirler. Gazellerinde ilâhi aşkı ifade ederken, aynı aşkın yolcusu olan dostlarına olan sevgisini de anlatır. Bu eseri Dîvân-ı Şems-i Tebrîzî veya Dîvân-ı Şemsü'l-Hakâyık diye isimlendirenler olmuştur. Bu Dîvân İngilizce ve Türkçe'ye tercüme edilmiştir.

Fîhi Mâfih : Fîhi Mâfih; onun içindeki içindedir veya içinde içindekiler vardır anlamına gelir. Bu eser Mevlânâ'nın çeşitli meclislerdeki sohbetlerinin, oğlu Sultan Veled ya da müridlerinden bir tarafından notlar halinde yazılması, bu notların da sonradan bir araya getirilmesiyle meydana gelmiştir. Altmış bir bölümden oluşan Fîhi Mâfih'te Mevlânâ'nın tasavvufî düşünceleri ile; şiir telakkisi, dünya ve âhiret, velî ve nebî, mürşid ve mürid, cennet ve cehennem, insan, din, îman, aşk, irnâde, semâ ve ibadet gibi konular ele alınmıştır. Eser Türkçeye çevrilmiştir.

"Ameli olmayanın hikmetli sözü, ödünç alınmış süslü elbise gibidir, öyle bil."

Mecâlis-i Seb'a : Mevlânâ'nın yedi vaazından oluşan bir eserdir. Vaaz sırasında not edilerek, Sultan Veled veya Hüsameddin Çelebi tarafından yazıya geçirilip, kitap haline getirilmiştir. Eserde her vaaz bir meclis olarak ele alınmış; her mecliste bir hadis konu edilmiş, halkın anlayabileceği örneklerle ve halk hikâyeleriyle o hadisin anlımı izah edilmiştir. Eser Türkçeye tercüme edilmiştir.

Mektûbât : Mevlânâ'nın Mektûbâtı'nda, devrinde çeşitli kimselere yazdığı yüz elli mektuptan oluşur. Mevlânâ, diğer eserlerinde olduğu gibi, mektuplarını da âyet, hadis, hikâye ve şiirlerle süsler. Bu mektuplar genel olarak üçe ayrılır. Devlet adamlarına nasihat mahiyetinde ve onları hayırlı işler yapmaya teşvik edenler; sıkıntıda bulunanların ya da bir işinin halledilmesini isteyenlerin ricasıyla, maddî-manevî yardım için aracı olduğu, ricada bulundukları mektuplar ve kendisine sorulan dînî veya ilmî konulara verdiği cevaplar. Bu eser Türkçeye tercüme edilmiştir. TDV

DÜNYA İNSAN HAKLARI GÜNÜ

Birleşmiş Milletler bünyesinde 1946 yılında insan haklarının geliştirilmesi amacıyla bir İnsan Hakları Komisyonu oluşturulmuştur. Kendi inisiyatifiyle veya Genel Kurul ve Konseyin istemi üzerine harekete geçebilen bu komisyonun görevi, insan haklarıyla ilgili her konuda inceleme ve tavsiyelerde bulunmaktı.

Birleşmiş Milletler Antlaşmasında önemli bir yer tutan insan hakları, ilk kez 10 Aralık 1948 tarihinde BM Genel Kurulunca kabul edilen ***"İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi"*** ile özel bir düzenlemeye konu olmuştur.

10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü, BM Genel Kurulu'nun 10 Aralık 1948 tarihinde İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini kabul etmesiyle, insan haklarının uluslararası düzeyde korunması yönünde ilk önemli adım olması nedeniyle, her yıl tüm dünyada kutlanmaktadır.

Evrensel Bildirgenin ilanından sonraki yıllarda tüm dünyada insan hakları ihlallerinin önlenmesine yönelik uluslararası mekanizmalar oluşturulmuş ve işletilmeye başlanmıştır. Öyle ki artık insanlık suçu işleyenlerin yargılanabileceği uluslararası mahkemeler oluşturulması aşamasına ulaşılmıştır. Tüm bu gelişmelerin anlam ve öneminin Dünya kamuoyunca paylaşılması, insan haklarının korunması ve güvence altına alınması konusunda tüm Dünyada insanların bilgilendirilmesi, insan hakları bilincinin yaygınlaştırılması amacıyla Evrensel Bildirge'nin kabul edilişinin yıldönümü olan 10 Aralık, Dünya İnsan Hakları Günü olarak kutlanmaktadır.

10 Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nca kabul ve ilan edilmiş olan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, önsözüyle birlikte 30 maddeden oluşmakta, 1-21. maddeler arasında klasik temel haklara, 22-27. maddelerde ise sosyal ekonomik ve kültürel haklara yer verilmektedir.

Vedâ Hutbesi

(9 Zilhicce l0 H./8 Mart 632 M. Cuma)

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.) Vedâ haccında, 9 Zilhicce Cuma günü zevâlden sonra Kasvâ adlı devesi üzerinde, Arafat Vâdisi'nin ortasında 124 bin Müslümanın şahsında bütün insanlığa şöyle hitab etti:

"Hamd Allah'a mahsustur. O'na hamdeder, O'ndan yardım isteriz. Allah kime hidâyet ederse, artık onu kimse saptıramaz. Sapıklığa düşürdüğünü de kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki; Allah'dan başka ilâh yoktur. Tektir, eşi ortağı, dengi ve benzeri yoktur. Yine şehâdet ederim ki, Muhammed O'nun kulu ve Rasûlüdür."

"Ey insanlar! Sözümü iyi dinleyiniz! Bilmiyorum, belki bu seneden sonra sizinle burada bir daha buluşamayacağım. İnsanlar! Bugünleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz (Mekke) nasıl mübarek bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, namuslarınız da öyle mukaddestir, her türlü tecâvüzden korunmuştur.

Ashabım! Muhakkak Rabbinize kavuşacaksınız. O'da sizi yaptıklarınızdan dolayı sorguya çekecektir. Sakın benden sonra eski sapıklıklara dönmeyiniz ve birbirinizin boynunu vurmayınız! Bu vasiyetimi, burada bulunanlar, bulunmayanlara ulaştırsın. Olabilir ki, burada bulunan kimse bunları daha iyi anlayan birisine ulaştırmış olur.

Ashabım! Kimin yanında bir emanet varsa, onu hemen sahibine versin. Biliniz ki, faizin her çeşidi kaldırılmıştır. Allah böyle hükmetmiştir. İlk kaldırdığım faiz de Abdulmutallib'in oğlu (amcam) Abbas'ın faizidir. Lakin anaparanız size aittir. Ne zulmediniz, ne de zulme uğrayınız.

Ashabım! Dikkat ediniz, cahiliyeden kalma bütün adetler kaldırılmıştır, ayağımın altındadır. Cahiliye devrinde güdülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan davası Abdulmuttalib'in torunu lyas bin Rabia'nın kan davasıdır.

Ey insanlar! Muhakkak ki, şeytan şu toprağınızda kendisine tapınmaktan tamamen ümidini kesmiştir. Fakat siz bunun dışında ufak tefek işlerinizde ona uyarsanız, bu da onu memnun edecektir. Dininizi korumak için bunlardan da sakınınız.

Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları, Allah'ın emaneti olarak aldınız ve onların namusunu kendinize Allah'ın emriyle helal kıldınız. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, kadınların da sizin üzerinizde hakkı vardır. Sizin kadınlar üzerindeki hakkınızı; yatağınızı hiç kimseye çiğnetmemeleri, hoşlanmadığınız kimseleri izniniz olmadıkça evlerinize almamalarıdır. Eğer gelmesine müsaade etmediğiniz bir kimseyi evinize alırlarsa, Allah, size onları yataklarında yalnız bırakmanıza ve daha olmazsa hafifçe dövüp sakındırmanıza izin vermiştir. Kadınların da sizin üzerinizdeki hakları, meşru örf ve adete göre yiyecek ve giyeceklerini temin etmenizdir.

Ey mü'minler! Size iki emanet bırakıyorum, onlara sarılıp uydukça yolunuzu hiç şaşırmazsınız. O emanetler, Allah'ın kitabı Kur-ân-i Kerim ve Peygamberin sünnetidir.

Mü'minler! Sözümü iyi dinleyiniz ve iyi belleyiniz! Müslüman Müslüman'ın kardeşidir ve böylece bütün Müslümanlar kardeştirler. Bir Müslüman'a kardeşinin kanı da, malı da helal olmaz. Fakat malını gönül hoşluğu ile vermişse o başkadır.

Ey insanlar! Cenab-ı Hak her hak sahibine hakkını vermiştir. Her insanın mirastan hissesini ayırmıştır. Mirasçıya vasiyet etmeye lüzum yoktur. Çocuk kimin döşeğinde doğmuşsa ona aittir. Zina eden kimse için mahrumiyet vardır.

Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Adem'in çocuklarısınız, Adem ise topraktandır. Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvada, Allah'tan korkmaktadır. Allah yanında en kıymetli olanınız O'ndan en çok korkanınızdır. Azası kesik siyahî bir köle başınıza amir olarak tayin edilse, sizi Allah'ın kitabi ile idare ederse, onu dinleyiniz ve itaat ediniz. Kimse kendi suçundan başkası ile suçlanamaz. Baba, oğlunun suçu üzerine, oğlu da babasının suçu üzerine suçlanamaz.

Dikkat ediniz! Şu dört şeyi kesinlikle yapmayacaksınız:

- Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayacaksınız.
- Allah'ın haram ve dokunulmaz kıldığı canı, haksız yere öldürmeyeceksiniz.
- Zina etmeyeceksiniz.
- Hırsızlık yapmayacaksınız.

İnsanlar! Yarın beni sizden soracaklar, ne diyeceksiniz? "

Sahabe-i Kiram birden söyle dediler:

"Allah'ın elçiliğini ifa ettiniz, vazifenizi hakkıyla yerine getirdiniz, bize vasiyet ve nasihatte bulundunuz, diye şahadet ederiz!"

Bunun üzerine Resul-i Ekrem Efendimiz (S.A.V.) şahadet parmağını kaldırdı, sonra da cemaatin üzerine çevirip indirdi ve söyle buyurdu:

"Şahit ol yâ Rab! Şahit ol yâ Rab! Şahit ol yâ Rab! "

TDV

Muhammed Hamidullah

(19 Ocak 1908 - 17 Aralık 2002)

Hale Çerçibaşı

Muhammed Hamidullah 19 Ocak 1908 tarihinde, Hint Yarımadası'nın güneyinde o dönemde Haydarabad Nizamlığı hakimiyetinde bulunan Haydarabad şehrinde doğdu. Sekiz çocuklu geniş bir ailenin mensubu olan Hamidullah, ilköğrenimini yine köklü bir ilmî geleneğe sahip olan ailesinden aldı. Ardından 1913-1922 yılları arasında Dâru'l-Ulûm'da, 1922-1928 yılları arasında ise Nizâmiye Medresesi'nde lisans öncesi eğitimini tamamladı. Burada oldukça başarılı bir öğrencilik dönemi geçirdikten sonra 1928-1932 yılları arasında Osmaniye Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamladı. 1929'da Hanefî alimlerin eserlerinin neşredilmesi amacıyla tesis edilen Meclisu İhyâi'l-Maârifi'n-Nûmaniyye'nin kuruluşunda yer aldı. 1931'de Hukuk Fakültesi'ne asistan olarak atandı. Yüksek lisans tezini siyer/devletler umumî hukuku üzerine yaptı. Bu esnada teziyle ilgili kaynak araştırması yapmak üzere Mekke, Medine, Kahire, Beyrut, Kudüs, Şam ve İstanbul kütüphanelerine gitti. Türkiye ile ilk tanışması da bu süreçte oldu.

1933'de Almanya'da Rheinische Friedrich Wilhelms Üniversitesi'nde *"Die Neutralitat im Islamischen Wölkerrecht (İslam Devletler Hukukunda Tarafsızlık)"* adlı doktora tezini yaptı. 1935 yılında ise Fransa'ya Sorbonne Üniversitesi'ne giderek *"La Diplomatie Musulmane à l'époque du Prophéte et des Khalifes Ortodoxes (Hz. Peygamber ve Raşid Halifeler Dönemindeki Siyasi Belgeler)"* adlı ikinci bir doktora tezi hazırladı. Avrupa'da geçirdiği bu süre zarfında Paul Kahle, Salim Fritz Krenkow, Christian Snouck-Hurgronje, Maurice Gaudefroy-Demombynes, Louis Massignon, William Marçais ve Henri Laoust gibi tanınmış oryantalistlerin derslerine katılma ve onlarla görüşme imkanı elde etti.

Birkaç yıllık Avrupa eğitimine iki doktora çalışması sığdırmayı başaran Hamidullah 1936'da tekrar ülkesine döndü ve Osmaniye Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde İslam Hukuku ve devletler umumi hukuku alanında 10 sene boyunca profesörlük unvanıyla öğretim üyeliği yaptı. Profesörlüğü sırasında ise Medine'ye giderek Mescid-i Nebevî'nin kıraat üstadı Hasan b. İbrahim eş-Şaîr'den 23 Ocak 1947'de Kur'an kıraatı icazeti aldı.

1948'de Üniversite tarafından araştırma yapmak üzere gönderildiği Paris'te iken Haydarabad, Hindistan tarafından işgal edildi ve ülkesine dönmedi. Bu sırada Haydarabad'ın bağımsızlığıyla alakalı yapmış olduğu çalışmalar nedeniyle yeni hükümet tarafından pasaportu iptal edilerek ülkeye girmesi yasaklandı. İngiltere ve Hindistan arasındaki suçluların iadesi ile ilgili anlaşma gereği İngiltere'ye de girişi engellenince Fransa'ya yerleşmek zorunda kaldı. Birleşmiş Milletler'in onayı ile mülteci vizesi alarak 1996 yılına kadar orada yaşadı. Hamidullah, daha önce eğitim ve araştırma amacıyla gitmiş olduğu Fransa'da pasaportunun iptali, işgale duyduğu tepki sebebiyle ve bu durumun aşılarak tekrar vatanına dönebileceği umuduyla yaklaşık elli yılını "vatansız (heimatlos)" statüsünde geçirdi. Fransa'da yaşadığı bu uzun süre zarfında Paris'te Rue de Tournon'da eski bir binanın beşinci katındaki kiralık bir dairede oldukça mütevazı bir hayat sürdürdü.

1954'te Paris'te *Bilimsel Araştırmalar Ulusal Merkezi*'ne (Centre National de la Recherche Scientifique) üye

olarak, 1978 yılında emekli olana kadar burada alanıyla ilgili çeşitli araştırmalarda bulundu. Bu süre zarfında Türkiye'ye de gelerek çeşitli ders ve konferanslar verdi. İstanbul'un zengin kütüphaneleri ve Türk ilim adamlarından oldukça etkilenen Hamidullah, burada Şerafettin Yaltkaya, İsmail Saib Sencer, Helmut Ritter ve Osman Rescher gibi çeşitli araştırmacılarla tanıştı. 1951'de Türkiye'de yapılan XXII. Uluslar arası Müsteşrikler Kongresi'nde sunduğu tebliğ ile Zeki Velidi Togan'ın dikkatini çekmişti. Ardından Togan'dan aldığı teklif üzerine İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesindeki İslam Araştırmaları Enstitüsü'nde, 1952'den itibaren sözleşmeli misafir öğretim üyesi olarak ders vermeye başladı. Burada 25 yıl boyunca bir yarıyıllık devreler halinde ders ve araştırmalarına kesintisiz devam etti. Bazı seneler ise Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve Erzurum Atatürk İslami İlimler Fakültesi'nde ders ve konferanslar sundu.

1950'lerde İranlı Ali el-Mezâhirî ile birlikte *İslam Kültür Merkezi*'ni (Centre Culturel Islamique) kurdu. Uzun süre *France-Islam* dergisini yayımladı. Kendisi de bu derginin her sayısında bir makale ve Fatiha Sûresi'nin çeşitli dünya dillerindeki tercümesini yazıyordu. CNRS'deki görevinin yanı sıra Rue Monge'daki Paris Camii'nde Cuma günleri ders verdi. Fransa'daki Müslüman öğrencilerin kurduğu bir dernek olan l'Assocation des Etudiants Islamiques en France'ta her pazar ilmî seminerler verdi. Hamidullah, bu ders ve seminerleri hiç aksatmadan devam ettiriyordu. Muhammed Hamidullah, Fransa'da Batılılara ve Avrupa'ya göç etmiş Müslümanlara sürekli İslam'ı anlatma gayretindeydi. Kitaplarını ve makalelerini çoğu zaman bu nedenle kaleme aldı. Bir Müslümana yakışır şekildeki örnek yaşantısı, ilmi ve tevazuuyla entelektüeller de dahil olmak üzere pek çok insanın İslam'la şereflenmesine vesile oldu.

1978'de CNRS'den emekli olduktan sonra, ilerleyen yaşına rağmen Fransa'da araştırmalarına devam etti. Hayatı boyunca hiç evlenmediği için yalnız yaşıyordu. Ancak yaşlılık nedeniyle ciddi sağlık sorunları ile karşı karşıya kalınca, başkalarının bakımına muhtaç hale geldi. 1988'de geçirdiği hastalık tamama yakın işitme kaybına neden oldu. Ocak 1996'da hipotermi (vücut ısısının aşırı düşmesi) teşhisiyle hastaneye kaldırıldı. Aynı yıl Ekim ayında erkek kardeşinin torunu olan Sadida Athaullah (Ahmad) hanım tarafından tedavi ve bakım için Amerika Birleşik Devletleri'ne götürülen Muhammed Hamidullah 17 Aralık 2002'de vefat etti.

Yaptığı her şeyin İslam'a hizmet ve ilim için olduğunu ve hayatının sonuna kadar İslam'a hizmet edeceğini söyleyen Hamidullah, bu sözüne sadık kalarak, çok sayıda kitap ve makale yazdı. Çalışmalarının yanı sıra çeşitli konferanslara katılmayı ihmal etmedi. Araştırmalarındaki derinliği ve titizliği nedeniyle, bir konu hakkındaki ilk elden kaynağa ulaşmaya çalışır ve bu nedenle de dünyadaki çeşitli kütüphanelerden en güzel şekilde faydalanmaya çalışırdı. Vaktinin büyük bir kısmını kütüphanelerde geçirdiği için Araplar, kendisine *"kütüphane köstebeği"* adını vermişti.

Muhammed Hamidullah'ın 40'a yakın kitabı ve 700 kadar makalesi olduğu zikredilmektedir. Bununla ilgili olarak öğrencisi Salih Tuğ, Türkçe'ye tercüme ettiği *"İslam Peygamberi"* adlı kitabının sonunda çeşitli dillerdeki yayınlarından seçme bir liste vermiştir. Merhûm Hamidullah, bunlar haricinde el yazması halinde bulunan bazı önemli eserleri de neşretmiştir. Eserlerini genellikle Urduca, Arapça, Fransızca, İngilizce ve Almanca dillerinde kaleme almıştır. Türkçe'ye çevrilen başlıca eserleri şunlardır: *el-Vesâiku's-Siyasiyye - Hz. Peygamber Döneminin Siyasi-İdari Belgeleri, İslam'da Devlet İdaresi, Hz. Peygamberin Savaşları, İslam'a Giriş, İslam Peygamberi, Aziz Kur'an, Kur'an-ı Kerim Tarihi, Muhtasar Hadis Tarihi ve Sahife-i Hemmam İbn Münebbih, Allah'ın Elçisi Hz. Muhammed, İslam Bilim ve Felsefe, İslam'ın Doğuşu, Hz. Peygamber'in Altı Orijinal Diplomatik Mektubu, İslam'ın Hukuk İlmine Katkıları, İmam-ı Azam ve Eseri, Modern İktisat ve İslam, İslam Fıkhı ve Roma Hukuku, İslam Müesseseleri Tarihi, Konferanslar, İslam Tarihine Giriş, İslam Hukuku Dersleri, Makaleler/ İlk İslam Devleti, İslam Anayasa Hukuku, İslamiyet ve Hıristiyanlık.*

Ömrünü ilme adayan ve oldukça üretken bir ilim adamı olan Hamidullah Hocamıza Allah'tan rahmet niyaz eder, derecesinin âlî olmasını dileriz. TDV

GİNTAŞ

TURİZM VE SEYAHAT ACENTASI

Sezgin KIRIMLI
Acente Müdürü

Vakfımız iştiraklerinden KOMAŞ A.Ş. bünyesinde hizmet veren Gintaş Turizm ve Seyahat Acentesi, Şubat 1991 yılında kurulmuş ve 30 Temmuz 1991 tarihinde Turizm Bakanlığından A Grubu Geçici Turizm İşletme Belgesi alarak faaliyete başlamıştır.

1992 yılında Türk Hava Yolları İç Hatlar Yetkili Acentesi olan Gintaş Turizm ve seyahat Acentesi, 01.09.1993 tarihinde IATA International Air Transport Associatian (Uluslararası Hava Taşımacılığı Derneği) üyeliğine kabul edilerek uluslar arası hizmet veren havayolu şirketlerinin biletlerini satma yetkisine sahip olmuştur.

IATA üyesi olmayan Öğertur ve Pegasus hava yolu şirketlerinin de yetkili acentesi olarak faaliyet gösteren GİNTAŞ, uçak bileti satışının yanı sıra araç kiralama hizmeti de vermektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı ve bağlı kuruluşlarına, Türkiye Diyanet Vakfı ile irtibatlı kurumlara, bu kurumların mensupları ve yakınları ile tüm halkımıza ihtiyaç duydukları turizm ve seyahat organizasyonlarında yardımcı olmaktadır.

Gintaş Turizm ve Seyahat Acentesi, salt kar amaçlı bir işletme olarak kurulmamasından dolayı bu alanda faaliyet gösteren diğer firmalardan farklılık göstermektedir. Turizm ve seyahat alanındaki çalışmalarını bu sektörde faaliyet gösteren A sınıfı seyahat acentelerinin standartlarında yürütebilmek için gerekli olan IATA, TÜRSAB ve Turizm Bakanlığı **"A"** Grubu Seyahat Acentesi İşletme Belgelerine sahip olan acentemiz, talep edilen hizmetin en düşük maliyet ve olabilecek en iyi şartlar ile gerçekleşmesini sağlamayı öncelikli görevi kabul etmektedir.

Yüksek kalite standartlarında hizmet verme gayesi ile 1991 yılında faaliyete başlayan Gintaş; uçak bileti, kongre organizasyonu, yurt içi yurt dışı tur ve otel rezervasyonları konularındaki çalışmalarını başarı ile sürdürmekte, turizm ve organizasyon sektöründeki önemli işlevini her geçen gün geliştirmektedir.

Gintaş deneyimli ve kaliteli kadrosu ile müşterilerine 18 yıldır turizm ve organizasyon alanında ihtiyaç duyacakları her konuda en iyi hizmeti vermektedir.

Gintaş ile çalışan kişi ve kurumlar, her zaman en doğru ürünü en iyi fiyatla satın alacağından ve seyahat organizasyonunda ihtiyaç duyacağı servisi en uygun şartlar ile temin edeceğinden emin olmaktadır. Seyahati için gerekli uçak biletini uygun fiyat ile temin eden Gintaş müşterileri, dünyanın bir çok yerindeki binlerce otelde yaptıracakları konaklama rezervasyonlarının da bütün avantajlı promosyonlardan yararlanmaktadır.

Acentemiz, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Türkiye Diyanet Vakfınca düzenlenen Hac, Umre ve her türlü seyahat organizasyonlarında verdiği kusursuz hizmetin haklı gururunu yaşamaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığınca düzenlenen kongre ve sempozyumlara yurt içi ve yurt dışından gelen katılımcıların uçak ve otobüs seyahatlerini herhangi bir aksaklığı meydan vermeden düzenleyerek, bu organizasyonlara katkı sağlamaktadır.

Gintaş Turizm Seyahat Acentesi, bulunduğu turizm sektöründe profesyonel anlayış ve iş disiplini içinde amatör ruhla çalışırken dünya standartlarında hizmet vermeyi prensip edinmiştir. Bu sebep ile Hakiş Konfederasyonu, Özgıda İş Sendikası, Hizmet İş Sendikası, Öziplik İş Sendikası, Türk Telekom, Telekomünikasyon Üst Kurulu, Katar Büyükelçiliği, Kuveyt Büyükelçiliği, Sudan Büyükelçiliği başta olmak üzere bir çok kişi ve kuruluş uçak bitlerini acentemizden temin etmektedir.

Acentemiz halen Tunalı Hilmi Cad. Kuğulu İş hanı B Blok No: 123/136 Kavaklıdere/ANKARA adresindeki 8 personel ile faaliyetini sürdürmektedir. Gintaş Turizm Seyahat Acentesine (0.312) 466 01 01 nolu telefon ile Türkiye'nin her yerinden ulaşarak seyahat organizasyonlarınız ile ilgili Gintaş Turizm Seyahat Acentesinden bilgi ve yardım alınması mümkündür. TDV

Aşure Günü

Aşûre (âşûrâ), kamerî takvime göre muharrem ayının onuncu günüdür. Bu günde tutulması tavsiye edilen oruca ***"âşûrâ orucu"*** denir.

Tüm Sâmî dinlerde özel bir yere sahip görünen aşûre günü, Câhiliye Arapları'nca da önemli sayılmıştır. Hatta Resûl-i Ekrem'in de peygamberlik öncesi ve sonrası dönemde bir süre bu günde oruç tuttuğuna dair rivayetlere de rastlanır. Medine döneminde bu orucu müslümanlara tavsiye ettiği bilinen bir hususdur (Buhârî, "Savm", 69; Müslim, "Sıyâm", 134; Tirmizî, "Savm", 50; Müsned, VI, 29-30).

Sağlam belgelere dayanmamakla birlikte bugünde gerçekleştiğine inanılan birtakım olaylar bulunmaktadır. Hz. Mûsâ ve İsrâiloğulları'nın Firavun'un zulmünden kurtulmaları, Hz. Nûh'un gemisinin Cudi dağına oturması, Hz. Âdem'in tövbesinin kabul edilmesi, Hz. Yûnus'un balığın karnından çıkarılması, Hz. Mûsâ'nın ve Hz. Îsâ'nın doğumları, inanışa göre aşûre gününde gerçekleşmiştir. Hz. Peygamber, "Biz Mûsâ'ya sizden daha lâyıkız" (Müslim, "Sıyâm", 202; İbn Mâce, "Sıyâm", 31) diyerek yahudilerin aşûre günü tuttukları orucu, bir gün öncesi veya sonrasıyla tutmayı tavsiye etmiştir.

Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehid edilmesi de muharremin onuncu günü gerçekleştiği için, aşûre günü aynı zamanda, İslâm tarihinde son derece acı, acıklı ve üzücü bir olayı hatırlatma özelliği de taşımaktadır. Bu sebeple Şiîler, aşûre gününü Hz. Hüseyin'in intikamını alma sözünü tazeledikleri bir matem günü kabul ederler; hatta dövünerek ve kendilerine işkence yaparak bu oruca başlarlar. Gerek bu uygulama gerekse bu uygulamaya karşılık Emevîler'in bu günün bir bayram sevinci ile kutlanmasını sağlama yönündeki gayretleri temelde siyasal bakış ve görüş farklılığı ile ilgilidir.

Müslüman Türkler'deki muharrem ayında ve özellikle bu ayın onuncu gününden itibaren "aşûre" adı verilen bir tatlı pişirilerek dağıtılması geleneği, hayır işlemek ve gönül almak için güzel bir vesile olagelmiştir. Bu tür uygulamalarda, -dinde bir dayanağı bulunmadığı sürece- bir matem veya kutlama niyeti ve şeklinin bulunmamasına dikkat edilmeli; İslâmiyet'in daima teşvik edegeldiği hayır ve hasenat işlemek için, dinde oruç tutulması tavsiye edilen böyle bir günü iyi vesile sayma niyetinin dışına çıkılmamalıdır. TDV

HİZMET KERVANI SİVAS'A ULAŞTI... YAYINEVİMİZ AÇILDI!

Yıl 1982... Türkiye Diyanet Vakfı'nca, Ankara Bayındır Sokak'ta küçük bir İşletme kurulur. Ülke kalkınmasının en önemli ayaklarından birisinin okuyan bir toplumdan geçtiğine inanan Türkiye Diyanet Vakfı, bu amaçla yayın üretimine ve üretilen yayınlar başta olmak üzere birçok yayını bünyesinde barındırıp insanımızın kültür hayatına katkı sağlamak üzere yayınevleri açmaya başlar.

Bu hizmet kervanı bugün; ülkemizin dört bir yanındaki illerimizde faaliyetini sürdürmekte, başta Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı olmak üzere yüzlerce yayıncının binlerce eserini insanımızın hizmetine sunmaktadır.

1982 yılında kâğıda hayat vermek için yola çıkan hizmet kervanı bugün Sivas'a ulaştı.

Sivas ilimizin en güzel yerlerinden biri olan İstasyon Caddesi üzerinde yaklaşık 250 m^2 alanda faaliyete geçen yayınevimiz, dinî, millî, kültürel ve edebî alanda binlerce basılı, sesli ve görüntülü yayını başta Sivas ve ilçeleri olmak üzere, civar il ve ilçelerimizin hizmetine sunabilmenin gururunu taşımaktadır.

Yayınevlerimizde satışı yapılan yayınların çeşidinden, içeriğine kadar birçok husus değerlendirilmekte, kitap dostları, bir kütüphane ortamında kitaba olan hasretlerini Diyanet Vakfı güvencesi ve uygun fiyatlarla temin ederek dindirmektedir.

Sivas ilimizde açılan yayınevini ziyaret eden Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, Türkiye Diyanet Vakfı'nın Sivas'a yayınevi açma hizmetinin anlamlı olduğunu belirterek, duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Bugün itibarı ile Vakfımız yayınları 500'e, yayınevi ve şube sayısı ise 21'e ulaşmıştır. Gelişen bilgisayar teknolojisini de yakından takip eden Vakfımız, elektronik ortamda hazırlanmış e-mağazasını da 2009 yılı içerisinde hizmete açmış ve 4 binin üzerinde Vakfımız yayınını okuyucu ile buluşturmuştur. TDV

"Onların (kurbanların) ne etleri Allah'a ulaşır ne de kanları; O'na ulaşacak olan sadece sizin takvânızdır."

(HAC Sûresi, 37. âyet)

Bu âyet-i kerime dinimizin üç temel esasını oluşturan ***'iman'***, ***'ibadet'*** ve ***'ahlak'*** ilkelerine dair bazı hakikatleri çarpıcı bir biçimde dile getirir. İlk olarak, Cahiliye'den kalma bir alışkanlıkla, kurbanlarının kanlarını Kâ'be'nin duvarlarına sürmek isteyen müminler uyarılır bu ilâhî buyrukla. Her ne kadar kurban ile kan dökülüyor ve et gibi değerli bir nimete kavuşuluyorsa da, kurban ibadetinde asıl olanın bu törenler ve maddî getiriler olmadığına dikkat çekilir. Allah'a yaklaşmak için birer vesile olan ibadetlerin, sadece O'nun rızası gözetilerek yerine getirilmesi gerektiği hatırlatılır. Ayet, kurban ibadeti özelinde bütün ibadetlerin kendine özgü ***'şekilleri'*** olduğunu kesin bir surette kabul ederken, diğer yandan ibadetlerdeki nihai ***'hikmet'***in ***'takvâ'*** olduğunu vurgular. Takvâ, Allah'a karşı sorumluluk bilincinin, bütün söz ve davranışlarda O'nun rızasını gözetmenin, kısacası kulluk şuurunun adıdır. Böylece kurban başta olmak üzere bütün ibadetler, mümini takvâya, takvâ da Allah'a ulaştıracaktır. İdeal bir dindarlığı resmeden âyete göre, iman ile amel, şekil ile ruh, suret ile mana, iç ile dış, beden ile kalp arasındaki denge korunmalı ve bunlar arasındaki öncelik ve önem sırasına dikkat edilmelidir.

Suat Koca

Hükmün Sahici Tanığı: Kalp ve Vicdan

Vâbısa b. Ma'bed el-Esedî Allah Rasûlü'nün (s.a.v.) kendisine şöyle buyurduğunu nakletti: *'İyilik ve kötülüğü sormaya mı geldin?'* Ben de *'evet'* dedim. O, parmaklarını birleştirip Vâbısa'nın göğsüne vurdu ve üç defa *'kendine sor, kalbine sor, Ey Vâbısa! İyilik, içine sinen, kalbin yatıştığı şeydir. Kötülük ise, insanlar sana fetva verseler de, içini tedirgin eden, gönlüne yatmayan şeydir'* buyurdu. (Dârimî, Buyu', 2)

Mümin imanını sadece diliyle ifade eden değil, Allah'a kalpten inanan ve O'nun iradesi doğrultusunda yaşama azminde olan insandır. İmanda asıl olan da kalpte beslenen inanç ve kişinin içinde ne hissettiğidir. Göz yanılsa da, kulak duymasa da, vicdan ve kalp hakikati yalanlayamaz. Kalbin duyuları onaylaması halinde ancak bir şeyin gerçekliğinden bahsedilebilir. (53/Necm, 11) Özü itibariyle iyiliğe yatkın olan fıtrat, kötülüğü reddeder. İnsan yaratılışı itibariyle iyiliği ve kötülüğü tanıyıp ayırt etme kabiliyetine sahiptir. (91/Şems, 8)

Peygamberimizin, iyilik ve kötülüğün ne olduğunu soran Vâbısa'ya *'kendine sor, kalbine sor'* sözü aslında kişinin içinde duran hakikati görmezlikten gelip, her zaman yanılma payı olan maddi delil ve göstergelere dayanarak ulaşılan hükümlere sığınmaması gerektiğini salık vermektedir. *'İyilik, içine sinen, kalbin yatıştığı şeydir. Kötülük ise, insanlar sana fetva verseler de, içini tedirgin eden, gönlüne yatmayan şeydir'* sözü tam da bunu ifade etmektedir. İnsanların, içlerinde yanlış olduğunu hissettikleri, en azından doğru olduğuna kesin emin olamadıkları konularda, başkalarının fetvalarına sığınmaları sadece kendilerini kandırmak olur.

Peygamberimizin bu tavsiyesi, İslam'ın erdemli insanı şeklî kurallarla değil, kalplere nüfuz ederek inşa etmeyi amaçladığını göstermektedir. İnsanın iyi-kötüyü, sevabı-günahı ayırt etmeye çalışırken, İslam'ın terbiyesiyle güçlenmiş kalplerinin sesini dinlemeleri gerektiğini anlatmaktadır. TDV

Dr. Zişan Türcan

VİTİLİGO (ALA HASTALIĞI) TEDAVİSİ, OTOİMMÜNİTE (KENDİNE DÜŞMANLIK) ve OKSİDATİF STRES (ZARARLI OKSİJENLENME) KAVRAMLARI ÜZERİNE

Dermatoloji Uzmanı
Dr. Mustafa ATASOY

Vitiligo (ALA) insan cildinin boya hücrelerinin (melanosit) yıkımıyla olan beyazlanma şeklinde ortaya çıkan bir cilt hastalığıdır. Oluşmasında birçok ruhsal ve fiziksel olumsuz etkiler ve genetik faktörler suçlanmaktadır. Bilmek lazımdır ki bu hastalığı olanların kendileri ve ailelerinde bazı hastalıklara daha sıklıkla rastlanmaktadır.

Bunlar :

1. Midelerinde asit azlığı ya da yokluğu.
2. B-12 vitamin eksikliği ve pernisiyöz anemi denilen bir tür kansızlık .
3. Otoimmün troidit denilen bir tür guatr (Hashimato troiditis).
4. Saçkıran diye de adlandırılan saç ve sakal dökülmeleri .
5. Yüksek tansiyon ve şeker hastalığı görülme sıklığında artma.

Vitiligo (ALA) hastalığını anlamak için şunları özetle bilmek lazımdır.

1. Üst deri tabakası devamlı kendini tazelemekte ve yeni oluşan hücre aralarını da devamlı boya ile beslemektedir ki dışardan alınan ışınların zararlı etkilerinden korunmak mümkün olabilsin.
2. İnsan vücudunda iç ve dış olumsuz etkilere karşı bizleri koruyan bir öz savunma sistemi (Bünye ya da bağışıklık sistemi) vardır. Bu sistem içte oluşan yanlışlıkları ve dıştan gelen zararlı etkileri engeller. Ancak bazen de hedef şaşırarak gereksiz tepkiler (Allerji) veya kendi normal hücrelerine düşman muamelesi yapabilir (Otoimmünite -kendine düşmanlık-).
3. Vücudumuz oksijeni yakan ve oluşan enerji ile yaşayan bir mekanizma gibi düşünülürse arada istenmeyen oksijen türevleri de oluşmaktadır (Tıpkı sobada oluşan zehirli gazlar misali). Vücut normalde bu olumsuzluğu kendisi arındırır ama bazen bu iyi yapılamaz ve Oksidatif stres ortaya çıkar ki bunun da vücudun savunma sisteminin boya hücrelerine gereksiz saldırısının altında yatan önemli etken olduğu kabul edilmektedir.

Tedavi :

- Değişik şekillerde ışın tedavileri;
- Genellikle kortizon ve D3 vitamin türevlerinden yola çıkan harici merhem vb. tedaviler
- Çoğu deneysel de sayılabilecek cerrahi, bitkisel ve benzeri değişik tedavi yaklaşımları
- Hastalığın tedavisinden ziyade görüntü rahatsızlığını gizlemeye çalışan kapatıcı teknikler
- Yaygın hastalık hallerinde kalan sağlam alanları da beyazlatmaya yönelik yaklaşımlar, bu güne kadar genel kabul gören ya da tartışılan yaklaşımlardır.
- Son zamanlarda kullanıldığı alandaki yanlış etkili çalışan savunma hücrelerini baskılayan yeni teknoloji merhemlerden yüz güldürücü sonuçlar alınmaktadır. Ayrıca oksidatif stresi yok etmeyi amaçlayan tedavi yaklaşımları da başarı şansında artış sağlayabileceği yan etki sorunlarının da kayda değer oranda azaltılabileceği elbette doğru tanı ve tedavi seçimi ile mümkün olarak mülahaza edilmektedir.

TDV

CENAZE HİZMETLERİNDE KALİTE VE GÜVENİN ADRESİ! TÜRKİYE DİYANET VAKFI...

Avrupa'da yaşayan, yaşadığı ülkenin ekonomisine yıllarca katma değer yaratan vatandaşlarımızın vefatlarında, onları vatan topraklarına kavuşturabilmeyi sağlamak gayesiyle yıllar önce **"cenaze fonu"**nu hayata geçiren Türkiye Diyanet Vakfı; bugüne kadar binlerce vatandaşımıza hizmet edebilmenin gururunu taşımaktadır.

Bu hizmetten, Avrupa'da faaliyet gösteren Diyanet Vakıfları bünyesinde kurulan **"cenaze fon"**larına üye olan vatandaşlarımız faydalanmaktadır. Fon gerçek manada **"damlaya damlaya göl olur"** atasözümüzün bir tezahürüdür. Vatandaşlarımızın küçük yıllık aidatları bir havuzda toplanmakta ve toplananlar hizmet olarak yine vatandaşlarımıza geri döndürülmektedir.

Cenaze Fonu'nun Avrupa ve Türkiye olarak iki ayağı bulunmaktadır. Avrupa ayağı; yukarıda belirtildiği şekli ile Avrupa'da faaliyet gösteren Diyanet Vakıflarınca, Türkiye ayağı ise Vakfımıza bağlı olarak faaliyet gösteren Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmemizce yerine getirilmektedir.

İlk başlarda Genel Merkezimiz araçları ile tamamen Ankara merkezli olarak faaliyete geçen bu hizmet, sonrasında Vakfımız iştiraklerinden Divantaş eli ile devam etmiş, 2002 yılı başından itibaren ise Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmemizce sürdürülmektedir.

Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmemize bağlı olarak faaliyet gösteren yayınevi ve şubelerimizin bulundukları iller merkez alınarak, Edirne'den Kars'a, Sinop'tan Anamur'a son model klimalı cenaze araçları ile hizmet kalitesi en üst seviyeye çıkarılmıştır.

Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımıza 2002 yılından günümüze kadar, 20 binin üzerinde cenaze hizmeti verilmiş, 26 adet son model ve klimalı araç satın alınarak, toplamda 500.000.- Avro'nun üzerinde yatırım İşletmemiz öz kaynaklarıyla yapılmıştır.

İşletmemize duyulan güven ve ilgiye teşekkür eder, yurt dışında çalışan bütün soydaş ve vatandaşlarımıza sağlıklı ve hayırlı uzun ömür dileriz. TDV

Yeni Yayınlarımız

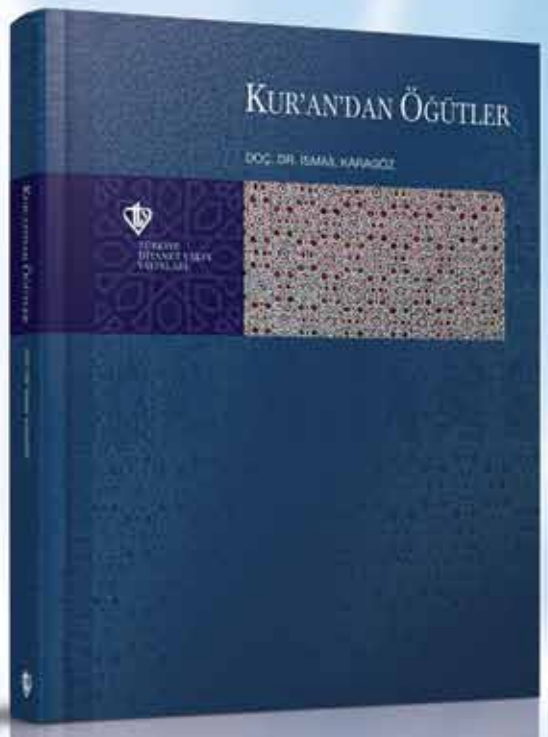

KUR'AN'DAN ÖĞÜTLER

Doç. Dr. İsmail KARAGÖZ

Yüce Allah, öğüt vermesi ve doğru yolu göstermesi için her topluma bir peygamber göndermiştir. Son peygamber Hz. Muhammed, son kutsal kitap da Kur'ân'dır. Öğüt, kalpleri yumuşatır, imanları pekiştirir, insanları ibadet ve itaate yönlendirir, haram ve günahlardan sakındırır.

Bu eser; bizi kulluk görevimizde motive edecek Allah kelamı Kur'ân ve Peygamberimizin hadisleri ile öğüt vermek, bir başka deyişle emri bil-maruf ve nehyi anil-münker görevini ifa etmek amacıyla kaleme alınmıştır.

Kırk Hadisle Güzel Ahlâk

Kur'an'dan Mesajlar

TÜRKİYE DİYANET VAKFI YAYIN MATBAACILIK VE TİCARET İŞLETMESİ

Ostim Örnek San. Sit. 1. Cd. 358. Sk. No: 11 Yenimahalle / ANKARA

E-Mağaza : www.diyanetyayinlari.com.tr ● Web : www.diyanetvakfiyayin.com.tr

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ

bize ve dünyaya kaynak

Hazırlık çalışmalarına 1983 yılında başlanan ve ilk cildi 1988 yılında neşredilen TDV İslam Ansiklopedisi (DİA), tamamen telif bir eser olup İslami ilimler, İslam ülkelerinin tarihi, coğrafyası, kültür ve medeniyeti gibi alanları kapsayan madde başlıklarıyla orijinal bir ansiklopedidir. İlgili ilim kurulları tarafından yaklaşık 500 temel kaynaktan taranarak tesbit edilen madde başlıkları, 15.441 maddeden oluşmakta, bazı maddelerin farklı ilim dallarınca yazılan alt bölümleri de eklenince bu rakam 16.915'e ulaşmaktadır. Atıf maddelerinin sayısı ise 6539'dur. 35. cildi yayımlanmış olan ansiklopediye şimdiye kadar bir kısmı yurt dışından olmak üzere, konusunda uzman 2000'i aşkın yazar katkıda bulunmuştur. TDV İslam Ansiklopedisi, İslami ilimlerle İslam-Türk kültür ve medeniyetine ait kavramları, sahalarında önemli eserler vermiş ilim ve sanat erbabını, geçmiş İslam devletleri ve yöneticilerini, önemli tarihi olayları, dini ve sosyal hayatta etkili olan akımları, tarihi, ilmi ve kültürel müesseseleri, önemli yerleşim merkezlerini, diğer büyük dinleri, müslüman olmadığı halde İslam dini, kültürü ve medeniyeti ile ilgisi bulunan şahsiyetleri madde başı olarak değerlendirmiştir. TDV İslam Ansiklopedisi ne sadece akademik çalışma yapanları ilgilendiren bir ihtisas kaynağı ne de yalnızca popüler bir eserdir. Ansiklopedide titizlikle uygulanmaya çalışılan temel ilke, bütün maddelerin güvenilir kaynaklara dayanması ve doğru bilgiler ihtiva etmesidir. Bu ilkeden taviz vermemek ve gerek muhteva gerekse bibliyografya açısından akademik seviyede araştırma yapan uzmanların beklentilerini karşılamaya çalışmanın yanısıra , kültür seviyeleri farklı insanların bilgi edinme ihtiyaçları da maddelerin yazımı sırasında göz önünde tutulmaktadır. TDV İslam Ansiklopedisi kamuoyununu doğru bilgi edinme ihtiyacını karşılamayı amaç edinen, dini ve sosyal bilimlerde araştırma yapmak isteyenlerin başvurabileceği ciddi, kapsamlı ve kuşatıcı bir kaynaktır.